



รายงานการวิจัย

การพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษา
เพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

The Development Strategy of Participation
in Schools' Administration Preparing
Entering the ASEAN Community

ดำรงสิทธิ์ ปทุมมาศและคณะ
คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ประจำปีงบประมาณ 2558

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษา
เพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

The Development Strategy of Participation
in Schools' Administration Preparing
Entering the ASEAN Community

ดำรงสิทธิ์ ปทุมมาศและคณะ
คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ทุนอุดหนุนโดย สำนักงานบริหารโครงการวิจัยในอุดมศึกษา
และพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ /มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์/
งบประมาณแผ่นดินที่พิจารณาจากโดยผ่านความเห็นชอบจากสำนักงาน

คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ประจำปีงบประมาณ 2558

ชื่องานวิจัย การพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

The Development Strategy of Participation in Schools' Administration

Preparing for Entering the ASEAN Community

ผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดำรัสวิทย์ ปทุมมาศ

ผู้ร่วมวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานต์ อัมพานนท์

สาขาวิชา คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ 2558

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้นำเสนอรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบกลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาที่สอดคล้องกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และ 2) เพื่อประเมินรูปแบบกลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาที่สอดคล้องกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

วิธีการดำเนินการวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การศึกษาปัญหา ได้แก่ การศึกษาปัญหาจากสภาพจริงของสถานศึกษา 2) การสังเคราะห์เนื้อหา และการสร้างรูปแบบ ได้แก่ การศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษาปัญหา การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ เพื่อนำมาสร้างรูปแบบ 3) การตรวจสอบ และประเมินรูปแบบกลยุทธ์ และ 4) การนำรูปแบบไปใช้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลลัพธ์การนำรูปแบบไปใช้ของงานวิจัยนี้ประกอบด้วย การสร้างทีมงาน (100%) การสร้างโครงสร้างการบริหารงานที่เหมาะสม (100%) การสร้างขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน (100%) การสร้างแรงศรัทธาและการบริหารจัดการแบบโปร่งใส (100%) การสร้างความเข้าใจในกระบวนการประเมินผล (100%) การสร้างวิธีการทำงานที่เหมาะสมกับสถานการณ์ (95%) และการสร้างแรงจูงใจในการทำงานตามบทบาทหน้าที่ (90%)

คำสำคัญ : การพัฒนา, กลยุทธ์, การมีส่วนร่วม, การบริหารสถานศึกษา, ประชาคมอาเซียน

Research Title : The Development Strategy of Participation in Schools' Administration Preparing for Entering the ASEAN Community

Researcher : Assistant Professor Damruswit Patummas

Co-researcher : Assistant Professor Kant Ampanon (M.D.)

Department : Faculty of Education, Phetchabun Rajabhat University 2015

Abstract

This research presents the model of development strategy of participation in schools' administration preparing for entering the ASEAN community. The aims of this research were 1) to develop the strategy of participation that conforms to entering the ASEAN community 2) to evaluate the model of development strategy of participation in schools' administration preparing for entering the ASEAN community.

The research procedure consists of 4 steps which were : 1) studying the problems by investigating the school's authentic problems 2) synthesizing the content and constructing model by means of studying the related theory and research, studying problem, collecting data from questionnaire and interview in order to build the model 3) checking and evaluating the strategy model 4) implementing the model.

The samples of this research were basic education school's committee, school directors, and teachers. The employed statistics for quantitative data were mean, standard deviation, t-test, and one-way ANOVA whereas content analysis was used for analyzing qualitative data.

The results of the model implementation were building team-work (100%), building appropriate administrative structure (100%), boosting working competency (100%), building faith and transparency administration (100%), creating understandings of evaluation process (100%), providing working-path suitable to the situations (95%), fostering motivation to work according to roles and positions (90%).

Keywords: Development, Strategy, Participation, School Administration, ASEAN Community

กิตติกรรมประกาศ

รายงานฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยคำแนะนำต่าง ๆ จากคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ และความร่วมมือช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากบุคคลหลายฝ่าย ที่สละให้คำแนะนำ คำปรึกษา รวมถึงข้อเสนอแนะต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในจังหวัดเพชรบูรณ์เป็นอย่างสูง ที่ได้ให้ความกรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้วิจัย จึงขอขอบพระคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยครั้งนี้มา ณ ที่นี้ด้วย

ดำรงวิทย์ ปทุมมาศและคณะ

18 กุมภาพันธ์ 2559

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(ก)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(ข)
กิตติกรรมประกาศ.....	(ค)
สารบัญ.....	(ง)
สารบัญตาราง.....	(ช)
สารบัญภาพ.....	(ซ)
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
1.3 ขอบเขตการวิจัย.....	4
1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
1.5 นิยามศัพท์.....	6
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 การจัดการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.....	7
2.2 มาตรฐานการศึกษาของประชาคมอาเซียน.....	12
2.3 การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2.....	25
2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์แบบมีส่วนร่วม.....	33
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	58
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	69
3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ.....	72
3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ.....	72

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.3 การตรวจสอบและประเมินความเป็นไปได้ของกระบวนการบริหาร สถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์ การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ ประชาคมอาเซียนสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	73
3.4 การนำเสนอผลงานวิจัย.....	75
3.5 สรุปขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย.....	76
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	77
4.1 ผลการพัฒนาระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับรูปแบบ การพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับ การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	77
4.2 ผลการประเมินกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับรูปแบบ การพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับ การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	83
4.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหาร แบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วม การบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	134

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก.....	179
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์.....	180
ภาคผนวก ข หนังสือรับรองการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์.....	205
ภาคผนวก ค สรุปองค์ความรู้จากงานวิจัย.....	207
ภาคผนวก ง การเผยแพร่ผลงานวิจัย.....	209
ประวัติผู้วิจัย.....	211

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2 – 1 SWOT Matrix	36
2 – 2 การจัดทำ SWOT Matrix	36
4 - 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาควรปฏิบัติที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์ การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง ก่อนการทดลองใช้.....	84
4 – 2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของสถานศึกษาควรปฏิบัติที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์ การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง หลังการทดลองใช้.....	85
4 – 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความแตกต่างของค่าเฉลี่ย กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์ การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง.....	86
4 – 4 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริม กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องที่สอดคล้องกับรูปแบบ การพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ ประชาคมอาเซียนสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง ก่อนการทดลองใช้.....	87
4 – 5 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริม กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องที่สอดคล้องกับรูปแบบ การพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ ประชาคมอาเซียนสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง หลังการทดลองใช้.....	89

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4 – 6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธการมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง	90
4 – 7 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการเตรียมความพร้อมการมีส่วนร่วมในการวางแผนที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธการมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง ก่อนการทดลอง ใช้.....	91
4 – 8 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการเตรียมความพร้อมการมีส่วนร่วมในการวางแผนที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธการมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง หลังการทดลองใช้.....	92
4 – 9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการเตรียมความพร้อมการมีส่วนร่วมในการวางแผนที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธการมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง.....	93
4 – 10 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินการการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ.....	94
4 – 11 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินการการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธการมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง หลังการทดลองใช้.....	95
4 – 12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการดำเนินการการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธการมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง.....	97

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4 – 13	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินผลการมีส่วนร่วมในการประเมินผลที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง ก่อนการทดลองใช้..... 98
4 – 14	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินผลการมีส่วนร่วมในการประเมินผลที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง หลังการทดลองใช้..... 99
4 – 15	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการประเมินผลการมีส่วนร่วมในการประเมินผลที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ของโรงเรียน ทั้ง 3 แห่ง..... 101
4 – 16	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาและปรับปรุงที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง ก่อนการทดลองใช้..... 102
4 – 17	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาและปรับปรุงที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง หลังการทดลองใช้..... 103
4 – 18	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการพัฒนาและปรับปรุงที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง..... 104
4 – 19	ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม..... 105

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4 – 20 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมและปัญหา ในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	106
4 – 21 สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมและปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการมีส่วนร่วม ในการวางแผน.....	108
4 – 22 สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมและปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ.....	114
4 – 23 สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมและปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการประเมินผล.....	122
4 – 24 การเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมและปัญหาในการบริหารจัดการ ศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามเพศ.....	123
4 – 25 การเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมและปัญหาในการบริหารจัดการ การศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามระดับการศึกษา..	124
4 – 26 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามตำแหน่ง (n = 375)	126
4 – 27 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามตำแหน่ง (n = 375).....	126
4 – 28 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามตำแหน่ง.....	127
4 – 29 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามตำแหน่ง.....	128
4 – 30 การเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมและปัญหาในการบริหารจัดการ การศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามประสบการณ์....	129
4 – 31 สภาพปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	130

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4 – 32 ค่าความถี่และค่าร้อยละของความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าสัมมนา จำนวน 20 คน (n = 20) เกี่ยวกับความเหมาะสมของกระบวนการบริหาร สถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับการบริหารสถานศึกษา เพื่อพร้อมรับเข้าสู่ประชาคมอาเซียน.....	135
4 – 33 ค่าความถี่และค่าร้อยละของความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าสัมมนา จำนวน 20 คน (n = 20) เกี่ยวกับความเหมาะสมของกระบวนการบริหาร สถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับการบริหารสถานศึกษา เพื่อพร้อมรับเข้าสู่ประชาคมอาเซียน.....	135
4 – 34 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจด้านการเตรียม ความพร้อมการมีส่วนร่วมในการวางแผนที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนา กลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคม อาเซียนสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียน ทั้ง 3 แห่ง.....	136
4 – 35 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจด้านการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์ การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง.....	137
4 – 36 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจด้านการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการประเมินผลที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์ การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียน ทั้ง 3 แห่ง.....	138
4 – 37 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจด้านการพัฒนา และปรับปรุงที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วม การบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง.....	139

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4 – 38 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง.....	140
4 – 39 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจด้านการเตรียมความพร้อมการมีส่วนร่วมในการวางแผนที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนา กลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง.....	141
4 – 40 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจด้านการดำเนินการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง.....	142
4 – 41 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจด้านการประเมินผลมีส่วนร่วมในการประเมินผลที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียน ทั้ง 3 แห่ง.....	143
4 – 42 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจด้านการพัฒนาและปรับปรุงที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง.....	144
4 – 43 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของครูเกี่ยวกับกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษา เพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง.....	145
4 – 44 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจด้านการเตรียมความพร้อมการมีส่วนร่วมในการวางแผนที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนา กลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียน ทั้ง 3 แห่ง.....	146

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่	
4 – 45	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจด้านการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์ การมีส่วนรวมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง..... 147
4 – 46	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจด้านการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการประเมินผลที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์ การมีส่วนรวมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง..... 148
4 – 47	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจด้านการพัฒนา และปรับปรุงที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วม การบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง..... 149
4 – 48	ผลการประเมินความพึงพอใจของกระบวนการ ในรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์ การมีส่วนรวมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน.... 152

สารบัญรูป

ภาพที่	หน้า
1 – 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
2 – 1 การกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับภาวะแวดล้อม SWOT.....	38
2 – 2 ผลการมีส่วนร่วมในองค์การ	39
2 – 3 บัณฑิตของลักษณะการมีส่วนร่วม.....	43
3 – 1 สรุปขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย.....	76

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

การที่จะพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าและปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของการเปลี่ยนแปลง และก้าวทันความเจริญก้าวหน้าของสังคมโลก จำเป็นจะต้องมีประชากรที่มีคุณภาพ เนื่องจากประชากรเป็นตัวกำหนดสภาพเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ซึ่งมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน และจะต้องใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนให้มีความรู้ เป็นทุนทางปัญญา และมีความดี จึงจะทำให้ประเทศพัฒนาไปสู่ขั้นแนวหน้าอย่างมั่นคงและสง่างาม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 : 2)

การจัดการศึกษาของประเทศไทยที่ผ่านมา ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ว่า ไม่สามารถทำหน้าที่ หรือมีบทบาทสำคัญได้ เพราะมีปัญหาหลายด้าน (รุ่ง แก้วแดง. 2550 : 8, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2552 : 5) และปัญหาสำคัญประการหนึ่งคือ ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนที่จะเข้ามา มีบทบาทอย่างจริงจังในการบริหารการศึกษา เพราะขาดกลไกที่เหมาะสมที่จะให้ชุมชน และประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ และร่วมติดตามประเมินผล ในการจัดการศึกษาในท้องถิ่นของตน รวมทั้งการระดมสรรพกำลัง และการใช้ทรัพยากรในการศึกษาของไทยมีน้อย ยังจำกัดอยู่ในงบประมาณของรัฐ มีภาวะพึ่งพารัฐสูง เนื่องจากการจัดการศึกษาไทย ถูกมองเป็นหน้าที่ของรัฐ ของสถานศึกษา ของผู้บริหาร และครูการจัดการศึกษา จึงจำกัดอยู่ภายในโรงเรียนโดยลำพัง (อุทัย บุญประเสริฐ. 2551 : 25)

ผลการวิจัยของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551 : 9) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ปัจจุบันการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการกำหนดนโยบายการร่วมวางแผน การร่วมแสดงความคิดเห็น การร่วมประชุม การออกเสียง เลือกละคณะกรรมการการร่วมเป็นคณะกรรมการ ทุกประเด็นอยู่ในระดับน้อย ในขณะที่ผู้แทนชุมชน และผู้ปกครองต้องการเข้ามามีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มอื่น ประเด็นการมีส่วนร่วม เกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษา พิจารณาจากการร่วมเป็นคณะกรรมการโรงเรียน การร่วมตัดสินใจ จัดหลักสูตร ท้องถิ่น การร่วมเป็นสมาชิกของกิจกรรมระหว่างชุมชนและโรงเรียน การร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานครูและผู้บริหารโรงเรียน การร่วมจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน การร่วม กิจกรรม ส่งเสริมประชาธิปไตย รวมทั้งการมีส่วนร่วมระดมทรัพยากร พบว่า ปัจจุบันมีส่วนร่วม น้อยทุกกิจกรรม ยกเว้นการร่วมดูแลพฤติกรรมนักเรียนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัย

ของ ประกอบ คุณารักษ์ (2550 : 96) เรื่อง สภาพความพร้อมของหน่วยงานทางการศึกษาต่อการปฏิรูปการศึกษา พบว่า ด้านการใช้แผนยุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน กับเรื่องการส่งเสริมการมีส่วนร่วมยังด้อยกว่าเรื่องอื่น ๆ โดยภาพรวมพอสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของไทยยังอยู่ในระดับน้อย ทำให้การศึกษาขาดพลัง ขาดคุณภาพ และประสบปัญหาอย่างมาก จากรายงานการปฏิรูประบบบริหารการศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการ(กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 11) ได้กล่าวถึงปัญหาที่มีผลกระทบต่อการบริหารการศึกษา ในกระทรวงศึกษาธิการ คือ การขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน การใช้รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่รวมศูนย์อำนาจอยู่ที่ส่วนกลาง การขาดเอกภาพทางการศึกษาทั้งในระดับแนวตั้งและแนวนอน การปฏิรูปการศึกษาจึงต้องเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชน และองค์กรเอกชน หรือกลุ่มอาชีพ รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น และตัวผู้เรียน ให้ประชาชน และผู้ทรงคุณวุฒิ เข้ามามีส่วนร่วมในฐานะเป็นกรรมการในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มาก

หลังจากได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ได้มีการวิจัย ประเมินผลการมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในปี พ.ศ. 2548 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 23) ได้พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องตั้งแต่ระดับกรรมการสถานศึกษานั้น คนในชุมชนยังมีส่วนร่วมในระดับร่วมเพียงบางส่วน หรือระดับชายขอบ เนื่องจากการมองว่า ความรับผิดชอบในการจัดการศึกษายังเป็นหน้าที่ของโรงเรียน ซึ่งผู้เกี่ยวข้องจะสามารถไปมีส่วนร่วมในบางส่วน เพราะคิดว่าไม่มีความรู้เพียงพอ หรือจะเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมเมื่อโรงเรียนร้องขอเท่านั้น กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ จึงเป็นกิจกรรมการมาร่วมประชุม การร่วมพัฒนาโรงเรียน การบริจาคทรัพย์สินให้แก่โรงเรียน เป็นต้น การมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ก็ยังเป็นลักษณะชายขอบ คือ เป็นวิทยากรเมื่อได้รับการร้องขอจากโรงเรียน

การเข้ามามีส่วนร่วมแบบเป็นทางการในรูปแบบของคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ส่วนใหญ่ไม่ค่อยได้ผล เพราะไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนไทย และขาดระบบกลไกที่จะส่งเสริมให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ได้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษาแก่บุตรหลาน รวมถึงมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการพัฒนาผู้เรียน ดังเช่นที่หลายประเทศ มีองค์กรหรือหน่วยงานสนับสนุนมากมาย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 18) แต่กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่ประกาศใช้ในปี พ.ศ. 2542 พัฒนาการมาเป็นลำดับ จนเกิดการรวมตัวกันเป็นเครือข่าย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เพื่อการปฏิรูปการศึกษาและสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีการประกาศให้มีการจัดตั้งเครือข่ายผู้ปกครองในระดับ

สถานศึกษา ระดับชั้นเรียน ระดับห้องเรียน การให้ผู้แทนชุมชน พ่อแม่ ผู้ปกครอง เข้าเป็น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการติดตามการดำเนินงาน พบว่า สถานศึกษาส่วนหนึ่งมีความก้าวหน้าในเรื่องนี้ แต่ส่วนใหญ่ไม่สามารถดำเนินการได้มากนัก ด้วยเหตุผลหลายประการ คือ

1. ความไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่าย
2. วัฒนธรรมความเกรงใจ การเคารพนับถือสถาบันการศึกษา ทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง บางส่วนเห็นว่า เป็นการก้าวล่วงวัฒนธรรมความเกรงใจ
3. ระบบการเรียนการสอนที่มีการแข่งตัวในรูปแบบวิธีการ ทำให้เด็กปฏิเสธการสอนของพ่อแม่ที่มีแนวทางแตกต่างไปจากครู เป็นผลให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง รู้สึกขาดคุณค่าในตัวเอง และไม่มีแนวทางในการพัฒนาการเรียนรู้ของลูกเท่าที่ควร

การกระจายอำนาจและการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นจุดเน้นสำคัญของการปฏิรูป การศึกษา ซึ่งเปิดโอกาสให้ฝ่ายต่าง ๆ ในสังคม ไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่ ผู้ปกครอง ประชาชน ชุมชน และเอกชน โดยเฉพาะในเขตพื้นที่ ชุมชนที่ใกล้ชิด เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 20) ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ระบุสาระสำคัญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา ไว้ใน มาตรา 39 ถึงการให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทน ครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าและผู้ทรงคุณวุฒิ ทำหน้าที่กำกับ ส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาใน มาตรา 40 ให้มีองค์การวิชาชีพ ออกและ เพิกถอนใบอนุญาต ประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐาน และจรรยาบรรณของ วิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา ตามมาตรา 53 ให้หน่วยงานทางการ ศึกษา ระดมทรัพยากร บุคคลในชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ได้ตามมาตรา 57 ให้มีการระดมทรัพยากร และการลงทุนด้านงบประมาณ การเงินและทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ สถาบันทางสังคม และชุมชนมาใช้จัดการศึกษาได้ตาม มาตรา 58

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 5 มาตรา 40 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษาโดยเป็นกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) แต่จากการศึกษาในช่วงที่ผ่านมาปรากฏว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและกรรมการสถาน ศึกษาขั้นพื้นฐาน มีเพียงด้านการสนับสนุน การดำเนินงานตามที่โรงเรียนร้องขอ การมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่อื่น ๆ มีเพียงบางส่วนเท่านั้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อช่วยให้ผู้บริหารและคณะกรรมการสถานศึกษาได้ปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันได้ถูกต้อง เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษาเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 อีกทั้งจะเป็นประโยชน์ ต่อผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ในการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป และนอกจากนั้นแผนปฏิรูประบบราชการและการปฏิรูประบบการศึกษาในรอบที่ 2 ได้ให้ความสำคัญกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อพัฒนารูปแบบกลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

1.2.2 เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

1.3 ขอบเขตการวิจัย

1.3.1 การวิจัยนี้มุ่งพัฒนาระบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหารคณะกรรมการสถานศึกษา และครู ที่สอดคล้องกับการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

1.3.2 สถานศึกษาที่ใช้ประเมินกระบวนการกลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ได้แก่ สถานศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก รวม 3 โรงเรียน

1.3.3 ตัวแปรในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย

1.3.3.1 ตัวแปรต้น คือ กระบวนการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

1.3.3.2 ตัวแปรตาม/ตัวบ่งชี้ความสำเร็จในการพัฒนา ประกอบด้วย

1) ผลที่เกิดขึ้นคือกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม

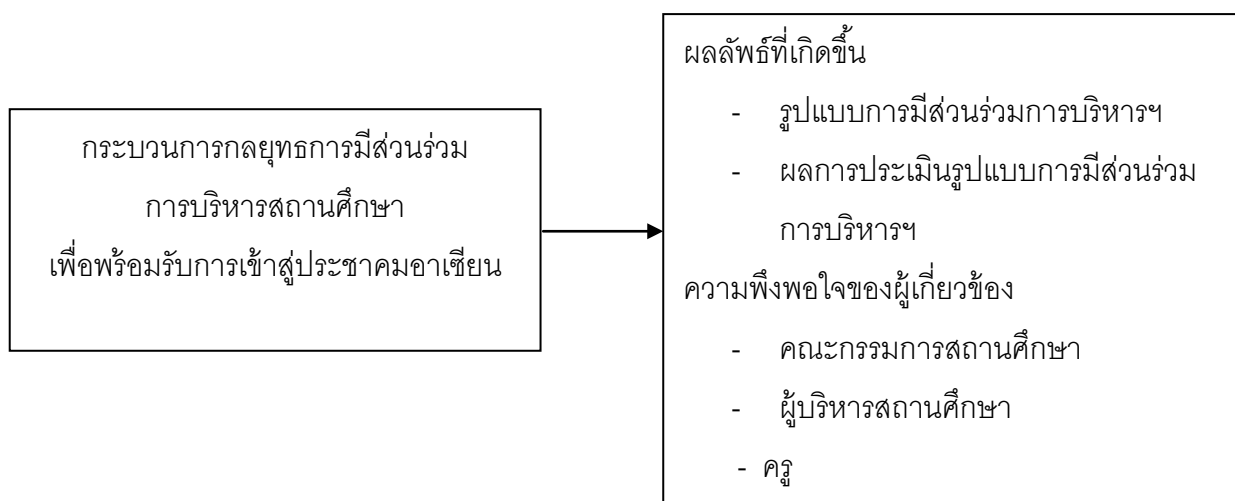
และผลการประเมินกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม

2) ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา
ผู้บริหาร และครู

1.3.4 ระยะเวลาในการทำวิจัย ตุลาคม 2557 – กันยายน 2558

1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตามที่ได้กล่าวถึงเนื้อหา และประเด็นตัวอย่างต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ ซึ่งประกอบไปด้วย 1) การจัดการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 2) มาตรฐานการศึกษาก่อนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 3) การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 4) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์แบบมีส่วนร่วม 5) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นพื้นฐานของการวิจัยนี้ เพื่อเป็นองค์ความรู้ให้ผู้สนใจได้เข้าใจปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างถ่องแท้ กรอบแนวคิด และทฤษฎีที่ศึกษาเหล่านี้ ล้วนเป็นตัวกำหนดทิศทาง และผลกระทบที่มีต่อ กระบวนการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร และคณะกรรมการสถานศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยได้สรุปประเด็น แนวคิด และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังที่ปรากฏอยู่ในภาพที่ 1-1



ภาพที่ 1 - 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.5 นิยามศัพท์

1.5.1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง คณะบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ได้แก่ ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ

1.5.2 การพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษา เพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ ประชาคมอาเซียน หมายถึง แนวทางปฏิบัติเชิงรุกในการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร สถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา และครู ที่มีประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา เพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

1.5.3 กลยุทธ์การมีส่วนร่วม หมายถึง ข้อกำหนด หรือกระบวนการเชิงรุกในการทำงาน ซึ่งเป็นข้อกำหนด หรือกระบวนการที่ได้ผลลัพธ์มาจากการงานวิจัยฉบับนี้ เพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ ประชาคมอาเซียน

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.6.1 สถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกแห่ง สามารถนำรูปแบบที่ได้จากการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการ บริหารจัดการ เพื่อสร้างความร่วมมือในการมีส่วนร่วมของผู้บริหารและคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.6.2 ผลจากการวิจัย จะเป็นข้อมูลสำหรับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการบริหารจัดการแบบมี ส่วนร่วมระหว่างผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา และครู ต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่องรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรการมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษา เพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังจะนำเสนอเป็นลำดับดังนี้

- 2.1 การจัดการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
- 2.2 มาตรฐานการศึกษาของประชาคมอาเซียน
- 2.3 การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2
- 2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์แบบมีส่วนร่วม
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 การจัดการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

การจัดการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นการปฏิรูปการศึกษาของชาติ ทำให้มีการปรับปรุงระบบการบริหารจัดการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 4 - 38) ดังนี้

1. การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6)

2. การจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภูมิใจศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิใจท้องถิ่น ภูมิใจไทย และรู้ความเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (มาตรา 7)

3. การจัดการศึกษาให้ยึดหลัก (มาตรา 8) ดังนี้

3.1 เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน

3.2 ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3.3 พัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

4. การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลัก (มาตรา 9) ดังนี้

4.1 มีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ

4.2 มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.3 มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภท

4.4 มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

4.5 ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา

4.6 การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

5. การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย สถานศึกษาจัดได้ทั้งสามรูปแบบ และให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ และให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่สถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตามรวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย การฝึกอบรบ หรือจากประสบการณ์ทำงาน (มาตรา 15)

6. การศึกษาในระบบมีสองระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งจัดไม่น้อยกว่า 12 ปีก่อนระดับอุดมศึกษา และระดับอุดมศึกษาซึ่งแบ่งเป็นระดับต่ำกว่าปริญญาและระดับปริญญา (มาตรา 16)

7. ให้มีการศึกษาภาคบังคับเก้าปี นับจากอายุย่างเข้าปีที่เจ็ด จนย่างเข้าปีที่สิบ หรือเมื่อสอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับ (มาตรา 17)

8. การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้จัดดังนี้ (มาตรา 18)

8.1 ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย

8.2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ เอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันศาสนา

8.3 ศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน

ศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบัน
สังคมอื่นเป็นผู้จัด

9. การจัดการศึกษาต้องยึดหลักสำคัญว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนา
ตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญมากที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน
สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (มาตรา 22)

10. การจัดการศึกษาที่ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และ
บูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาในเรื่อง ต่อไปนี้ (มาตรา 23)

10.1 ความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว
ชุมชน ชาติ และสังคมโลก

10.2 ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ ความเข้าใจ
และประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

10.3 ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทยและการ
ประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

10.4 ความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาอย่างถูกต้อง

10.5 ความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพ และดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

11. คุณภาพภายในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ดำเนินการ ดังนี้ (มาตรา 24)

11.1 จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน
โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

11.2 ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์
ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

11.3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น
ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

11.4 จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุล
กัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมอันดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

11.5 ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน
และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัย
เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมๆ จากสื่อการเรียนการ
สอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

11.6 จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

12. ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากการพัฒนาของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบความรู้ไปในกระบวนการเรียนการร่วมกิจกรรมและการทดสอบความรู้ไปในกระบวนการการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา (มาตรา 26)

13. ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (มาตรา 27)

14. ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสพการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน (มาตรา 28)

15. ให้สถานศึกษาพัฒนาระบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา (มาตรา 30)

16. ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา 39)

17. ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับ และส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาอาจมีกรรมการเพิ่มขึ้นได้ ตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นไปตามที่

กำหนดในกฎกระทรวง ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา (มาตรา 40)

18. ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับ การประกันคุณภาพภายนอก (มาตรา 48)

19. สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาตามคำร้องของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่ทำการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา (มาตรา 50)

20. ให้หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าว มาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา และยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา (มาตรา 57)

21. ให้มีการระดมทรัพยากร และการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สินทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัวย ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่นและต่างประเทศมาใช้ในการศึกษา (มาตรา 58)

22. ให้สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลมีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษาทั้งที่เป็นราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยราชพัสดุ และที่เป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้งจัดหารายได้จากการบริหารของสถานศึกษาและเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์และภารกิจหลักของสถานศึกษา (มาตรา 59)

23. พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อศึกษา (มาตรา 65)

24. พัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของผู้เรียนเพื่อให้มีความรู้ และทักษะเพียงพอในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (มาตรา 66)

จากการสังเคราะห์พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษา และการจัดการเรียนรู้ พบว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้

และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง การศึกษาภาคบังคับเก้าปี นับจากอายุย่างเข้าปีที่เจ็ด จนอายุย่างเข้าปีที่สิบ การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยัง คณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทำหน้าที่กำกับ และส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา รวมทั้งการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น การจัดการศึกษาต้องยึดหลักสำคัญว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญมากที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนมี 3 ด้าน คือ ความรู้ คุณธรรม และทักษะ โดยมีความรู้เกี่ยวกับตัวเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีรวมทั้งความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์เรื่องของการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา กฎมณีนญญาไทยและการประยุกต์ใช้กฎมณีนญญา ความรู้ และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง และมีความรู้ มีทักษะในการประกอบอาชีพ และดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

2.2 มาตรฐานการศึกษาของประชาคมอาเซียน

ปีการศึกษา 2557 กระทรวงศึกษาธิการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ก่อนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ทั้งนี้เพื่อให้สถานศึกษาเกิดมาตรฐาน

ความพร้อมภายในสถานศึกษาของตนเองในการรองรับอาเซียนในปี 2559 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 55) ดังนี้

2.2.1 มาตรฐานการศึกษาของประชาคมอาเซียน

กระทรวงศึกษาธิการ กำหนดนโยบายด้านการศึกษาของรัฐก่อนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีอุดมการณ์และหลักการการจัดการศึกษา ดังนี้ 1) พัฒนาสังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ภายใต้กรอบอาเซียน 2) การศึกษาที่สร้างคุณภาพชีวิตและสังคมบูรณาการอย่างสมดุลระหว่างปัญญาธรรม คุณธรรม และวัฒนธรรม 3) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อคนไทยทั้งปวง มุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีในวัยเด็ก ปลูกฝังความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมตั้งแต่วัยการศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อการทำงานที่มีคุณภาพ โดยเน้นภาษาอังกฤษ 4) โดยให้สังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียนและสามารถตรวจสอบได้อย่างมั่นใจว่าการศึกษาเป็นกระบวนการของการพัฒนาชีวิตและสังคมเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน สามารถพึ่งตนเองได้ และ 5) สามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติได้ ซึ่งการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของประชาคมอาเซียนมีกรอบมาตรฐาน 3 มาตรฐาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2548 : 20) ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองโลก และพลเมืองในอาเซียน (AEC) โดยกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดกรอบไว้ดังนี้

คนไทยเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข ซึ่งมีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

เป้าหมายของการจัดการศึกษาอยู่ที่การพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็น “คนเก่ง คนดี และมีความสุข” โดยมีการพัฒนาที่เหมาะสมกับช่วงวัย พัฒนาคนตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ตรงตามความต้องการ ทั้งในด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้และทักษะคุณธรรม และจิตสำนึกที่พึงประสงค์ และอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

มาตรฐานที่ 2 แนวการจัดการศึกษาของประชาคมอาเซียน โดยกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดกรอบไว้ดังนี้

จัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ และการบริหารโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานซึ่งมีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนเป็นแบบอย่างที่ดี ได้ฝึกการคิด ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่หลากหลายตรงตามความต้องการ และมีความสุขในการเรียนรู้ ครู คณาจารย์ รู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล เตรียมการสอนและสื่อที่ผสมผสานความรู้หลากหลายได้กรอบการศึกษาของอาเซียนเข้ากับภูมิปัญญาไทย จัดบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ จัดหาและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และพัฒนาความคิด ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์

เป้าหมายความสำเร็จของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญขึ้นอยู่กับ 1) ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ ผู้เรียน ครู คณาจารย์ ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และสมาชิกชุมชน 2) ปัจจัยด้านการบริหาร ได้แก่ หลักการบริหารจัดการ และหลักธรรมาภิบาล

มาตรฐานที่ 3 แนวการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้/สังคมแห่งความรู้ โดยกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดกรอบไว้ดังนี้

การสร้างวิธีการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ให้เข้มแข็ง ภายใต้กรอบการศึกษาของอาเซียน ซึ่งมีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้ การเรียนรู้ ความรู้ นวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยี เป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาสู่สังคมแห่งความรู้ การส่งเสริมและสร้างกลไกเพื่อให้คนไทยทุกคนมีโอกาสและทางเลือกที่จะเข้าถึงปัจจัย และเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตด้วยรูปแบบ และวิธีการที่หลากหลาย โดยการได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคม จะนำมาซึ่งการพัฒนาคุณภาพประสิทธิภาพ และขีดความสามารถของคนไทยในการพัฒนาประเทศรวมทั้งการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศ

2.2.2 การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของประชาคมอาเซียน

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการจัดการศึกษาเพื่อการรวมตัวกันของประชาคมอาเซียน โดยรัฐต้องจัดให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาเยาวชนทุกคนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะที่เป็นพลเมืองอาเซียน และพลเมืองโลก เพื่อเป็นรากฐานที่พอเพียงสำหรับการใฝ่รู้ใฝ่เรียนตลอดชีวิต รวมทั้ง เพื่อการพัฒนาหน้าที่การงานและการพัฒนาคุณภาพชีวิตส่วนตนและครอบครัว และเพื่อสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งสำหรับการสร้างสรรค์สังคมอาเซียนให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้ให้ยั่งยืน ในอนาคตการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยึดหลักกรอบการศึกษาของประชาคมอาเซียน และกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดกรอบการศึกษาไว้ดังนี้ ดังนี้

2.2.2.1 หลักการพัฒนาผู้เรียนอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์จิตใจสังคม ความรู้ และคุณธรรม เป็นผู้มีจริยธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ใฝ่รู้ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ที่เพียงพอต่อการพัฒนางานอาชีพและคุณภาพชีวิตส่วนตน สามารถเผชิญความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเท่าทันและชาญฉลาด และมีความเป็นประชาธิปไตย

2.2.2.2 หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นไทย ให้มีความรัก และภาคภูมิใจในท้องถิ่น และประเทศชาติ มีความรู้และทักษะพื้นฐานสำหรับการประกอบอาชีพสุจริต มีความมุ่งมั่น ขยันซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน มีลักษณะนิสัยและทัศนคติที่พึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีทั้งของครอบครัว ชุมชน สังคมไทย และสังคมโลก

2.2.2.3 หลักแห่งความเสมอภาค คนไทยทั้งปวงต้องมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 12 ปี อย่างทั่วถึงเท่าเทียม ควบคู่ไปกับความมีคุณภาพ โดยไม่แบ่งชนชั้น หรือความแตกต่างทางสังคมวัฒนธรรม

2.2.2.4 หลักการมีส่วนร่วม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษา ร่วมกับคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างเอกลักษณ์ศักดิ์ศรีและตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นตามนโยบายของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยที่สอดคล้องกับการศึกษาในอาเซียน มี 15 มาตรฐาน จำแนกได้เป็น 5 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาพะที่ดีและมีสุนทรียภาพ

มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

ด้านที่ 2 มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา

มาตรฐานที่ 7 ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

มาตรฐานที่ 8 ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

มาตรฐานที่ 9 คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง ชุมชนปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

มาตรฐานที่ 10 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน

มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ

มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ด้านที่ 3 มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการสร้าง ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

ด้านที่ 4 มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา

มาตรฐานที่ 14 การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นที่กำหนดขึ้น

ด้านที่ 5 มาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม

มาตรฐานที่ 15 การจัดกิจกรรมตามนโยบาย จุดเน้น แนวทางการปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาให้ยกระดับคุณภาพสูงขึ้น

2.2.3 มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมิน และทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษา เพื่อประเมินภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบที่สาม (พ.ศ. 2554-2558) มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็น 5 ด้าน มี 15 มาตรฐาน (สำนักทดสอบทางการศึกษา. 2554 : 11) แต่ละมาตรฐานมีตัวบ่งชี้ครอบคลุม ดังนี้

ด้านที่ 1 มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาพะที่ดีและมีสุนทรียภาพ มี 6 ตัวบ่งชี้

1.1 มีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพและออกกำลังกายสม่ำเสมอ

1.2 มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์

มาตรฐาน

1.3 ป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษและหลีกเลี่ยงตนเองจากสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรค ภัย อุบัติเหตุ และปัญหาทางเพศ

1.4 เห็นคุณค่าในตนเอง มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่าง

เหมาะสม

1.5 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและให้เกียรติผู้อื่น

1.6 สร้างผลงานจากการเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี/ นาฏศิลป์กีฬา/ นันทนาการ ตามจินตนาการ

มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มี 4 ตัวบ่งชี้

- 2.1 มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร
- 2.2 เอื้ออาทรผู้อื่นและกตัญญูทวดเวที่ต่อผู้มีพระคุณ
- 2.3 ยอมรับความคิดและวัฒนธรรมที่แตกต่าง
- 2.4 ตระหนัก ู้คุณค่า ร่วมนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มี 4 ตัวบ่งชี้

3.1 มีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากห้องสมุดแหล่งเรียนรู้ และสื่อต่าง ๆ รอบตัว

3.2 มีทักษะในการอ่าน ฟัง ดู พูด เขียน และตั้งคำถามเพื่อก้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม

3.3 เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อการเรียนรู้ระหว่างกัน

3.4 ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และนำเสนอผลงาน

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล มี 4 ตัวบ่งชี้

4.1 สรุปความคิดจากเรื่องที่อ่าน ฟัง และดู และสื่อสารโดยการพูด หรือเขียนตามความคิดของตนเอง

4.2 นำเสนอวิธีคิด วิธีแก้ปัญหาด้วยภาษาหรือวิธีการของตนเอง

4.3 กำหนดเป้าหมาย คาคการณ์ ตัดสินใจแก้ปัญหาโดยมีเหตุผลประกอบ

4.4 มีความคิดริเริ่ม และสร้างสรรค์ผลงานด้วยความภาคภูมิใจ

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มี 4 ตัวบ่งชี้

5.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยแต่ละกลุ่มสาระเป็นไปตามเกณฑ์

5.2 ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตรเป็นไปตามเกณฑ์

5.3 ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนเป็นไปตามเกณฑ์

5.4 ผลการทดสอบระดับชาติเป็นไปตามเกณฑ์

มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มี 4 ตัวบ่งชี้

6.1 วางแผนการทำงานและดำเนินการจนสำเร็จ

6.2 ทำงานอย่างมีความสุข มุ่งมั่นพัฒนางาน และภูมิใจในผลงานของตนเอง

6.3 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

6.4 มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริตและหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ

ด้านที่ 2 มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา

มาตรฐานที่ 7 ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมี 9 ตัวบ่งชี้

7.1 ครูมีการกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ สมรรถนะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

7.2 ครูมีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และใช้ข้อมูลในการวางแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน

7.3 ครูออกแบบและการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และพัฒนาการทางสติปัญญา

7.4 ครูใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมผนวกกับการนำบริบทและภูมิปัญญาของท้องถิ่นมาบูรณาการในการจัดการเรียนรู้

7.5 ครูมีการวัดและประเมินผลที่มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยวิธีการที่หลากหลาย

7.6 ครูให้คำแนะนำ คำปรึกษา และแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้เรียนทั้งด้านการเรียน และคุณภาพชีวิตด้วยความเสมอภาค

7.7 ครูมีการศึกษา วิจัยและพัฒนากิจการการเรียนรู้ในวิชาที่ตนรับผิดชอบ และใช้ผลในการปรับการสอน

7.8 ครูประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และเป็นสมาชิกที่ดีของสถานศึกษา

7.9 ครูจัดการเรียนการสอนตามวิชาที่ได้รับมอบหมายเต็มเวลาเต็มความสามารถ

มาตรฐานที่ 8 ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล มี 6 ตัวบ่งชี้

- 8.1 ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำ และความคิดริเริ่มที่เน้นการพัฒนาผู้เรียน
- 8.2 ผู้บริหารใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมและใช้ข้อมูลผลการประเมินหรือผลการวิจัยเป็นฐานคิดทั้งด้านวิชาการและการจัดการ
- 8.3 ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ
- 8.4 ผู้บริหารส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้พร้อมรับการกระจายอำนาจ
- 8.5 นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนพึงพอใจผลการบริหารการจัดการศึกษา
- 8.6 ผู้บริหารให้คำแนะนำ คำปรึกษาทางวิชาการและเอาใจใส่การจัดการศึกษาเต็มศักยภาพและเต็มเวลา

มาตรฐานที่ 9 คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง ชุมชน ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล มี 3 ตัวบ่งชี้

- 9.1 คณะกรรมการสถานศึกษารู้และปฏิบัติหน้าที่ตามที่ระเบียบกำหนด
- 9.2 คณะกรรมการสถานศึกษากำกับติดตาม ดูแล และขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย
- 9.3 ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา

มาตรฐานที่ 10 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน มี 6 ตัวบ่งชี้

- 10.1 หลักสูตรสถานศึกษาเหมาะสมและสอดคล้องกับท้องถิ่น
- 10.2 จัดรายวิชาเพิ่มเติมที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความถนัด ความสามารถและความสนใจ
- 10.3 จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมและตอบสนองความต้องการความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน
- 10.4 สนับสนุนให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงจนสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง

10.5 นิเทศภายใน กำกับ ติดตามตรวจสอบ และนำผลไปปรับปรุง การเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ

10.6 จัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพและครอบคลุม ถึงผู้เรียนทุกคน

มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ มี 3 ตัวบ่งชี้

11.1 ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ อาคารเรียนมั่นคง สะอาดและ ปลอดภัยมีสิ่งอำนวยความสะดวก พอเพียง อยู่ในสภาพใช้การได้ดีสภาพแวดล้อมร่มรื่น และมี แหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

11.2 จัดโครงการ กิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและความ ปลอดภัยของผู้เรียน

11.3 จัดห้องสมุดที่ให้บริการสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศที่เอื้อให้ ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองและหรือเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง มี 6 ตัวบ่งชี้

12.1 กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

12.2 จัดทำและดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

12.3 จัดระบบข้อมูลสารสนเทศและใช้สารสนเทศในการบริหาร จัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา

12.4 ติดตามตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา

12.5 นำผลการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอกไปใช้ วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

12.6 จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพ ภายใน

ด้านที่ 3 มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการสร้าง ส่งเสริม สนับสนุน ให้ สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ มี 2 ตัวบ่งชี้

13.1 มีการสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาและใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน และบุคลากรของสถานศึกษารวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้อง

13.2 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษากับครอบครัว ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง

ด้านที่ 4 มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา

มาตรฐานที่ 14 การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นที่กำหนดขึ้น มี 2 ตัวบ่งชี้

14.1 จัดโครงการ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นของสถานศึกษา

14.2 ผลการดำเนินงานส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นของสถานศึกษา

ด้านที่ 5 มาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม

มาตรฐานที่ 15 การจัดกิจกรรมตามนโยบาย จุดเน้น แนวทางการปฏิรูป การศึกษา เพื่อพัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาให้ยกระดับคุณภาพสูงขึ้น มี 2 ตัวบ่งชี้

15.1 จัดโครงการ กิจกรรมพิเศษเพื่อตอบสนองนโยบาย จุดเน้นตาม แนวทางการปฏิรูปการศึกษา

15.2 ผลการดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมาย

2.2.4 มาตรฐานการประเมินคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับประชาคมอาเซียน

การประเมินคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในอาเซียน ได้มีการพัฒนาตัวบ่งชี้ 3 กลุ่มตัวบ่งชี้ คือ กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ และกลุ่มตัวบ่งชี้ มาตรการส่งเสริม ให้สอดคล้องกับประชาคมอาเซียน ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติในแต่ละเรื่องให้สอดคล้องกับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของประชาคมอาเซียน ดังต่อไปนี้

2.2.4.1 มาตรฐานที่ว่าด้วยผลการจัดการศึกษา

การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งการประเมินมาตรฐานนี้ด้วยตัวบ่งชี้พื้นฐาน 5 ตัวบ่งชี้ ตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ 2 ตัวบ่งชี้ และตัวบ่งชี้มาตรการ ส่งเสริม 1 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

ตัวบ่งชี้พื้นฐาน

1. ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี
2. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
3. ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
4. ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น
5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ตัวบ่งชี้อัตลักษณ์

1. ผลการพัฒนาให้บรรลุตามปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา

2. ผลการพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่น ที่ส่งผลกระทบต่อเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม

ผลการดำเนินการโครงการพิเศษเพื่อส่งเสริมบทบาทของสถานศึกษา

2.2.4.2 มาตรฐานที่ว่าด้วยการบริหารจัดการศึกษา

ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง โดยหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง การประเมินมาตรฐานนี้ด้วยตัวบ่งชี้พื้นฐาน 1 ตัวบ่งชี้ และตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม 1 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

ตัวบ่งชี้พื้นฐาน

ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและการพัฒนาสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม

ผลการส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐาน รักษา มาตรฐาน และพัฒนาสู่ความเป็นเลิศที่สอดคล้องกับแนวทางการศึกษาของประชาคมอาเซียน

2.2.4.3 มาตรฐานที่ว่าด้วยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน

และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกสถานการณ์ การประเมินมาตรฐานนี้ด้วยตัวบ่งชี้พื้นฐาน 1 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

ตัวบ่งชี้พื้นฐาน

ประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2.4.4 มาตรฐานที่วัดด้วยการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 48 ระบุว่า “ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก” การประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม ประเมินมาตรฐานนี้ด้วยตัวบ่งชี้พื้นฐาน 1 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

ตัวบ่งชี้พื้นฐาน

พัฒนามาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโดยสถานศึกษา และต้นสังกัด ให้สอดคล้องมาตรฐานประชาคมอาเซียน

2.2.5 มาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพระดับการศึกษาปฐมวัย

อาเซียนให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ระดับการศึกษาปฐมวัย (2-5 ปี) โดยสำนักทดสอบมาตรฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้พัฒนาตัวบ่งชี้ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ และกลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริมให้สอดคล้องกับกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งกำหนดให้ สมศ.ทำการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาแต่ละแห่งตามมาตรฐานการศึกษาของชาติและครอบคลุมหลักเกณฑ์ในเรื่องต่อไปนี้

2.2.5.1 มาตรฐานที่วัดด้วยผลการจัดการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 6 ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” การประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม ประเมินมาตรฐานนี้ด้วยตัวบ่งชี้พื้นฐาน 5 ตัวบ่งชี้ ตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ 2 ตัวบ่งชี้ และตัวบ่งชี้ มาตรการส่งเสริม 1 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

ตัวบ่งชี้พื้นฐาน

1. เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกายสมวัย
2. เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจสมวัย
3. เด็กมีพัฒนาการด้านสังคมสมวัย
4. เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญาสมวัย
5. เด็กมีความพร้อมศึกษาต่อในขั้นต่อไป

ตัวบ่งชี้ข้อตกลง

1. ผลการพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายตามปรัชญา ปณิธาน พันธกิจและวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา
2. ผลการพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่น ที่ส่งผลกระทบต่อเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม

ผลการดำเนินการโครงการพิเศษเพื่อส่งเสริมบทบาทของสถานศึกษา

2.2.5.2 มาตรฐานที่ว่าด้วยการบริหารจัดการศึกษา เพื่อรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 39 ระบุว่า “ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง” การประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม ประเมินมาตรฐานนี้ด้วยตัวบ่งชี้พื้นฐาน 1 ตัวบ่งชี้ และตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม 1 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

ตัวบ่งชี้พื้นฐาน

ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและการพัฒนาสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม

ผลการส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐาน รักษา มาตรฐาน และพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ ที่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา

2.2.5.3 มาตรฐานที่ว่าด้วยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 24 ระบุว่า “จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ

การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง จัดการเรียนรู้โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกสถานการณ์” การประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามประเมินมาตรฐานนี้ ด้วยตัวบ่งชี้พื้นฐาน 1 ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้พื้นฐาน

ประสิทธิผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ

2.2.5.4 มาตรฐานที่ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายใน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 48 ระบุว่า “ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก” การประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม ประเมินมาตรฐานนี้ด้วยตัวบ่งชี้พื้นฐาน 1 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

ตัวบ่งชี้พื้นฐาน

ประสิทธิผลของระบบการประกันคุณภาพภายใน

2.3 การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2

การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 เป็นการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง และดำเนินงานเพื่อการพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในด้านการศึกษาของประเทศไทย ซึ่งรายละเอียดมีดังนี้

2.3.1 เป้าหมายยุทธศาสตร์และตัวบ่งชี้การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561)

เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ คณะกรรมการนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (กนป.) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน จึงกำหนดเป้าหมายยุทธศาสตร์ ตัวบ่งชี้และค่าเป้าหมาย สำหรับการดำเนินงานตั้งแต่บัดนี้ จนถึงสิ้น พ.ศ.2561 ดังนี้

เป้าหมายยุทธศาสตร์ข้อ 1 คนไทยและการศึกษาไทยมีคุณภาพและได้มาตรฐานระดับสากล

ตัวบ่งชี้และค่าเป้าหมาย

- 1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาหลักจากการทดสอบระดับชาติ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 50
 - 1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้นเป็นไม่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยนานาชาติ (ผลทดสอบ PISA)
 - 1.3 ความสามารถด้านภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 ต่อปี
 - 1.4 ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 ต่อปี
 - 1.5 สัดส่วนผู้เรียนมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทอาชีวศึกษา: สามัญศึกษาเป็น 60:40
 - 1.6 ผู้สำเร็จอาชีวศึกษาและอุดมศึกษามีคุณภาพระดับสากล และเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ
 - 1.7 จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทย (อายุ 15-53 ปี) เพิ่มขึ้นเป็น 12 ปี
- เป้าหมายยุทธศาสตร์ข้อ 2 คนไทยใฝ่รู้: สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รักการอ่าน และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้และค่าเป้าหมาย

- 2.1 ผู้เรียนทุกระดับการศึกษาไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 มีทักษะในการแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
- 2.2 อัตราการรู้หนังสือของประชากร (อายุ 15-60 ปี) เป็นร้อยละ 100
- 2.3 ผู้เข้ารับบริการในแหล่งเรียนรู้เพิ่มปีละขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 10
- 2.4 คนไทยใช้เวลาอ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/ นอกเวลาทำงาน โดยเฉลี่ยอย่างน้อย 60 นาที
- 2.5 สัดส่วนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ต่อประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป เป็นร้อยละ 50

เป้าหมายยุทธศาสตร์ข้อที่ 3 คนไทยใฝ่ดี: มีคุณธรรมพื้นฐาน มีจิตสำนึกและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีจิตสาธารณะ มีวัฒนธรรมประชาธิปไตย

ตัวบ่งชี้และค่าเป้าหมาย

- 3.1 ผู้เรียนทุกระดับการศึกษาไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความเป็นพลเมือง
- 3.2 จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชน ลดลงร้อยละ 10 ต่อปี

3.3 จำนวนเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 15 ปี ที่ตั้งควรลดลงร้อยละ 10 ต่อปี

3.4 จำนวนเด็กและเยาวชนเข้ารับการบำบัดยาเสพติดลดลงร้อยละ 10 ต่อปี

3.5 สัดส่วนคนไทยที่ประกอบกิจกรรมทางศาสนา และกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคมอย่างสม่ำเสมอ เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ต่อปี

เป้าหมายยุทธศาสตร์ข้อที่ 4 คนไทยคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้: มีทักษะในการคิด และปฏิบัติ มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถในการสื่อสาร

ตัวบ่งชี้และค่าเป้าหมาย

4.1 ผู้เรียนทุกระดับการศึกษาไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์

4.2 ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาและการอุดมศึกษา มีสมรรถนะที่เป็นที่พึงพอใจของผู้ใช้และมีงานในทำภายใน 1 ปี รวมทั้งประกอบอาชีพอิสระเพิ่มขึ้น

4.3 กำลังแรงงานที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 65 และมีสมรรถนะทางวิชาชีพตามกฎหมาย

4.4 กำลังแรงงานที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 65 และมีสมรรถนะทางวิชาชีพตามมาตรฐาน

2.3.2 นโยบายเพื่อขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2554-2561)

วิสัยทัศน์ คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ

พันธกิจ

1. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเรียนรู้ของคนไทย
2. เพิ่มโอกาสการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ
3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและการจัดการศึกษา

เป้าหมายยุทธศาสตร์

1. คนไทยและการศึกษาไทยมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล
2. คนไทยใฝ่รู้ : สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รักการอ่าน และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง

3. คนไทยใฝ่ดี: มีคุณธรรมพื้นฐาน มีจิตสำนึกและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีจิตสาธารณะ มีวัฒนธรรมประชาธิปไตย

4. คนไทยคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ : มีทักษะในการคิดและปฏิบัติ มีความสามารถ ในการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถในการสื่อสาร

2.3.3 นโยบายและยุทธศาสตร์

2.3.3.1 กระบวนการเรียนรู้ใหม่

1) พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศอื่น และเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยดำเนินการให้เป็นวาระแห่งชาติ

2) ปรับหลักสูตรและจัดกระบวนการเรียนการสอนและประเมินผล ในรูปแบบใหม่ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนตลอดชีวิต โดยเน้นกิจกรรมและการปฏิบัติงานจริงมากขึ้น (70: 30) เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่รู้ใฝ่เรียน และใฝ่ดี รวมทั้งกำหนดจุดเน้นพัฒนาผู้เรียนแต่ละระดับให้ชัดเจน

3) ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาให้แก่ประชากรทุกกลุ่ม ได้แก่ ประชากรวัยแรงงาน ผู้อยู่นอกภาคแรงงาน ผู้สูงอายุด้วยโอกาส เร่ร่อน ชายขอบ พิกุล ถูกดำเนินคดี อยู่ในชนบทห่างไกล เป็นต้น ด้วยรูปแบบหลากหลาย ทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย และสนับสนุนการศึกษาทางเลือก ด้วยความร่วมมือ ของชุมชนและครอบครัว โดยให้สามารถเชื่อมโยงกับการศึกษาในระบบปกติได้

4) สร้างความเป็นพลเมือง และมีมาตรการยกย่องคนดีอย่างเป็นรูปธรรม

5) พัฒนากอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ และกอบมาตรฐานคุณวุฒิทุกระดับ และประเภท รวมทั้งจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ พัฒนาระบบเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ และพัฒนามาตรฐานวิชาชีพและหลักสูตรฐานสมรรถนะ

6) ส่งเสริมพัฒนาสุขภาวะเพื่อการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน การศึกษาของเด็กปฐมวัย และชีวิตครอบครัวศึกษา

7) จัดให้มีระบบคัดกรอง และส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และเด็กมีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาเด็กตามศักยภาพ อย่างเหมาะสมและทั่วถึง

8) ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลาย การวิจัย และโครงการ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองมากขึ้น สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และแก้ปัญหาเป็น

9) ใช้สื่อมวลชนและการสื่อสารสาธารณะ สื่อท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ใหม่ โดยเฉพาะการสร้างตัวแบบที่ดีแก่เยาวชน

10) ส่งเสริมการเรียนรู้การสอนรูปแบบทวิภาคี สหกิจศึกษา และการเรียนรู้ที่บูรณาการกับการทำงาน (Work integrated learning)

11) ปรับระบบการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาให้เชื่อมโยงกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเอื้อต่อการจัดการศึกษาทางเลือก รวมทั้งเป็นระบบที่คำนึงถึงความต้องการ และศักยภาพของผู้เรียน

12) ผลิตและพัฒนากำลังคนสาขาขาดแคลนและจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ รวมทั้งปรับกระบวนการผลิตกำลังคนสายวิชาการและวิชาชีพให้มีประสิทธิภาพตอบสนองการพัฒนาประเทศด้วยกระบวนการเรียนรู้ยุคใหม่

2.3.3.2 ครูยุคใหม่ เพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

1) พัฒนาทักษะครูด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี ภาษาไทย ภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศอื่น และเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้ครอบคลุมถึงครูทุกระดับ/ประเภท ทั้งครูอาชีวศึกษา ครูทางเลือก ครูนอกระบบ ครูของครู โดยจัดให้มีคู่มือพัฒนาครู

2) เร่งรัดผลิตครูพันธุ์ใหม่ โดยมีการสรรหา และคัดกรองจากคนมีจิตวิญญาณครู คนดี คนเก่ง อยากรับผิดชอบและพัฒนาทักษะการเป็นวิทยากรกระบวนการ (Facilitator)

3) เร่งผลิตครูสาขาขาดแคลนและครูวิชาชีพด้วยวิธีการที่หลากหลาย สนับสนุนให้นักเรียนและคนไทยในประเทศมาเป็นครู โดยมีมาตรการจูงใจทางการเงิน และสนับสนุนให้รับบุคลากรจากภาคอุตสาหกรรมที่มีความสามารถมาเป็นครู

4) พัฒนาครูประจำการให้เป็นครูยุคใหม่ ด้วยวิธีการพัฒนาที่หลากหลาย บนพื้นฐานของการปฏิบัติงานจริง (Work-based professional development)

5) ส่งเสริมและพัฒนาสถาบันผลิตครู คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์และคณะอื่นที่เกี่ยวข้อง สถาบันอุดมศึกษาให้มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ

6) ยกย่องครูสอนดี โดยส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนร่วมกันค้นหา และคัดเลือก เพื่อเป็นต้นแบบและขยายผลไปสู่ครูโดยทั่วไป

7) คืนครูให้กับศิษย์ โดยลดภาระงานที่ไม่ใช่งานสอนของครูเพื่อให้ครูทำหน้าที่ครูอย่างเต็มที่

8) พัฒนาศึกษานิเทศก์ยุคใหม่ รวมทั้งครูนิเทศให้เป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องและเฉพาะวิชา เพื่อเป็นพี่เลี้ยงให้คำแนะนำและพัฒนาครูในการปฏิบัติงานจริงในสถานศึกษา

9) ยกเครื่องระบบการบริหารงานบุคคล และปรับระบบการประเมินวิทยฐานะครูเป็นเชิงประจักษ์ให้เป็นที่ยอมรับ

10) พัฒนามาตรฐานวิชาชีพครูเฉพาะด้านและเฉพาะวิชา ให้สอดคล้องกับการกิจที่ครูแต่ละคนต้องรับผิดชอบและปฏิบัติ

11) จัดระบบ “คู่มือพัฒนาครู” ให้ครูในการเพิ่มพูนความรู้และทักษะใหม่ ๆ

12) สนับสนุนให้มีสถาบันครุศึกษาแห่งชาติ ดูแลด้านนโยบายและแผนการผลิต และพัฒนาครูทั่วประเทศในภาพรวม และส่งเสริมความเป็นเลิศของสถาบันผลิตครูในทุกภูมิภาค

13) ยกกระดับสถาบันพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นองค์กรระดับนานาชาติ มีความอิสระ คล่องตัว ในการดำเนินงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ในการดำเนินงานยิ่งขึ้น

2.3.3.3 สถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ใหม่ สนับสนุนการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

1) สนับสนุนโรงเรียนประจำตำบล อำเภอ จังหวัด และพัฒนาคุณภาพด้วยระบบเครือข่าย โรงเรียนคู่พัฒนา โดยสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้ามามีบทบาทมากขึ้น

2) สร้างโอกาสเข้าถึงมาตรฐานการศึกษาและเทคโนโลยีสารสนเทศ (3Ns) ที่เท่าเทียมกันทั่วประเทศ โดยเชื่อมโยงการพัฒนาระบบเครือข่ายใยแก้วนำแสงความเร็วสูง (uninet) และระบบไร้สายให้เข้าถึงทุกโรงเรียนและชุมชน รวมทั้งพัฒนาระบบสารสนเทศด้านการศึกษาที่มีมาตรฐานและเที่ยงตรง ทั้งระดับชาติ (macro) และระดับสถานศึกษา (micro) และพัฒนาศูนย์การเรียนรู้

3) ให้มีข้อตกลงอย่างเป็นทางการ (MUO) ระหว่างผู้บริหาร ครู เขตพื้นที่ การศึกษา สถานศึกษาและแหล่งการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนอย่างหลากหลาย

4) สนับสนุนศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประจำตำบล และห้องสมุดประชาชนที่มีชีวิต และแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน ชุมชน สนับสนุนการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์เพื่อการศึกษา (Free TV) เพื่อเปิดโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้

5) ส่งเสริมให้มหาวิทยาลัยมีส่วนช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับ อย่างน้อย 1 จังหวัด ด้วยรูปแบบหลากหลาย รวมถึง Learning cluster และการพัฒนาศูนย์ นวัตกรรมการเรียนรู้ (innovative center) เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนของครู

6) ส่งเสริมสถานศึกษารูปแบบใหม่ ได้แก่ โรงเรียนนิติบุคคล โรงเรียน พันธสัญญา โรงเรียน/สถาบันการศึกษาในกำกับ โรงเรียนวิทยาศาสตร์ โรงเรียนเทคโนโลยีฐาน วิทยาศาสตร์ สถานศึกษาทางเลือก โรงเรียนนานาชาติ เป็นต้น โดยให้ได้รับการประเมินที่ เหมาะสมกับลักษณะของโรงเรียน

7) เพิ่มขีดความสามารถของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อเพิ่มศักยภาพในการ แข่งขันของประเทศในด้านการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

8) ส่งเสริมเอกชน ชุมชน สถาบันศาสนา สถาบันประกอบการ องค์กร สังคมอื่น ฯลฯ ให้มีบทบาทและหรือมีส่วนร่วมในการจัดและสนับสนุนการจัดการศึกษาอย่างเป็น รูปธรรม

9) ส่งเสริมแหล่งเรียนรู้สำหรับแรงงาน ทั้งในภาคเกษตร นอกภาคเกษตร และแรงงานต่างด้าว

2.3.3.4 การบริหารจัดการแนวใหม่ เพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

1) เพิ่มประสิทธิภาพและลดความสูญเปล่าของโรงเรียนขนาดเล็กด้วย มาตรการที่เหมาะสม ได้แก่ การควบรวม การปรับปรุงประสิทธิภาพ การสร้างเครือข่าย ตลอดจน สนับสนุนให้ ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยมีการจัดทำแผนที่สถานศึกษา (School mapping) และแผนดำเนินงานแบบขั้นบันไดภายในปี 2561

2) สร้างแรงจูงใจเพื่อให้มีผู้เรียนอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้น และขยายการจัดการ อาชีวศึกษาและอุดมศึกษาสู่กลุ่มประชากรวัยแรงงาน ผู้นอกภาคแรงงาน และผู้สูงอาชีวะ และ สนับสนุนการจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาการศึกษาวิชาชีพขั้นสูงระดับปฏิบัติการ

3) สร้างโอกาสสำหรับคนไทยทุกคน ให้สามารถเข้าถึงการศึกษาที่มี คุณภาพไม่น้อยกว่า 15 ปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

4) ปรับบทบาทของกระทรวงศึกษาธิการ ไม่เป็นหน่วยอำนาจการ สนับสนุน ส่งเสริม เป็นผู้ซื้อบริการ (Outsource) เพื่อให้เกิดการจัดการศึกษาที่หลากหลายอย่างมี คุณภาพ ตลอดจนกำกับ ติดตาม ประเมินผล เน้นกระจาย อำนาจตัดสินใจ หน้าที่และความ รับผิดชอบ (accountability) และการมีส่วนร่วม ตลอดจนพิจารณารูปแบบการบริหารจัดการ ร่วมกับองค์กรอื่นมากขึ้น

5) ปรับระบบการจัดสรรงบประมาณที่เน้นอุปสงค์หรือผู้เรียน (Demand side) ด้วยมาตรการทุกรูปแบบนำงบประมาณอัตราครูเกษียณบางส่วนมาส่งเสริมพัฒนาคุณภาพ การศึกษาด้านอื่น

6) ส่งเสริมเครือข่ายความร่วมมือ และส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนทาง การศึกษาของบุคคล หน่วยงาน/ องค์กรต่าง ๆ รวมถึงสนับสนุนการจัดกิจกรรมรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ด้านการศึกษา โดยเฉพาะเพื่อแก้ปัญหา ใฝ่ระวัง ป้องกัน ส่งเสริม และพัฒนาเด็กและ เยาวชน การจัดศูนย์เด็กเล็กในสถานประกอบการ การสร้างงานระหว่างเรียน การจัดการศึกษา สำหรับเด็กในสถานพินิจ การดูแลเด็กในพื้นที่เสี่ยง โดยมีระบบส่งเสริม จูงใจในด้านการให้สิทธิ ประโยชน์เชิงภาษี

7) จัดระบบบัตรทองการศึกษาให้แก่ผู้ด้อยโอกาสได้มีโอกาสเข้าถึง การศึกษาอย่างมีคุณภาพ และฝึกอาชีพตามความต้องการ

8) ปรับระบบบริหารและการจัดการระบบอุดมศึกษา รวมทั้งส่งเสริม ระบบธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อสังคมของสถาบันอุดมศึกษา โดยปรับบทบาท คณะกรรมการอุดมศึกษา ให้เป็น Higher Education Commission มีอำนาจ หน้าที่ และความ รับผิดชอบที่ชัดเจน

2.3.4 กลไกขับเคลื่อน เพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

- จัดตั้ง สสค. ให้เป็นสากล
- จัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และกองทุนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- จัดตั้งสถาบันครูศึกษาแห่งชาติ
- จัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ
- ประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจ
- ปรับปรุง แก้ไข พัฒนากฎหมาย กฎ ระเบียบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเชื้อให้ทุก ภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น
- จัดทำระบบจูงใจด้านลด/หย่อน ยกเว้นภาษี
- กลไกคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนด้านความรู้ (BOKI)
- สนับสนุนภาคเอกชนและชุมชนจัดทำโครงการพัฒนาการศึกษา

2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์แบบมีส่วนร่วม

ความหมายของกลยุทธ์

คำว่ากลยุทธ์ หรือคำว่ายุทธศาสตร์ มีความหมายเดียวกัน ในภาษาอังกฤษ คือ Strategy แต่การที่จะใช้คำว่า กลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ ขึ้นอยู่กับความนิยมของแต่ละองค์การ ซึ่งจากการศึกษาแนวคิดของ ทวีชัย บุญเดิม (2550 : 32) บุญมี จันทรวงศ์ (2550 : 56) พสุ เดชะรินทร์ (2551 : 125) สมชาย ภคภาสนวิวัฒน์ (2552 : 78) ปกรณ์ ปรียากร (2552 : 102) เสนาะ ตีเยาว์ (2552 : 89) สิทธิศักดิ์ พงษ์ปิติกุล (2552 : 223) ณัฐพันธุ์ เขจรนันท์ (2553 : 112) ณัฐพล ขวลิตชีวิน และปราโมทย์ ศุภปัญญา (2554 : 56) Henry Mintzberg (1994 : p.287) ซึ่งพอสรุปได้ว่า กลยุทธ์ หมายถึง วิธีการดำเนินงานที่จะทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยเริ่มตั้งแต่การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์

ประเภทของกลยุทธ์

สมชาย ภคภาสนวิวัฒน์ (2552 : 45) กล่าวว่ากลยุทธ์แยกเป็น 4 ประเภทได้ดังนี้

1. กลยุทธ์ที่เป็นความมั่นคง (Stability Strategies) หมายถึง การดำเนิน กลยุทธ์ที่มุ่งเน้นการดำเนินกลยุทธ์ หรือแนวทางโดยมีวัตถุประสงค์ ที่จะคงธุรกิจเดิมไว้
2. การเน้นกลยุทธ์ในการขยายตัว (Expansion Strategies) หมายถึง การดำเนินกลยุทธ์ เพื่อขยายธุรกิจไปสู่ธุรกิจใหม่
3. การเน้นกลยุทธ์ในการหดตัวหรือถดถอย (Retreatment Strategies) หมายถึง การลดขนาดของธุรกิจ หรือการยกเลิกในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้อง
4. กลยุทธ์เกี่ยวกับการผสมผสาน (Combination Strategies) เป็นการผสมผสานกลยุทธ์ทั้ง 3 ประการ ในบางเรื่องอาจมีการขยาย บางเรื่องอาจมีการลดขนาด ซึ่งอาจเป็นการดำเนินการ พร้อมกับผสมผสานทั้งสามกลยุทธ์เข้าด้วยกัน

สุพจน์ ทราญแก้ว (2552 : 122) ได้สรุปประเภทของกลยุทธ์ที่สามารถนำมาใช้เป็นกรอบในการตัดสินใจ การกำหนดกลยุทธ์ หรือพัฒนาแนวกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันขององค์การ มีดังนี้ 1) กลยุทธ์ที่เน้นการเจริญเติบโต (Growth Strategies) เป็นกลยุทธ์เกี่ยวกับการเจาะลึกตามความเชี่ยวชาญ การพัฒนาตลาด หรือการพัฒนาผลิตภัณฑ์ 2) กลยุทธ์แบบประคองตัว (Stability Strategies) เป็นกลยุทธ์ที่เน้นการคงสภาพเดิมไว้หรือการสร้างพันธมิตรการดำเนินงาน 3) กลยุทธ์แบบตั้งรับ (Defensive Strategies) เป็นกลยุทธ์ที่เน้นการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงาน การเปลี่ยนแปลงธุรกิจ และการเลิกกิจการหรือถอนตัวจากงาน และ 4) กลยุทธ์แบบผสมผสาน (Combination Strategies) เป็นการดำเนินการพร้อมกับผสมผสานทั้งสามกลยุทธ์เข้าด้วยกัน

จากประเภทของกลยุทธ์ดังกล่าว สรุปได้ว่า ประเภทของกลยุทธ์ที่สำคัญสามารถจำแนกได้เป็น 4 ประเภท คือ

1. กลยุทธ์การขยายตัวหรือการเจริญเติบโต เป็นกลยุทธ์ที่มุ่งเน้นการขยายตัวของการดำเนินงาน หรือขยายการดำเนินงาน
2. กลยุทธ์การคงตัวหรือประคองตัว เป็นกลยุทธ์ที่เน้นการคงสภาพงานหรือธุรกิจเดิมเอาไว้
3. กลยุทธ์การหดตัวหรือยกเลิก เป็นกลยุทธ์ที่เน้นการตั้งรับและปรับปรุง เปลี่ยนแปลงธุรกิจ การลดขนาดกิจการหรือยกเลิกกิจการ
4. กลยุทธ์ผสมผสาน เป็นการใช้กลยุทธ์หลาย ๆ กลยุทธ์ บางครั้งมีการขยายตัว บางครั้งใช้การคงตัว หรือบางครั้งมีการยกเลิกกิจการบางอย่าง หรือเป็นการผสมผสานทั้ง 3 กลยุทธ์เข้าด้วยกัน

กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์

จากการศึกษาแนวคิดของนักวิชาการ ซึ่งได้แก่ จันทรวงศ์ (2550 : 158) วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์ และคณะ (2551 : 145) สมยศ นาวิการ (2551 : 78) พักตร์มัจจ วัฒนสินธุ์ และพสุ เดชะรินทร์ (2552 : 56) สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (2552 : 127) บุญมี เนตร์พัฒน์ ยาวิราช (2552 : 110) ชินันท์ ชูณหพันธ์รักษ์ (2554 : 89) พอสรุปได้ว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ หมายถึง กระบวนการของการบริหารที่มีการจัดทำอย่างต่อเนื่องโดยพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กรที่มีผลกระทบต่อการทำงานขององค์กรเพื่อให้การดำเนินงานสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์จะประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 5 ขั้นตอน คือ

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งสภาพแวดล้อมทั่วไป สภาพแวดล้อมภายนอก เกี่ยวกับโอกาสและข้อจำกัด และการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมภายในที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงาน
2. การกำหนดทิศทางขององค์กร คือ หลังจากวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมก็จะทำการวิเคราะห์ถึงภารกิจว่ามีการกิจอะไร ทำไมจึงกำหนดภารกิจ และกำหนดภารกิจขึ้นมาเพื่ออะไร
3. การกำหนดกลยุทธ์ คือ การพัฒนาแผนระยะยาวบนพื้นฐานของโอกาสและอุปสรรคในสภาพแวดล้อมภายนอก และจุดแข็งและจุดอ่อนภายในสภาพแวดล้อมภายใน
4. การดำเนินกลยุทธ์ เป็นการถ่ายทอดกลยุทธ์ไปสู่การดำเนินตามกลยุทธ์ ด้วยการวางแผนดำเนินงานที่มีรายละเอียดที่เฉพาะเจาะจง เพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้
5. การควบคุมกลยุทธ์ คือ การตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินตาม กลยุทธ์เพื่อการเปรียบเทียบระหว่างผลการดำเนินงานจริง กับผลการดำเนินงานที่ต้องการ

การวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis)

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2541 : 214) และชนินทร์ ชุนตพันธ์ (2544 : 101) กล่าวถึงความหมายของการวิเคราะห์ SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats) ว่าเป็นการระบุถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัด ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกำหนดกลยุทธ์ โดยมีรายละเอียด คือ 1) การวิเคราะห์จุดแข็ง (Strengths) เป็นการพิจารณาถึงข้อดี หรือจุดแข็ง ซึ่งวิเคราะห์จากสิ่งแวดล้อมภายใน 2) การวิเคราะห์จุดอ่อน (Weaknesses) เป็นการวิเคราะห์ข้อเสียหรือปัญหา ซึ่งวิเคราะห์จากสิ่งแวดล้อมภายใน 3) การวิเคราะห์โอกาส (Opportunities) เป็นการวิเคราะห์ข้อได้เปรียบ หรือปัจจัยที่เอื้ออำนวย โดยวิเคราะห์จากสิ่งแวดล้อมภายนอก และ 4) การวิเคราะห์ข้อจำกัด (Threats) เป็นการวิเคราะห์ข้อจำกัด ซึ่งเนื่องมาจากสิ่งแวดล้อมภายนอก อูทิศ ขาวเขียว (2551 : 112) วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์ และคณะ (2551 : 99) เสวานิตย์ ชัยมุขลิข (2553 : 32) กล่าวว่า การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก มักเรียกกันว่า “SWOT Analysis” เป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) ของสภาวะแวดล้อมภายใน (เรา) และวิเคราะห์ โอกาส (Opportunities) ภาวะคุกคาม หรือข้อจำกัด (Threats) ของสภาวะแวดล้อมจากภายนอก (เขา)

จากความหมายที่มีผู้ให้สรุปได้ว่า การวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) หมายถึง การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมในทุก ๆ ด้าน ทั้งการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน เพื่อค้นหาจุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อค้นหาโอกาส (Opportunities) และข้อจำกัด (Threats)

ในการกำหนดกลยุทธ์ หรือการสร้างกลยุทธ์ เป็นขั้นตอนที่ดำเนินการหลังจากมีการวิเคราะห์ สภาวะแวดล้อมภายใน และการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายนอก แล้วมีผู้สรุปขั้นตอนในการนำผลการวิเคราะห์ SWOT ไปจัดทำกลยุทธ์ ดังนี้

พัทตร์พจ วัฒนสินธุ์ และพสุ เดชะรินทร์ (2542 : 256) สรุปว่า การนำเอาผลการวิเคราะห์ไปจัดทำกลยุทธ์โดยตรง เป็นการจับคู่กันและกำหนดเป็นกลยุทธ์ต่าง ๆ ดังตารางที่ 2-1

ตารางที่ 2-1 SWOT Matrix

	จุดแข็งขององค์กร (S) 1. 2. 3. 4.	จุดอ่อนขององค์กร (W) 1. 2. 3. 4.
โอกาสขององค์กร (O) 1. 2. 3. 4.	SO Strategies ใช้ประโยชน์จากโอกาสโดยอาศัยจุดแข็งภายในองค์กร (Use strengths to take advantage of opportunities)	WO Strategies ลดล้างข้อจำกัด โดยอาศัยโอกาสที่เกิดขึ้น (Overcome weaknesses taking advantage of opportunities)
ข้อจำกัดขององค์กร (T) 1. 2. 3. 4.	ST Strategies หลีกเลี่ยงข้อจำกัดโดยอาศัยจุดแข็ง (Use strengths to avoid threats)	WT Strategies ลดจุดอ่อนและหลีกเลี่ยงข้อจำกัด (Minimize weaknesses and avoid threats)

(พัทธร็จ วัฒนสินธุ์ และพสุ เดชะรินทร์, 2552)

ปกรณ ปรียากร (2552 : 156) กล่าวว่าหลังจากดำเนินการวิเคราะห์สถานการณ์ภายนอกและสถานการณ์ภายใน สามารถสังเคราะห์จุดแข็งกับจุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด ก็จะทำการประมวลข้อมูลทั้งสองด้านเข้าด้วยกัน เพื่อสรุปเป็นตารางความสัมพันธ์แบบเมตริกซ์ของปัจจัยเชิงกลยุทธ์ทั้งสองด้าน ให้พิจารณาตารางที่ 2-2

ตารางที่ 2-2 การจัดทำ SWOT Matrix

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง (Strengths) ระบุรายการจุดแข็งภายในจำนวน 5-10 ประเด็นในช่องนี้	จุดอ่อน (Weaknesses) ระบุรายการจุดอ่อนภายในจำนวน 5-10 ประเด็นในช่องนี้
โอกาส (Opportunities) ระบุรายการโอกาสภายนอกจำนวน 5-10 ประเด็นในช่องนี้	SO Strategies กำหนดกลยุทธ์ในช่องนี้ โดยใช้จุดแข็งประสานกับความได้เปรียบในโอกาส	WT Strategies กำหนดกลยุทธ์ในช่องนี้ โดยใช้ความได้เปรียบในโอกาส มาปิดจุดอ่อน

ข้อจำกัด (Threats)	WO Strategies	ST Strategies
ระบุรายการข้อจำกัดอันมาจากภายนอก จำนวน 5-10 ประเด็นในช่องนี้	กำหนดกลยุทธ์ข้อนี้ โดยใช้จุดแข็ง หลบหลักข้อจำกัด	กำหนดกลยุทธ์ในช่องนี้ โดยระมัดระวังจุดอ่อนและลบหลักข้อจำกัด

(ปกรณ ปริยากร, 2552)

การประมวล SWOT Matrix นำไปสู่การวางกลยุทธ์ 4 แนวทาง คือ

SO Strategies ถือเป็นความได้เปรียบอย่างยิ่ง

WT Strategies ถือเป็นความได้เปรียบอันสำคัญ

WO Strategies เป็นการเดินหมากที่จะใช้ So Strategies มาช่วย

ST Strategies ถือเป็นการเดินหมากที่จะทำให้ So Strategies มีความ

แกร่งมากขึ้น

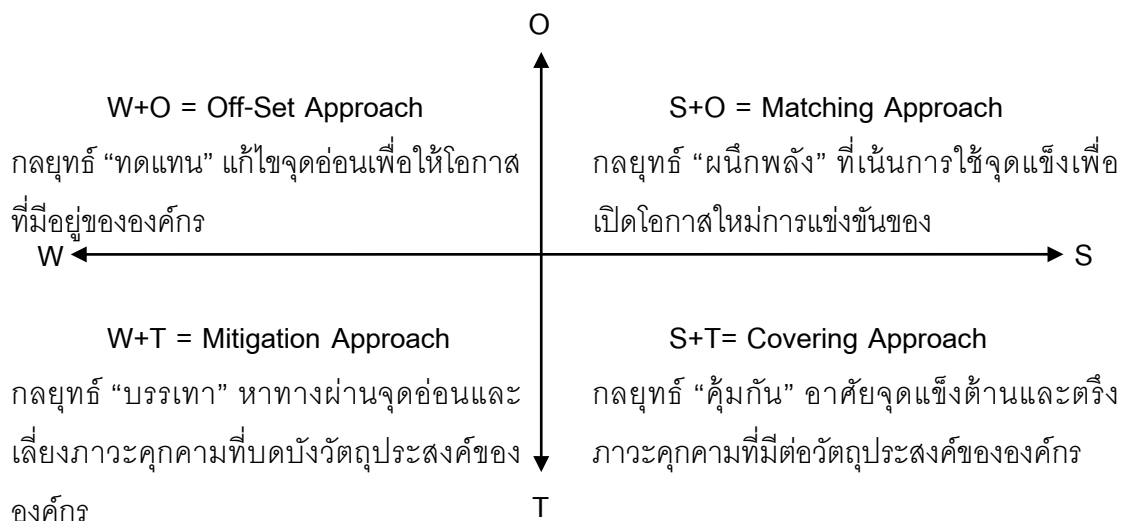
อุทิศ ขาวเขียว (2551 : 132) สรุปว่า การกำหนดกลยุทธ์หรือกลวิธีการพัฒนา เป็นการกำหนดทางเลือกดำเนินการพัฒนา ซึ่งเป็นขั้นตอนที่กำหนดกลยุทธ์จากการประเมินสถานะแวดล้อมให้เกิดแนวทางเลือกการดำเนินการพัฒนาอย่างรอบคอบ หรือยกร่างกลยุทธ์ ซึ่งโดยทั่วไปสามารถร่างกลยุทธ์จากความสัมพันธ์ของสถานะแวดล้อม 4 รูปแบบ คือ

1. สถานะประเภทที่ 1 องค์กรมีทั้งจุดแข็งและโอกาส (ภาวะลุย-ขยาย) เป็นภาวะ “พร้อมแข่งขัน-รุก” ที่องค์กรได้เปรียบมากที่สุด เนื่องจากสามารถใช้ทั้ง “จุดแข็ง” ภายใน และได้รับ “โอกาส” ภายนอกสนับสนุน ควรกำหนดกลยุทธ์ “เชิงรุก”

2. สถานะประเภทที่ 2 องค์กรอยู่ภายใต้ภาวะจุดอ่อนและอุปสรรค (ภาวะลด-เลิก) เป็นภาวะ “ไม่พร้อมแข่งขัน-ต้องรับและหลบเลี่ยง” ทางเลือก คือ กลยุทธ์ ในลักษณะการตัดเนื้อร้าย (กลยุทธ์เชิงรับ-เสี่ยง-ถอย)

3. สถานะประเภทที่ 3 องค์กรมีจุดอ่อนแต่ภาวะนอกยังมีโอกาส (ภาวะ “ควรปรับ-ควรเสี่ยง”) ซึ่งองค์กรมีโอกาสที่เป็นข้อได้เปรียบด้านการแข่งขัน ทางเลือกกลยุทธ์ คือ การปรับตัวเพื่อขจัดหรือ (ทดแทน) แก้ไขจุดอ่อนภายในต่าง ๆ

4. สถานะประเภทที่ 4 องค์กรที่มีจุดแข็งต้องเผชิญภาวะแข่งขันที่รุนแรง ที่มีอุปสรรค (ภาวะ “ไม่ควรเสี่ยง” หรือควรคุ้มกันรักษา และคงสภาพ) สถานการณ์นี้ไม่เอื้อต่อการเร่งรัดพัฒนาดำเนินงาน แม้ว่าจะมีข้อได้เปรียบที่เป็นจุดแข็งอยู่ ควรเลือกกลยุทธ์รับ การตั้งสถานการณ์ การอิงของดีที่มีอยู่ป้องกันไม่ให้ฝ่ายตรงข้ามเพิ่มภาวะคุกคาม



ภาพที่ 2-1 การกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับสภาวะแวดล้อม SWOT
(อุทิศ ขาวเขียว, 2551)

จากขั้นตอนของการกำหนดกลยุทธ์ข้างต้น สรุปได้ว่า ขั้นตอนของการกำหนดกลยุทธ์ ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 รวบรวมข้อมูลทุกด้าน ที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อให้ทราบสภาวะแวดล้อมภายใน คือ จุดอ่อน (Weaknesses) จุดแข็ง (Strengths) และสภาวะแวดล้อมภายนอก คือ โอกาส (Opportunities) และข้อจำกัด หรือภัยคุกคาม (Threats) โดยวิธี SWOT Analysis

ขั้นตอนที่ 3 ค้นหากลยุทธ์ที่จะใช้ SWOT Matrix โดยการประมวล SWOT Matrix นำไปสู่การวางกลยุทธ์ 4 แนวทาง คือ

1. SO Strategies กลยุทธ์ “ผนึกพลัง” ที่เน้นการใช้จุดแข็งเพื่อเปิดโอกาสใหม่การแข่งขันขององค์กร
2. WT Strategies กลยุทธ์ “บรรเทา” หาทางผ่านจุดอ่อนและเลี่ยงภาวะคุกคามที่บดบังวัตถุประสงค์ขององค์กร
3. WO Strategies กลยุทธ์ “ทดแทน” แก้ไขจุดอ่อน เพื่อให้โอกาสที่มีอยู่ขององค์กร
4. ST Strategies กลยุทธ์ “คุ้มกัน” อาศัยจุดแข็ง ด้านและตรึง ภาวะคุกคาม ที่มีต่อวัตถุประสงค์ขององค์กร

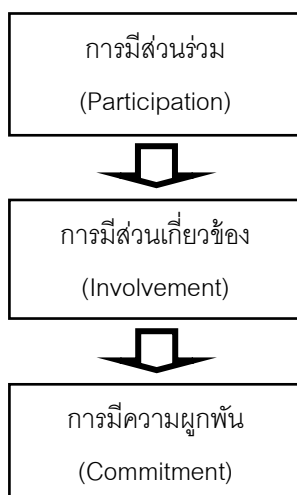
สรุปสาระสำคัญที่ใช้สำหรับเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปสาระสำคัญที่นำไปใช้สำหรับเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาและนำเสนอกลยุทธ์ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้ 1) การศึกษาปัญหา ได้แก่ การศึกษาปัญหาจากสภาพจริงของสถานศึกษา 2) การสังเคราะห์เนื้อหา และการสร้างรูปแบบ ได้แก่ การศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษาปัญหา การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ เพื่อนำมาสร้างรูปแบบ 3) การตรวจสอบ และประเมินรูปแบบกลยุทธ์ และ 4) การนำรูปแบบไปใช้

นักวิชาการของไทย และต่างประเทศได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ดังต่อไปนี้

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2553 : 198) กล่าวว่า สาระสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ และการร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบมาถึงตัวประชาชนเอง

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2552 : 108) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า เป็นการที่บุคคลหรือคณะบุคคลเข้ามาช่วยเหลือ สนับสนุน ทำประโยชน์ในเรื่องต่าง ๆ หรือกิจกรรมต่าง ๆ อาจจะเป็นการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ หรือกระบวนการบริหาร ประสิทธิภาพขององค์การขึ้นอยู่กับการรวมพลังของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับองค์การนั้น ในการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย วิธีการหนึ่งในการรวมพลังความคิดสติปัญญา ก็คือ การให้บุคคลมีส่วนร่วมในองค์การนั้น บุคคลจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับผูกพันต่อกิจกรรมและองค์การในที่สุด ดังแสดงในแผนภาพที่ 2-2



ภาพที่ 2-2 ผลการมีส่วนร่วมในองค์การ
(เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. 2552)

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2552 : 126) ได้ให้ความหมายการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า หมายถึง รูปแบบของการเกี่ยวข้องของผูกพันกัน (Involvement) ของสมาชิกในการประชุมหรือเพื่อตัดสินใจและควบคุมการทำงานร่วมกัน

ธีระ รุญเจริญ (2550 : 112) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ที่มีผลกระทบต่อตนเองหรือชุมชน

วันชัย วงษา (2551 : 97) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการทำงานที่มีบุคคลในองค์การมีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์การทุกขั้นตอนด้วยความตั้งใจ เต็มใจ และสบายใจ เพื่อให้งานบรรลุจุดมุ่งหมายตามท้องที่การต้องการ และทำให้บุคลากรเหล่านั้นเกิดความรู้อย่างมีส่วนร่วมรับผิดชอบกับองค์การ

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2553 : 85) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยความตั้งใจ โดยกระทำการงานดังกล่าวในห้วงเวลาและลำดับการที่ทรงประสิทธิภาพ คือ ถูกจังหวะและเหมาะสม กับทั้งกระทำการงานดังกล่าวด้วยความรู้สึกผูกพันให้ประจักษ์ว่าเชื่อถือและไว้วางใจได้ การมีส่วนร่วมเป็นหัวใจของการเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มที่มีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนา เพราะการมีส่วนร่วมทำให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนร่วมเข้าใจสถานการณ์ และอุทิศตนมากยิ่งขึ้น เพื่อการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนา

สกล สกลเดช (2552 : 69) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง การเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยประการใด ๆ ของประชาชนในการร่วมรู้เห็น ตัดสินใจ ควบคุม ดูแล ตลอดจนการตรวจสอบให้การกระทำนั้น ๆ เกิดความถูกต้อง สุจริต และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม

Erwin (อ้างถึงใน วันชัย วงษา. 2551 : 49) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ

United Nations (1981 : 51) ได้อธิบายความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในฐานะที่เป็นกระบวนการในการพัฒนาว่า หมายถึง การเข้าร่วมอย่างกระตือรือร้นและมีพลังของประชาชนในด้านต่าง ๆ ได้แก่

1. การตัดสินใจเพื่อเป้าหมายของสังคม และการจัดการทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
2. การปฏิบัติตามแผนการหรือโครงการต่าง ๆ ด้วยความตั้งใจ

White (อ้างถึงใน พิบูล ทิปะปาล. 2551 : 50) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมประกอบด้วย 3 มิติ มิติที่หนึ่ง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าจะทำอะไรควรทำและทำอย่างไร มิติที่

สอง มีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนาลงมือปฏิบัติการตามที่ได้ตัดสินใจ และมีมติที่สาม มีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม คือ การให้โอกาสแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมแสดงความคิดเห็นและกระทำในสิ่งที่เห็นพ้องต้องกัน ตลอดจนร่วมพิจารณา กำหนดปัญหาความต้องการและร่วมตัดสินใจแก้ไขหรือพัฒนาโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และความชำนาญผนวกกับวิทยาการที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ แล้วร่วมกันลงมือปฏิบัติ ตลอดจนแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการกระทำร่วมกัน

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม

Vroom and Yetton (อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2552 : 356) ได้เสนอแนวทางในการที่จะกำหนดว่าเมื่อไรควรจะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และควรจะมีส่วนร่วมมากน้อยอย่างไรในการตัดสินใจ ตัวแบบ (Model) ของรูมและเยตตันได้เสนอแนะว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนี้ควรจะขึ้นอยู่กับธรรมชาติของปัญหาและสถานการณ์ ในการกำหนดรูปแบบและปริมาณของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนั้น Vroom and Yetton ได้เสนอกฎไว้ 2 กลุ่ม คือ

1. กฎกลุ่มแรก เป็นการส่งเสริมคุณภาพของการตัดสินใจ
2. กฎกลุ่มที่สองเป็นการส่งเสริมการยอมรับการตัดสินใจ ในการตัดสินใจนั้นมีทางเลือกอยู่ 5 วิธี ตั้งแต่ผู้บริหารตัดสินใจคนเดียวไปจนถึงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างเต็มที่ ทางเลือกในการตัดสินใจทั้ง 5 วิธี ดังนี้
 - 2.1 ผู้บริหารใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้วตัดสินใจเองตามลำพัง
 - 2.2 ผู้บริหารแสวงหาข้อมูลจากผู้อื่น แล้วตัดสินใจเอง
 - 2.3 ผู้บริหารหารือกับผู้เกี่ยวข้องเป็นรายคน แสวงหาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ แล้วตัดสินใจเอง
 - 2.4 ผู้บริหารปรึกษากับผู้เกี่ยวข้องเป็นกลุ่ม แสวงหาความคิดเห็นร่วมกันโดยการอภิปรายแล้วตัดสินใจ
 - 2.5 ผู้บริหารร่วมคิดกับกลุ่มเกี่ยวกับสถานการณ์และปัญหา แล้วให้กลุ่มตัดสินใจ

Maslow (1943 : 370-396) ได้กล่าวถึงความต้องการพื้นฐานที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมมีอยู่ 5 ประการ โดยแยกเป็นระดับดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Need)
2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Need)
3. ความต้องการความรัก (Love and Belongingness Need)
4. ความต้องการการยกย่องนับถือจากคนอื่น หรือมีเกียรติในสังคม (Esteem Need)

5. ความต้องการความตระหนักรู้ตนเอง (Self-Actualization Need)

Max Weber (อ้างถึงใน ศิริอร ชันหัตต์. 2552 : 117) กล่าวว่า การกระทำเป็นพฤติกรรมของมนุษย์ที่บุคคลกระทำและกำหนดให้มีความหมายเป็นส่วนตัว และ Weber ให้ความเห็นการกระทำทางสังคมมี 4 ขั้นตอน คือ

1. การกระทำที่มีเหตุผล (Rational) เป็นการกระทำที่ใช้วิธีการที่เหมาะสมในอันที่จะบรรลุจุดหมายที่เสี่ยงไว้อย่างมีเหตุผล การกระทำดังกล่าวมุ่งไปในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม

2. การกระทำที่เกี่ยวกับค่านิยม (Valuable) เป็นการกระทำที่ใช้วิธีการที่เหมาะสมเพื่อที่จะทำให้ค่านิยมสูงสุดในชีวิตมีความสมบูรณ์พร้อม เป็นการกระทำที่มุ่งด้านจริยธรรม ศาสนา และศีลธรรมเพื่อการดำรงไว้ซึ่งความเป็นระเบียบในชีวิตทางสังคม

3. การกระทำตามแบบประเพณี (Traditional) เป็นการกระทำที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงโดยยึดเอาแบบอย่างที่ทำกันมาตั้งแต่อดีตเป็นหลักโดยไม่คำนึงถึงเหตุผล

4. การกระทำที่แฝงตัวด้วยความเสนาหา (Affective) เป็นการกระทำที่คำนึงถึงอารมณ์และความผูกพันทางจิตใจระหว่างผู้กระทำกับวัตถุที่เป็นจุดมุ่งหมายของการกระทำ

จากแนวคิดดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมขึ้นอยู่กับธรรมชาติของปัญหาและสถานการณ์ความต้องการพื้นฐานของบุคคลที่มีอยู่ตลอดเวลาและสูงขึ้นตามลำดับ รวมทั้งการกระทำของมนุษย์

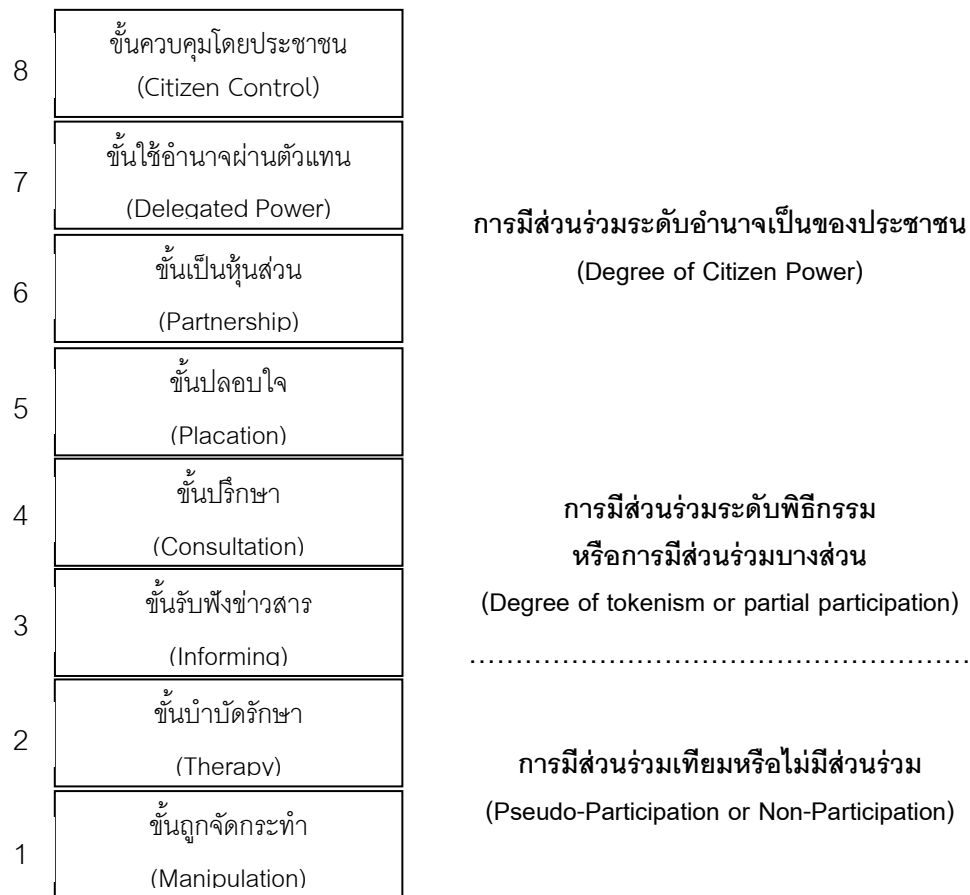
ลักษณะของการมีส่วนร่วม

นักวิชาการได้เสนอลักษณะและรูปแบบของการมีส่วนร่วมไว้มากมายหลายทัศนะดังต่อไปนี้ นีริวรณ พรหมขุม และคนอื่น ๆ (2553 : 78) ได้แบ่งลักษณะการมีส่วนร่วมของกรรมการศึกษาไว้ 2 ด้าน คือ

1. การมีส่วนร่วมในด้านนโยบาย ได้แก่ การให้ข้อมูล การให้คำแนะนำและการร่วมตัดสินใจ

2. การมีส่วนร่วมในด้านปฏิบัติการ เช่น แรงงาน เงิน/วัสดุอุปกรณ์ ประชาสัมพันธ์ และประสานงาน

ชูชาติ พวงสมจิตร์ (2551 : 241) ยังได้เสนอรูปแบบว่า การมีส่วนร่วมมีลักษณะเป็นบันไดการมีส่วนร่วม (Participation Leader) 8 ขั้น ดังภาพที่ 2-3



ภาพที่ 2-3 บันไดของลักษณะการมีส่วนร่วม

(ชูชาติ พ่วงสมจิตร, 2551)

จากภาพที่ 2-3 ชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 รวมเรียกว่าเป็นชั้นที่มีส่วนร่วมเทียมหรือไม่มีส่วนร่วม หมายถึง ประชาชนยังไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างถ่องแท้ บันได ชั้นที่ 3-5 รวมเรียกว่าเป็นการมีส่วนร่วมระดับพิธีกรรมหรือการมีส่วนร่วมบางส่วน หมายถึง เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมได้ในบางส่วน บางเรื่องเท่านั้น เพราะบางส่วนผู้มีอำนาจเต็มสงวนเอาไว้ แต่ก็นับว่ายังดีกว่าชั้นที่ 1-2 บันไดชั้นที่ 6-8 รวมเรียกว่า การมีส่วนร่วมระดับอำนาจของประชาชน ซึ่งเป็นระดับที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมาก โดยพัฒนาจากชั้นที่ 6, 7 จนถึงชั้นที่ 8 ชั้นควบคุมโดยประชาชน เป็นการใช้อำนาจตัดสินใจของประชาชนโดยผ่านตัวแทนหรือประชาชนเป็นผู้ใช้อำนาจนั่นเอง

วิจิตร ศรีสอาน (2550 : 167) ได้สรุปลักษณะของการมีส่วนร่วมโดยพิจารณาได้หลา
มุ่มมอง ดังนี้

1. จำแนกตามกระบวนการบริหาร

- 1.1 การมีส่วนร่วมในการวางแผน
- 1.2 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 1.3 การมีส่วนร่วมในการจัดองค์การ
- 1.4 การมีส่วนร่วมในการสื่อสาร
- 1.5 การมีส่วนร่วมในการใช้อิทธิพล
- 1.6 การมีส่วนร่วมในการประสานงาน
- 1.7 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2. จำแนกตามประเภทของกิจกรรมที่เข้าร่วม

- 2.1 การมีส่วนร่วมในการประชุม
- 2.2 การมีส่วนร่วมในการเสียสละทรัพยากร
- 2.3 การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ
- 2.4 การมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักชวน
- 2.5 การมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงาน

3. จำแนกตามระดับความเข้มแข็งของการมีส่วนร่วม

- 3.1 ระดับของการมีส่วนร่วมเทียม
- 3.2 ระดับของการมีส่วนร่วมบางส่วน
- 3.3 ระดับของการมีส่วนร่วมที่แท้จริง

4. จำแนกตามวิธีการมีส่วนร่วม

- 4.1 การมีส่วนร่วมโดยตรง
- 4.2 การมีส่วนร่วมโดยอ้อม

นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์ (2551 : 287) ได้จำแนกลักษณะของการมีส่วนร่วมออกเป็น 3 ประการ คือ

1. การมีส่วนร่วมโดยตรง (Direct Participation) โดยผ่านองค์การจัดตั้งของประชาชน (Inclusive Organization) เช่น การรวมกลุ่มเยาวชนกลุ่มต่าง ๆ

2. การมีส่วนร่วมทางอ้อม (Indirect Participation) โดยผ่านองค์การผู้แทนของประชาชน (Representative Organization) เช่น กรรมการของกลุ่มหรือชุมชน กรรมการกลุ่มเลี้ยงไหม กรรมการหมู่บ้าน

3. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมโดยการเปิดโอกาสให้ (Open Participation) โดยผ่านองค์การที่ไม่ใช่ผู้แทนของประชาชน (Non Representative Organization) เช่น สถาบันหรือหน่วยงานที่เชิญชวนหรือเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมเมื่อไรก็ได้ทุกเวลา

นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงลักษณะของผู้มีส่วนร่วมได้ด้วย 3 ลักษณะ คือ

1. เป็นผู้กระทำการ (The Actor) คือ มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในกิจกรรม
2. เป็นผู้รับผลการกระทำ (The Recipient) คือ ได้รับผลจากกิจกรรม
3. เป็นสาธารณชนทั่วไป (The Public) คือ ประชาชนทั่วไปที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงแต่มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

นางรัตน์ ศรีพรหม (2550 : 211) ได้กล่าวถึงลักษณะการเข้ามามีส่วนร่วมด้านวิชาการของผู้ปกครองและชุมชน มีหลายรูปแบบ ดังนี้

1. เป็นผู้ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กที่บ้าน
2. เป็นวิทยากรช่วยสอนทักษะความชำนาญพิเศษในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง (หลักสูตรท้องถิ่น)
3. เป็นผู้ช่วยครู เพื่อช่วยเหลือครูในฐานะครูพิเศษ และให้คำปรึกษาด้านอื่น ๆ
4. เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ จากหลักการที่ว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ซึ่งชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ดีมากอย่างหนึ่ง
5. เป็นผู้ร่วมประเมินผล เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไป

จากลักษณะของการมีส่วนร่วมที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า สามารถจำแนกลักษณะของการมีส่วนร่วมได้หลายลักษณะ เช่น จำแนกตามกระบวนการบริหาร จำแนกตามประเภทของกิจกรรมที่เข้าร่วม จำแนกตามระดับความเข้มของการมีส่วนร่วม และจำแนกตามวิธีการมีส่วนร่วม ผู้บริหารการศึกษาในแต่ละระดับ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำแนวคิดลักษณะการมีส่วนร่วมเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รูปแบบของการมีส่วนร่วม

พิสัณฑ์ หิรัญวงษ์ (2552 : 106) ได้กล่าวถึงแบบของการมีส่วนร่วมที่สำคัญว่ามี 4 รูปแบบ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมแบบกลุ่มงาน กลุ่มงานประกอบด้วยผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และบุคคลอื่นในองค์การที่กลุ่มเกี่ยวข้องอยู่บ่อยครั้ง บุคคลเหล่านี้ทำงานร่วมกันและประสานงานกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยทำเป็นแบบประชาธิปไตย

2. การมีส่วนร่วมแบบโครงการ หรือเมตริก (Matrix or Project Management) การมีส่วนร่วมแบบนี้เกี่ยวข้องกับการจัดโครงสร้างขององค์การโดยมีส่วนร่วมใหม่ ผู้อำนวยการโครงการถูกแต่งตั้งเพื่อประสานงานกับพนักงานจากแผนงานตามที่ตั้งต่าง ๆ ของบริษัท เพื่อทำงานร่วมกัน เปรียบกับโครงการที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จะเห็นว่าการบริหารสิ่งเหล่านี้จะนำไปสู่การบริหารแบบมีส่วนร่วมมากขึ้น

3. การมีส่วนร่วมแบบมีการเจรจาต่อรอง (Collective Bargaining) การร่วมเจรจาต่อรองเป็นการบริหารแบบมีส่วนร่วมอีกแบบหนึ่งที่ผู้บริหารบางคนมักจะไม่ยอมรับ การที่พนักงานเลือกสหภาพแรงงานให้เป็นตัวแทนของพวกเขาในการเจรจาต่อรองกับฝ่ายบริหาร แสดงว่าพวกเขากำลังมีส่วนร่วม อาจจะเป็นค่าจ้าง ชั่วโมงการทำงาน การร่วมเจรจาต่อรองเป็นตัวแทนของความต้องการเพื่อให้มีข้อมูลบางอย่างในการตัดสินใจ แทนที่จะให้นายจ้างกำหนดค่าจ้าง และชั่วโมงการทำงานแต่เพียงฝ่ายเดียว

4. การมีส่วนร่วมแบบประชาธิปไตยในทางอุตสาหกรรม (Industrial Democracy) องค์การที่มีลักษณะเป็นแบบประชาธิปไตย การให้ความสำคัญของพนักงานในการตัดสินใจมากกว่าหรืออย่างน้อยที่สุดเท่ากับความต้องการของเจ้าของกรรมการบริหารแทนที่จะถูกแต่งตั้งโดยเจ้าของ คนงานอาจจะเลือกสมาชิกเป็นกรรมการของบริษัทก็ได้ คณะกรรมการวางแผนและนโยบาย อาจจะประกอบขึ้นด้วยคนงานที่แต่งตั้งโดยฝ่ายบริหาร หรือถูกเลือกโดยคนงานอื่น ๆ พนักงานจะมีส่วนเกี่ยวข้องเป็นอย่างมาก โดยผ่านกระบวนการทางประชาธิปไตยในการบริหารงานของบริษัท

Cohen and Uphoff (1980 : p.221) ได้แบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 แบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ ริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจในปฏิบัติการ

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบด้วยการสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหาร และการประสานขอความร่วมมือ

3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits)

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

ดิเรก วรณเศียร (2550 : 332) ได้สรุปวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วม 8 รูปแบบ คือ

1. การวางแผนแบบสแกนลอน (The Scanlon Plan) เป็นแนวทางที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดแนวทางหนึ่ง เป็นการทำงานแบบที่ระหว่างคนงานกับผู้บริหาร เพื่อลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มผลผลิต ค่าจ้าง และผลกำไร

2. เจเคกรุป เป็นการตั้งกลุ่มอิสระเล็ก ๆ ที่มีอำนาจเด็ดขาด กลุ่มเหล่านี้จะพิจารณาปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน แล้วพยายามที่จะหาข้อยุติอย่างสร้างสรรค์ ผู้นำกลุ่มอาจได้รับการเลือกตั้งหรือสับเปลี่ยนกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม กลุ่มจะต้องมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

3. การปรึกษาตามสายการบังคับบัญชา (Consultative Hierarchy) เป็นวิธีการที่ให้ลูกจ้างมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยเครือข่ายคณะกรรมการต่าง ๆ ซึ่งเป็นตัวแทนของกลุ่มต่าง ๆ ภายในบริษัท

4. T-Group Approach or Sensitivity วิธีการนี้ใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการฝึกอบรมและพัฒนามนุษยสัมพันธ์ของฝ่ายบริหาร เทคนิคชนิดนี้ใช้เพื่อทำความเข้าใจคนอื่น และทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้ถึงค่านิยม แรงจูงใจ จุดอ่อนและจุดแข็งของผู้ใต้บังคับบัญชา โดยที่แต่ละคนจะต้องเข้าใจตนเองเสียก่อน

5. การบริหารที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้บริหารระดับต่าง ๆ ในองค์การ (Multiple Management) เป็นการบริหารแบบมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ โดยมีความตั้งใจที่จะแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจเพียงคนเดียว จึงต้องการที่จะให้บุคคลในระดับต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการบริหารด้วย

6. ระบบ Q.C.C. (Quality Control Circle) เป็นการทำงานของกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งมีบุคลากรตั้งแต่ 3-5 คน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะแก้ปัญหาร่วมกัน โดยวิเคราะห์ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการทำงาน จากนั้นจะหาแนวทางแก้ไข

7. แนวทางการใช้คณะกรรมการในการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Committee Approach or Participation) คณะกรรมการเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการนำความคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมไปใช้ปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับที่สูงกว่าพนักงานปฏิบัติ คณะกรรมการจะเป็นกลุ่มที่จัดตั้งชั่วคราวเพื่อปรึกษาปัญหาเฉพาะหน้า

8. การมีส่วนร่วมและการสร้างทีม (Participation and Team Building) กิจกรรมการมีส่วนร่วมและการสร้างทีมมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เมื่อการมีส่วนร่วมในการบริหารของบุคคลในองค์การมีความมั่นคง สมาชิกของกลุ่มจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

Wall and Lischeron (อ้างถึงใน นคร ตั้งคะพิภพ. 2550 : 224) ได้จำแนกรูปแบบและลักษณะของการมีส่วนร่วมออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมทางตรง จะเป็นการรวมการมีส่วนร่วมทุกประเภทที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยตนเอง ซึ่งอาจจะเป็นการเข้าไปร่วมรายบุคคลหรือในบริษัทกลุ่ม แต่จะต้องเป็นลักษณะของการเสนอความคิดเห็นโดยตัวของเขาเอง

2. การมีส่วนร่วมทางอ้อม เป็นรูปแบบของการมีส่วนร่วมโดยบุคคลที่เป็นตัวแทนเข้าไปมีส่วนร่วม เช่น กรรมการของกลุ่มหรือชุมชน เป็นต้น

จากรูปแบบของการมีส่วนร่วมที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า รูปแบบของการมีส่วนร่วมสามารถจำแนกได้เป็นการมีส่วนร่วมทางตรงและการมีส่วนร่วมทางอ้อม โดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การปฏิบัติงาน การได้รับผลประโยชน์จากการปฏิบัติงาน และการประเมินผล ฉะนั้น การบริหารงานในสถานศึกษาที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายประเภทควรนำแนวทางของรูปแบบการมีส่วนร่วมดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในกระบวนการบริหารงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

กระบวนการหรือขั้นตอนของการมีส่วนร่วม

การจำแนกการมีส่วนร่วมออกเป็นขั้นตอน เป็นการจำแนกโดยอาศัยหลักการที่ว่ากิจกรรมที่มนุษย์ทำขึ้นนั้นเป็นกระบวนการที่สามารถแบ่งออกได้หลายขั้นตอน และการเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนจะมีความสำคัญแตกต่างกันออกไปตามลักษณะของกิจกรรม ซึ่งได้มีผู้แบ่งขั้นตอนของการมีส่วนร่วมไว้หลายแบบ ดังนี้

อดิน รพีพัฒน์ (2552 : 95) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนาว่า ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การวิเคราะห์หาสาเหตุและที่มาของปัญหา การเลือกวิธีการและการวางแผนในการแก้ไขปัญหา การดำเนินงานตามแผนสุดท้าย คือ การประเมินผลเพื่อวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคและปัจจัยที่มีส่วนทำให้เกิดความสำเร็จในการพัฒนา ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ตลอดจนความต้องการของชุมชน
2. ร่วมพัฒนาและสร้างรูปแบบวิธีการพัฒนาเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์และสนองความต้องการมากยิ่งขึ้น
3. ร่วมวางนโยบาย แผนงาน โครงการหรือกิจกรรม
4. ร่วมตัดสินใจใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยการมีส่วนร่วม
5. ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงาน เพื่อพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล
6. ร่วมการลงทุนในกิจกรรมโครงการตามขีดความสามารถของตนเองและหน่วยงาน
7. ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ทำได้ทั้งโดยเอกชนและรัฐบาลให้ได้ประโยชน์ตลอดไป

พิพัฒน์ คันทนา (2550 : 212) ได้เสนอแนะว่า กระบวนการมีส่วนร่วม ประกอบด้วยอย่างน้อย 1 ใน 4 ประเภทของการมีส่วนร่วม คือ

1. การวางแผน รวมถึงการตัดสินใจในการกำหนดเป้าหมาย วิธีการ และทรัพยากร ที่ต้องการใช้ ตลอดจนการติดตามประเมินผล

2. การดำเนินงาน

3. การใช้บริการจากโครงการ

4. การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์

นอกจากนี้ยังได้กำหนดช่วงจังหวะและแบ่งระยะการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ดังนี้

1. การค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางการแก้ไข

2. การตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนพัฒนาแก้ไขปัญหา

3. การปฏิบัติตามแผน

4. การประเมินผลกิจกรรม

สัมพันธ์ อุปลลา (2541 : 102) ได้กล่าวถึงประเภทของการมีส่วนร่วม 5 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในขั้นริเริ่มโครงการ

2. การมีส่วนร่วมในขั้นวางแผนโครงการ

3. การมีส่วนร่วมในขั้นดำเนินงานตามโครงการ

4. การมีส่วนร่วมในขั้นรับผลที่เกิดจากโครงการ

5. การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลโครงการ

กำพล แสนบุญเรือง (2552 : 199) กล่าวถึงขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในขั้นริเริ่มการพัฒนา ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการด้วย

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในขั้นวางแผนการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่จะใช้

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในขั้นดำเนินการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์ โดยการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์และแรงงาน หรือเข้าร่วมบริหารงานประสานงานและดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในขั้นรับผลประโยชน์จากการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากการพัฒนา หรือยอมรับผลกระทบอันอาจเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุและจิตใจ อันแสดงออกมาในเชิงรูปธรรมต่อสังคมหรือบุคคลก็ตาม

ขั้นที่ 5 การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนเข้าร่วมประเมินว่า การพัฒนาที่กระทำไปนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด ซึ่งในการประเมินอาจปรากฏในรูปของการประเมินย่อย (Formative Evaluation) อันนับเป็นการประเมินผลความก้าวหน้าที่ทำเป็นระยะ หรือกระทำในรูปของการประเมินผลรวม (Summative Evaluation) ซึ่งเป็นการประเมินผลสรุปรวมยอด

จากคำอธิบายกระบวนการหรือขั้นตอนการมีส่วนร่วมดังกล่าวสรุปได้ว่า ในการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกด้านควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ
3. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

แนวทางการมีส่วนร่วม

ได้มีผู้เสนอแนวทางหรือวิธีการที่จะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน เพื่อให้งานประสบผลสำเร็จ ดังนี้

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2553 : 210) กล่าวว่า ผู้นำหรือผู้บริหารจะต้องมีลักษณะของการเป็นผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ที่จะยอมรับในปรัชญาของการพัฒนาว่ามนุษย์ทุกคนต่างมีความปรารถนาจะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเป็นสุข ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น และพร้อมที่จะอุทิศตนเพื่อกิจกรรมของชุมชน

ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2551 : 154) ได้ทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตปริมณฑล กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยสรุปได้ว่าปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมดังกล่าวนั้นสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม

1.1 โครงสร้างทางเศรษฐกิจแบบอุตสาหกรรมจะช่วยให้ชุมชนมีความพร้อมในการสนับสนุนโรงเรียนด้านการเงิน เพราะเป็นย่านอุตสาหกรรมย่อมทำให้เกิดภาวะเศรษฐกิจดี

1.2 ลักษณะนิสัยของคนไทยช่วยส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน กล่าวคือโดยทั่วไปคนไทยมีนิสัยชอบทำบุญ ไม่ค่อยจะปฏิเสธคำร้องขอของคนอื่น โดยเฉพาะโรงเรียนที่เป็นสถาบันสอนบุตรหลานให้เป็นคนดีมีความรู้

1.3 ระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่น กระตุ้นให้นักการเมืองเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน ซึ่งในช่วงที่มีการเลือกตั้งผู้สมัครมักจะต้องไปพบประชาชนและช่วยเหลือกิจกรรมของสังคมโดยเฉพาะวัดกับโรงเรียนที่เป็นสถาบันหลักของชุมชน

2. ปัจจัยเกี่ยวกับชุมชน

2.1 ความศรัทธาของชุมชนที่มีต่อโรงเรียน หากโรงเรียนสร้างความศรัทธาให้กับชุมชนได้ เช่น นักเรียนมีผลการเรียนดี สามารถสอบชิงทุนหรือสอบเข้าสถาบัน การศึกษาที่มีชื่อเสียงได้ โรงเรียนได้รับรางวัลชนะเลิศ ครูอาจารย์เอาใจใส่ต่อเด็ก โรงเรียนชนะการประกวดผลงานทางวิชาการ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะทำให้ชุมชนเกิดความศรัทธาต่อโรงเรียน

2.2 ชุมชนมีความรู้สึกที่ตนเองเป็นเจ้าของโรงเรียน และต้องมีหน้าที่ต่อโรงเรียน ความรู้สึกดังกล่าวมักจะอยู่ในรูปของโรงเรียนของเรา การเป็นศิษย์เก่า การเป็นบุคคลที่มีส่วนร่วมในการก่อตั้งและทำนุบำรุงโรงเรียน การเป็นผู้ปกครองนักเรียน เป็นต้น

2.3 ความคาดหวังของชุมชนต่อโรงเรียน ได้แก่ ความคาดหวังว่าโรงเรียนจะส่งมอบบุตรหลานของเขาให้เป็นคนเก่ง คนดี และคาดหวังให้โรงเรียนมีคุณภาพไม่เป็นรองโรงเรียนอื่น

2.4 ชุมชนมีความสัมพันธ์อันดีกับโรงเรียน หากผู้บริหารและครูเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ โรงเรียนให้การต้อนรับประชาชนอย่างดี โรงเรียนเอาใจใส่บุตรหลานของประชาชน ชุมชนก็จะให้ความร่วมมือกับโรงเรียนด้วยดี

3. ปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน

3.1 ปัจจัยเกี่ยวกับผู้บริหารและครู ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารและครูมีความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน ให้เกียรติและกำลังใจแก่ผู้เข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน โรงเรียนมีครูเก่ามีศิษย์เก่าปฏิบัติหน้าที่เป็นครูอยู่ในโรงเรียน ครูสนใจและเอาใจใส่การเรียนการสอน เป็นต้น

3.2 ปัจจัยเกี่ยวกับผลงานและวิธีปฏิบัติของโรงเรียน เช่น โรงเรียนมีชื่อเสียงด้านวิชาการ มีความเชื่อถือในเรื่องการเงิน โรงเรียนมีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เป็นต้น

สัมพันธ์ อูปลาด (2550 : 214) กล่าวว่า วิธีการที่จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมจะต้องอาศัยแนวทาง 5 ประการ คือ

1. การชี้แนะและสอนงาน วิธีนี้จะช่วยให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้ร่วมงานได้ประโยชน์ในแง่ที่จะเพิ่มทักษะในการปฏิบัติงาน และได้รับความอบอุ่นรวมทั้งการที่จะได้แสดงความคิดเห็นต่อผู้บังคับบัญชา

2. การให้กลุ่มเสนอความคิดเห็น วิธีการนี้จะช่วยสร้างความสามัคคีในกลุ่มและเป็นการระดมความคิดเห็นของกลุ่ม ซึ่งจะทำให้ได้รับฟังความคิดเห็นอย่างกว้างขวางและมีลักษณะของกลุ่มที่จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในองค์การ

3. การให้กลุ่มควบคุมตนเอง การควบคุมกันเองระหว่างกลุ่มช่วยก่อให้เกิดผลดีมีประสิทธิผลมากกว่าที่ผู้บังคับบัญชาคอยติดตาม ควบคุม

4. จัดให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ

5. เปิดโอกาสให้สมาชิกในองค์กรทุกคนแสดงความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ซึ่งอาจทำได้หลายวิธี เช่น ตั้งผู้รับฟังความคิดเห็นหรือตั้งคณะกรรมการคอยติดตามสอบถามความคิดเห็นของสมาชิกในองค์กรด้วย

Davis (1996 : 9) ได้เสนอการสร้างเงื่อนไขเพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

1. จะต้องใช้เวลาเพียงพอเพื่อสร้างบรรยากาศมีส่วนร่วมก่อนดำเนินการตามที่พึงประสงค์ การมีส่วนร่วมจะเกิดขึ้นมากในสถานการณ์อันฉุกเฉิน

2. การมีส่วนร่วมในงานจะต้องไม่ฝ่าฝืนค่านิยมเศรษฐกิจของมวลสมาชิก ผู้ร่วมงานไปอาจใช้เวลาทั้งหมดในการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมทุกเรื่องได้

3. หัวข้อของการมีส่วนร่วม จะต้องสอดคล้องกับผู้มีส่วนร่วมในองค์กรหรือบางหัวข้อที่มวลสมาชิกมีความสนใจร่วมกัน หรืองานที่มีความยุ่งยากในการปฏิบัติ

4. ผู้มีส่วนร่วมจะต้องมีความรู้ ชัยชนะแน่นอน และมีความรู้ในเรื่องของการมีส่วนร่วม

5. ผู้มีส่วนร่วมจะต้องสามารถติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกันอย่างทั่วถึง ทั้งนี้เพื่อที่จะสามารถแลกเปลี่ยนแนวคิดซึ่งกันและกัน

6. ไม่สร้างความรู้สึกที่ไม่ดีต่อผู้ร่วมงาน ถ้าผู้ร่วมงานมีความรู้สึกพะวงต่อสภาพของตนเอง เขาจะไม่ให้ความร่วมมือ ทำนองเดียวกันผู้บริหารจะต้องมีความรู้สึกที่ตัวเองไม่ถูกคุกคามต่อหน้าที่ ไม่เช่นนั้นเขาจะไม่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนร่วมเข้ามาดำเนินงานอีกต่อไป

จากแนวทางการมีส่วนร่วมดังกล่าวสรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องจะต้องเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนให้แนบแน่น สร้างและรักษามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้ชุมชนเกิดความศรัทธาและเชื่อมั่น สำหรับผู้มีส่วนร่วมก็ต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ชัยชนะและมีความสามัคคี เสียสละกำลังกาย ใจ และเวลาในการทำงาน

ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะประสบผลสำเร็จได้หรือไม่ มากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับข้อจำกัดหลายประการ ดังที่นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้ ดังนี้

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2553 : 200) ได้กล่าวถึงข้อจำกัดในการจัดตั้งและพัฒนาองค์กรประชาชนไม่ก้าวหน้าไปเท่าที่ควร ทั้งนี้มีสาเหตุเนื่องมาจาก

1. ผู้นำท้องถิ่นของประชาชนนั้น ถูกกำหนดบทบาทและสร้างขึ้นโดยกระบวนการทางราชการ จึงทำให้เกิดความรู้สึกว่าเป็นคนของราชการมากกว่าเป็นคนของประชาชน ผลงานที่เกิดขึ้นจึงเป็นของทางราชการมากกว่าเป็นของประชาชน ผู้นำท้องถิ่นจึงไม่สามารถดึงประชาชน

เข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างแท้จริง เพราะประชาชนเห็นว่าผู้นำท้องถิ่นไม่ได้เป็นผู้นำของเขาอย่างแท้จริง

2. ผู้นำท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการบริหารจัดการค่อนข้างจำกัด และมักจะถูกครอบงำและรับการชี้แนะต่าง ๆ จากทางราชการ ผู้นำท้องถิ่นจึงมีสภาพเหมือนหุ่นยนต์ จึงขาดความศรัทธาทั้งจากประชาชนและข้าราชการ

3. ผู้นำท้องถิ่นมักแสวงหาอิทธิพลใส่ตนหรือพรรคพวกของตน ซึ่งแทนที่จะพิทักษ์ประโยชน์ของประชาชนกลับกลายเป็นผู้กดขี่และอาจเป็นเครื่องมือของผู้มีอิทธิพล

4. โครงสร้างและระบบทางสังคมมีผลต่อทัศนคติ ค่านิยมและประชาชนไทยต่อการยอมรับสภาพชี้นำโดยผู้นำท้องถิ่นและข้าราชการ ขณะเดียวกันค่านิยมแบบอัตนียม คือ ไม่ชอบยุ่งเกี่ยวกับเรื่องคนอื่นมีผลกระทบต่อการจัดตั้งและพัฒนาองค์กรประชาชน

จุฬาพร ดีสุขนธ์ (2552 : 198) ได้ทำการศึกษาสภาพปัญหาในการปฏิบัติงานของกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ พบว่าโรงเรียนไม่สามารถปฏิบัติตามคำแนะนำของกรรมการศึกษาได้ ซึ่งมีสาเหตุมาจากกรรมการศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ นอกจากนี้โรงเรียนยังขาดความพร้อมที่จะให้บริการแก่ชุมชนและหน่วยงานอื่น เนื่องจากขาดบุคลากรที่รับผิดชอบ เพราะบุคลากรมีน้อยและไม่อยู่ในพื้นที่

เปลี่ยน ศิริรังสรรค์กุล (2552 : 256) ได้ศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนและครูที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ครูมีความเห็นว่าการศึกษามีระดับความรู้ต่ำ คือ จบเพียงชั้น ป.4 จึงเป็นปัญหาและอุปสรรคในการทำหน้าที่ของกรรมการศึกษา นอกจากนี้ครูมีความเห็นว่า กรรมการศึกษานั้นมีอาชีพส่วนตัวจึงไม่มีเวลาร่วมกิจกรรมกับโรงเรียนได้ และการมีที่อยู่อาศัยห่างไกลโรงเรียนจึงมาช่วยพัฒนาโรงเรียนน้อย

ชูชาติ พ่วงสมจิตร์ (2551 : 196) ได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อการพัฒนาชนบทไว้ 2 ประเด็น ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับตัวของชาวชนบทเอง จำแนกออกได้ดังนี้

1.1 ชาวชนบทขาดนิสัยการทำงานร่วมกันอย่างจริงจังและถาวร จะมีแต่การทำงานเป็นครั้งคราว ทั้งนี้ในอดีตประเทศไทยเป็นสังคมที่มั่งคั่ง จึงไม่จำเป็นต้องเสริมสร้างการทำงานร่วมกัน

1.2 ชาวชนบทไทยประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่เต็มไปด้วยความไม่แน่ใจว่าจะได้ประโยชน์โดยตรงในระยะสั้น ดังนั้นการมีส่วนร่วมที่หวังผลระยะยาวจึงค่อนข้างยากลำบาก

1.3 ชาวชนบทไทยอยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์และลัทธิพ่อปกครองลูก (Paternalism) ทำให้คิดหวังพึ่งบุคคลภายนอกมากเกินไป และหวังที่จะให้คนอื่นทำทุกสิ่งทุกอย่างให้

1.4 ชาวชนบททราบว่าตนเป็นผู้มีฐานะต่ำต้อยในสังคม ทำให้กลัวคนภายนอกดูถูก เจ้าหน้าที่และนักพัฒนาจึงหาข้อมูลเท็จแท้จริงจากชาวชนบทได้ยาก

1.5 ชาวชนบทมักจะเลือกผู้นำที่คิดว่าจะสามารถอุปถัมภ์ตนได้ จึงมักจะเลือกคนรวย ผู้มีหน้าตาหรือผู้มีเส้นสายสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่หรือบุคคลภายนอก

1.6 คนไทยทั่วไป โดยเฉพาะชาวชนบทไม่ชอบแสดงตัวเป็นศัตรูกันซึ่งหน้า และไม่ชอบโต้เถียง

1.7 ชาวบ้านไม่คุ้นเคยกับการฝึกให้วางแผนการทำงานล่วงหน้า ดังนั้นผลงานของชาวชนบทจึงไม่ค่อยจะเป็นระบบและขาดทฤษฎีด้านเวลา

2. ปัญหาเกี่ยวกับตัวเจ้าหน้าที่และระบบราชการ จำแนกได้ดังนี้

2.1 นโยบายในระบบราชการมักมาจากเบื้องบน

2.2 ระบบการจัดสรรงบประมาณจัดทำกันในส่วนกลาง ทำให้โครงการที่มาจากเจ้าหน้าที่และชาวชนบทจึงเกิดขึ้นยากลำบาก

2.3 ระบบการบริหารที่ถูกสั่งมาจากเบื้องบน ทำให้การประสานงานของเจ้าหน้าที่ระดับสนามของแต่ละกรมกองเป็นไปด้วยความยากลำบาก รวมทั้งแนวทางการมีส่วนร่วมและการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่แต่ละฝ่ายก็มีความเข้าใจแตกต่างกัน

2.4 ระบบการให้คุณให้โทษไม่ได้ใช้ผลของการปฏิบัติงานที่เกิดแก่ชาวบ้านอย่างแท้จริง แต่ถือเอาความพอใจของผู้บังคับบัญชาและกิจกรรมที่เกิดขึ้นเป็นหลัก

2.5 วัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบผู้ใหญ่-ผู้น้อย และระบบอุปถัมภ์ทำให้เจ้าหน้าที่เข้าใจว่าตนเองมีฐานะสูงกว่าชาวชนบท

2.6 เจ้าหน้าที่ราชการมีแนวโน้มที่จะชอบทำงานในสำนักงาน

2.7 บุคคลภายนอกและผู้เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรมบางคนยังไม่ต้องการให้ชาวชนบทร่วมมือกันและรวมตัวกันอย่างแท้จริง

กล่าวโดยสรุปแล้ว อุปสรรคการมีส่วนร่วม เพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของกรรมการศึกษา หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานั้น คือ การขาดความรู้ด้านอาเซียนศึกษา ความสามารถ มีระดับการศึกษาต่ำ การไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ สถานภาพการ ประกอบอาชีพและรายได้ต่ำ ผู้นำขาดความเชื่อถือจากประชาชน การมีค่านิยมแบบอัตนินิยม ไม่ ชอบยุ่งเกี่ยวกับเรื่องของคนอื่น และโครงสร้างของระบบราชการที่ซับซ้อน

นโยบายสำคัญที่สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

การเปลี่ยนแปลงเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม หากคนในสังคมรู้เท่าทันและสามารถปรับตัวได้ ความปกติสุขของการดำเนินชีวิตก็จะมีได้อยู่เสมอ ความพยายามที่จะปฏิรูปการศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของสังคมไทยมีขึ้นเพื่อที่จะผลักดันให้คนเกิดการปรับตัวได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งสามารถสร้างชุมชนทางปัญญาของตนให้มีศักยภาพในการเตรียมตัวรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างมั่นใจ ถือเป็นการเตรียมการเชิงรุกของระบบสังคมที่เข้มแข็ง ดังนั้น องค์การต่าง ๆ ในสังคมไทยโดยเฉพาะรัฐบาลทุกคณะ จึงมีนโยบายที่จะเปิดโอกาสให้ชุมชน ครู ผู้บริหาร และทุกส่วนในสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามาโดยตลอด สำหรับนโยบายที่สำคัญในปัจจุบันมีดังนี้

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 เป็นกฎหมายสูงสุดที่ใช้ในการปกครองประเทศ มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบอำนาจรัฐเพิ่มขึ้น ปรับปรุงโครงสร้างทางการเมือง ให้มีเสถียรภาพและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ประกอบด้วย 11 หมวด 1 บทเฉพาะกาล 336 มาตรา ไว้เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2540 ได้กล่าวถึงบทบัญญัติที่ว่าด้วยการศึกษามี 4 หมวด ดังนี้

1.1 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ ทั้งนี้เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน มีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพและเอกชนภายใต้การกำกับดูแลของรัฐย่อมได้รับความคุ้มครอง ชุมชนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิอนุรักษหรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน เด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัวมีสิทธิได้รับความคุ้มครองโดยรัฐ จากการไม่มีผู้ดูแล การใช้ความรุนแรง และการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม

1.2 หน้าที่ของปวงชนชาวไทย บุคคลมีหน้าที่ป้องกันประเทศ รับราชการทหาร เสียภาษีอากร ช่วยเหลือราชการ รับการศึกษาอบรม พักพิทักษ์ ปกป้อง และสืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติ และภูมิปัญญาท้องถิ่น และอนุรักษทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.3 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ เพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน กำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรม และสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการ

เปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปะวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ

1.4 การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรม และการฝึกอาชีพตามความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยคำนึงถึงการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นด้วย

2. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นกฎหมายทางการศึกษาที่มีผลบังคับใช้มาตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2542 มีบทบัญญัติที่กล่าวถึงการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (พณม พงษ์ไพบูลย์ และคนอื่น ๆ. 2552 : 326) สรุปได้ดังนี้

2.1 ความมุ่งหมายและหลักการ การจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ๆ และให้ยึดหลักการมีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 การบริหารและการจัดการศึกษา ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยัง คณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น ส่วนการบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชน ให้มีความเป็นอิสระ โดยมีการกำกับ ติดตาม การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ

3. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) เป็นแผนที่ได้ อัญเชิญแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ โดยยึดหลักทางสายกลาง เพื่อให้ประเทศ รอดพ้นจากวิกฤติ สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง และนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุล ทั้งด้านตัวคน

สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ในแผนนี้ได้กำหนดให้มียุทธศาสตร์การพัฒนาที่สนับสนุนและเชื่อมโยงกัน จำนวน 7 ยุทธศาสตร์ ถึงแม้ว่าทุกยุทธศาสตร์จะไม่ได้ระบุให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไว้อย่างชัดเจนก็ตาม แต่ก็แฝงไว้ซึ่งเจตนารมณ์ที่จะให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เช่น ในยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ดี ถือว่าเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่สุดที่จะผลักดันให้ทุกยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนไปได้ การบริหารจัดการที่ดีต้องสร้างให้เกิดขึ้นในทุกภาคส่วนของสังคมเน้นการปฏิรูปให้เกิดกลไกการบริหารจัดการที่ดีทั้งในภาคการเมือง ภาคราชการ และภาคประชาชนบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนาประเทศให้มีประสิทธิภาพ

4. แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) แผนการศึกษาแห่งชาติ เป็นแผนยุทธศาสตร์ระยะยาว 15 ปี (พ.ศ. 2545-2559) ที่นำสาระของการปฏิรูปการศึกษาตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและนโยบายของรัฐบาลมาสู่การปฏิบัติ และเป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษาต่าง ๆ (พนม พงษ์ไพบูลย์ และ คนอื่น ๆ, 2546 : 211) ซึ่งสรุปได้ว่าเป็นแผนที่ได้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญาพื้นฐานในการกำหนดแผน โดยมีการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และธรรมชาติ บูรณาการเชื่อมโยงเป็นกระบวนการ โดยรวมคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุล สร้างสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้และพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคม มีแนวนโยบายเพื่อดำเนินการจัดระบบทรัพยากรและการลงทุนทางการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาคนและสังคมไทย ซึ่งกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การดำเนินงานของรัฐบาลไว้ในข้อ 3 ว่า รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และจัดให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ด้วยรูปแบบและวิธีการต่าง ๆ เช่น มาตรการลดหย่อนทางด้านภาษี การจัดสรรเงินกู้เพื่อการศึกษาในอัตราดอกเบี้ยต่ำ การกำหนดอัตราค่าบริการสาธารณสุขในอัตราพิเศษ รวมทั้งการออกพันธบัตรเพื่อการศึกษา เป็นต้น และแนวนโยบายในข้อ 12 บัญญัติไว้ว่ารัฐต้องสร้างความพร้อมของบุคลากรในเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาสถาบัน/องค์กรต่าง ๆ ในสังคม และประชาชนในการเข้ามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งเป็นตัวแทนของกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ในสังคม

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปสาระสำคัญที่นำไปใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาและพัฒนากลยุทธ์ คือ ลักษณะการมีส่วนร่วมในการจัด

การศึกษา เพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และ 3) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยหลายงานที่น่าสนใจที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งชี้ให้เห็นแนวคิดต่าง ๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

งานวิจัยภายในประเทศ

วัชร สกุล ณ มรรคา (2552 : 200) การศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบัน ในการปฏิบัติงานการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผน การดำเนินงานตามแผน และการประเมินผลของงานทั้ง 6 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ยกเว้น งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ “มาก” ซึ่งเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย คือ การดำเนินการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ การร่วมมือกับชุมชนในพิธีทางศาสนา ประเพณีต่าง ๆ ของท้องถิ่น และกิจกรรมพัฒนาชุมชน และการวางแผนเกี่ยวกับการสรรหาและแต่งตั้งคณะกรรมการโรงเรียน ส่วนสภาพปัญหาเกี่ยวกับการวางแผน การดำเนินงานตามแผน การประเมินผลของงานทั้ง 6 ด้าน โดยภาพรวม อยู่ในระดับ “น้อย” ปัญหาระดับแรก ได้แก่ งานวิชาการเรียงตามลำดับรายชื่อ ได้แก่ การจัดทำแฟ้มสะสมผลงานของครูและนักเรียน และการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานของนักเรียน การวัดประเมินผลในกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อมุ่งสู่มาตรฐานวิชาชีพครู และการจัดการสอนซ่อมเสริม 2) สภาพปัญหาในการปฏิบัติงานการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดใหญ่ มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผน การดำเนินงานตามแบบ และการประเมินผล เพื่อการสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการโรงเรียน โดยภาพรวมการปฏิบัติอยู่ในระดับ “มาก” ซึ่งมีการประเมินผล อยู่ในระดับแรก เรียงตามลำดับรายชื่อ ได้แก่ การสรุปผลการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี และรายงานผลตามที่ระเบียบกำหนด การประเมินผล การดำเนินงานและนำผลไปปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่อง และรายงานผล และประเมินผล การดำเนินงานตามแผนจัดซื้อจัดจ้าง ส่วนสภาพปัญหาเกี่ยวกับการวางแผน การดำเนินงานตามแผน และการประเมินผลในการสนับสนุน การดำเนินงาน ของคณะกรรมการโรงเรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับ “ปานกลาง” ซึ่งงานการวางแผน มีปัญหาอยู่ระดับแรก เรียงตามลำดับ ได้แก่ การเสนอ

คณะกรรมการโรงเรียนแต่ตั้งอนุกรรมการ จัดทำนโยบายแผนแม่บท และแผนพัฒนาของโรงเรียน มีการนำเสนอร่างนโยบาย แผนแม่บทและแผนพัฒนาต่อคณะกรรมการโรงเรียน และการเสนอ ข้อมูลความต้องการเพื่อขอจัดตั้งงบประมาณและจัดสรรงบประมาณ

สาลี งามสม (2552 : 256) ความพึงพอใจของครูต่อพฤติกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า ระดับความพึงพอใจ ของครูต่อพฤติกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา 7 งาน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.2318$) โดยเรียงลำดับระดับความพึงพอใจ ของค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ งานบริหารทั่วไป งานวิชาการ งานปกครองนักเรียน งานบริการ งานโรงเรียนกับชุมชน งานธุรการและงานอาคารสถานที่

แสงเดือน แสงอุทัย (2551 : 201) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การบริหาร ที่พึงพากัน/การผนึกกำลัง/ความร่วมมือ ผลการวิจัย พบว่า การใช้กลยุทธ์การบริหารที่พึงพากันแบบการ ผนึกกำลังมีความร่วมมือกันระดับสูง (74.62%) ในด้านการบริหาร การทำสัญญา หรือข้อตกลง ร่วมมือกันของคณะกรรมการสหวิทยาเขต สำหรับการใช้อำนาจปกครองจัดการศึกษาก็มีความ ร่วมมือกันระดับสูง (76.10%) เช่นกัน ในด้านแผนงาน การพัฒนานุเคราะห์ การเงิน แนวคิด ปรัชญา การกำกับดูแลการกำหนดนโยบายภาพลักษณ์ของโรงเรียน และการเป็นที่ยอมรับของ ผู้ปกครอง และชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง (71.80% และ 69.57% ตามลำดับ) สำหรับความ คิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงการดำเนินงานสหวิทยาเขต พบว่าการดำเนินงานสหวิทยา เขต พบว่า การดำเนินงานของสหวิทยาเขตส่วนกลางเป็นไปตามเป้าประสงค์และนโยบาย กรม สานักศึกษาได้ค่อนข้างดี แต่ควรมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของสหวิทยาเขตให้มากขึ้น อย่างต่อเนื่อง และในแต่ละสหวิทยาเขตควรที่จะพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนที่นิยมของชุมชนด้วย

ดิเรก วรรณเศียร (2545 : 456) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแบบจำลองแบบสมบูรณ์ใน การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัยมี 5 ขั้นตอน คือ การศึกษาขั้นต้นเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย การศึกษาภาคสนามเกี่ยวกับการบริหาร โรงเรียนปัจจุบัน การร่างแบบจำลอง การประเมินแบบจำลอง และการนำเสนอแบบจำลอง แหล่งข้อมูลที่ศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน เอกสาร และผู้ทรงคุณวุฒิ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการ ใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์ และการสัมภาษณ์กลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการ วิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า แบบจำลองที่เสนอเป็นแบบจำลองแบบสมบูรณ์ (Comprehensive Model) ในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยใน ปัจจุบัน เป็นแบบจำลองที่ครอบคลุมภารกิจของโรงเรียนทุกด้าน สอดคล้องกับสาระที่กำหนดใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ประกอบด้วย 6 ส่วน ได้แก่ ส่วนนำ การวางแผน

การจัดองค์กร การนำ การควบคุม และสารสนเทศเพื่อการบริหาร ครอบคลุมภารกิจ 4 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

ชูชาติ บุญสม (2551 : 203) การศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตามหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวิเศษชัยชาญ ผลการศึกษา พบว่า 1) สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามหน้าที่ของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามหน้าที่ของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการมีส่วนร่วมรับในผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก สำหรับปัญหาการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีปัญหาในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา อยู่ในระดับน้อย 2) การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษาของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีเพศต่างกัน พบว่า กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็น เพศชาย มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามหน้าที่มากกว่ากรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นเพศหญิง โดยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 3 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ส่วนด้านการมีส่วนร่วมรับในผลประโยชน์ไม่แตกต่างกัน สำหรับปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีเพศต่างกัน ไม่แตกต่างกัน ส่วนการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษา และประสบการณ์เป็นกรรมการสถานศึกษาต่างกันพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามหน้าที่ของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน และมีปัญหาในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกัน

ทศพร ไชยชนะ (2550 : 234) การบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับดีมากเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านประชาสัมพันธ์โรงเรียน ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และด้านการให้บริการแก่ชุมชน 2) ปัญหาการบริหารด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการ

ประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน ด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ด้านการให้บริหารแก่ชุมชน และด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น 3) เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อสภาพการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามประเภทของคณะกรรมการพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น จำแนกตามประเภทของคณะกรรมการพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บงอร สันธนิพัฒน์ (2550 : 210) การดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การดำเนินงานทั้งหมด 12 ด้าน อยู่ในระดับมาก 10 ด้าน ด้านที่มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษา การดำเนินงานในระดับน้อยมี 2 ด้านเรียงตามลำดับ คือ ด้านกำกับและติดตามการดำเนินการตามแผนของสถานศึกษา และด้านให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น 2) ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ระหว่างเพศชายและเพศหญิง ในภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และด้านปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษา มีการดำเนินการที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) ปัญหาการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยอยู่ในระดับน้อยที่เห็นว่ามีปัญหาเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ โรงเรียนขาดงบประมาณสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตน และกรรมการไม่มีเวลาเข้าร่วมประชุม

ประสภารัตน์ นาถาพลอย (2550 : 224) การปฏิรูปงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเลย สาขาการบริหาร

การศึกษา จังหวัดเลย สาขาการบริหารการศึกษาสถาบันราชภัฏเลย ผลการวิจัยพบว่า 1) การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเลย พบว่าการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง 2) การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเลย ตามสภาพของคณะกรรมการ พบว่า การปฏิบัติงานตามหน้าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) การเปรียบเทียบการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเลย ตามวุฒิการศึกษาของคณะกรรมการ พบว่าการปฏิบัติงานตามหน้าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) การเปรียบเทียบ การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ จังหวัดเลย ตามสหวิทยาเขต พบว่า การปฏิบัติงานตามหน้าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5) ข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเลย ได้แก่ 5.1) สถานศึกษาควรให้ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้และสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากเป็นเรื่องที่ค่อนข้างใหม่ จึงทำให้การปฏิบัติงานที่ผ่านมายังไม่ประสบผลดีเท่าที่ควร 5.2) การแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ควรมีการเปิดกว้างให้บุคคลจากหลากหลายอาชีพที่มีความสนใจ มีความรู้ความสามารถสมัครเข้ามาปฏิบัติงานทางการศึกษาในรูปแบบของคณะกรรมการ ทั้งนี้เพื่อเป็นการระดมทรัพยากรบุคคลทางการศึกษาในชุมชนมาช่วยกันพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

ผาด สุขไชยะชัย (2551 : 270) การดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในจังหวัดเลย ตามทัศนะของกรรมการฝ่ายข้าราชการครู ผลการศึกษา พบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้แทนครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในจังหวัดเลย อยู่ในระดับมาก 2) ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้แทนครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในจังหวัดเลย อยู่ในระดับปานกลาง 3) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนในจังหวัดเลย จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ของกรรมการครูโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 4) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในจังหวัดเลย จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ของกรรมการโดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน 5) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของคณะกรรมการ

สถานศึกษาชั้นพื้นฐานของโรงเรียนในจังหวัดเลย จำแนกตามหน่วยงานที่สังกัดโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 6) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานของโรงเรียนในจังหวัดเลย จำแนกตามหน่วยงานที่สังกัดมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ธเนศ จิตสุทธิภากร (2550 : 255) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การจัดการโปรแกรมนานาชาติของสถาบันอุดมศึกษาไทยผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบของโปรแกรมนานาชาติเพื่อสู่ความเป็นสากลมีองค์ประกอบด้วยกัน 6 ด้าน ประกอบด้วยนักศึกษา อาจารย์ กิจกรรมนานาชาติ ทรัพยากรสนับสนุนในการเรียนค้นคว้าหาข้อมูล การบริหารจัดการ และหลักสูตรนานาชาติ ปี 2547 มีโปรแกรมนานาชาติที่เปิดสอนอยู่ 520 หลักสูตร ในปี 2546 มีนักศึกษาต่างชาติ จำนวน 4,170 คน เป็นนักศึกษาจากประเทศจีนมากที่สุดคือเป็นร้อยละ 28.44 ของนักศึกษาต่างชาติทั้งหมด และนักศึกษาส่วนมากใช้ทุนส่วนตัวคิดเป็นร้อยละ 67.53 การจัดการโปรแกรมนานาชาติมีการจัดอยู่ใน 4 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาไทยจัดเอง รูปแบบที่ 2 สถาบันอุดมศึกษาไทยร่วมมือกันระหว่างสถาบันในประเทศ รูปแบบที่ 3 สถาบันอุดมศึกษาไทยร่วมมือกับต่างประเทศ รูปแบบที่ 4 สถาบันอุดมศึกษาไทยร่วมมือกับต่างประเทศ จัดเป็นสถาบันนานาชาติอยู่ในรูปแบบที่ 1 มีมากที่สุด รองลงมา คือ รูปแบบที่ 3 ส่วนรูปแบบที่ 2 และรูปแบบที่ 4 มีเท่ากัน ปัญหาของการจัดโปรแกรมนานาชาติส่วนมาก คือ จำนวนนักศึกษาต่างชาติน้อย และไม่มีความหลากหลายขณะที่การจัดกิจกรรมนานาชาติมีน้อยเนื่องจากขาดแคลนงบประมาณ โปรแกรมนานาชาติ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ หลักสูตรที่เป็นสากลและสภาพแวดล้อมที่เป็นนานาชาติ โครงสร้างการบริหารโปรแกรมนานาชาติมีอยู่ใน 2 ลักษณะคือเป็นหน่วยงานเทียบเท่าภาควิชาภายใต้คณะหรือเป็นหน่วยงานเทียบเท่าคณะในรูปแบบของวิทยาลัยนานาชาติ ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการจัดการโปรแกรมนานาชาติประกอบด้วย 13 ปัจจัย คือ วัสดุทัศน์ ภาวะความเป็นผู้นำความคล่องตัวในการบริหาร คุณภาพอาจารย์ หลักสูตรทันสมัย เว็บไซต์ทันสมัย การสื่อสารดี ประชาสัมพันธ์เชิงรุก ใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีแหล่งเงินทุนสนับสนุนภายนอก ความมีชื่อเสียงของสถาบัน ความสนใจร่วมกัน และการบอกต่อของศิษย์เก่า โดยใน 8 ปัจจัยแห่งความสำเร็จแรกมีอยู่ร่วมกันทุกโปรแกรมนานาชาติ ทั้ง 4 รูปแบบ กลยุทธ์ในการจัดการโปรแกรมนานาชาติประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1) กลยุทธ์ในการพัฒนาสู่ความเป็นนานาชาติ ประกอบด้วย กลยุทธ์ในการเพิ่มความหลากหลายของนักศึกษา กลยุทธ์การเพิ่มความหลากหลายของคณาจารย์ กลยุทธ์ในการพัฒนากิจกรรมนานาชาติ กลยุทธ์ในการจัดสรรทรัพยากรที่เอื้ออำนวยความสะดวกต่อผู้เรียนในการค้นคว้าหาข้อมูล กลยุทธ์ในการพัฒนาหลักสูตรให้มีความเป็นสากล และกลยุทธ์ในการบริหารจัดการโปรแกรมนานาชาติ 2) กลยุทธ์ใน

การเพิ่มศักยภาพทางการแข่งขันให้มีความได้เปรียบทางการแข่งขัน ประกอบด้วยกลยุทธ์ในการสร้างความร่วมมือและกลยุทธ์ในการสร้างความเป็นเอกลักษณ์ของเนื้อหาหลักสูตร

วิเชียร เวลาดี (2552 : 215) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การนำเสนอรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยมีขั้นตอนดำเนินการวิจัย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการเตรียมการ ขั้นตอนการออกแบบรูปแบบ ขั้นตอนตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ ขั้นตอนตรวจสอบความเป็นไปได้ของรูปแบบ และขั้นตอนสรุปผล ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา มีความเห็นว่ารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานศึกษามีความเหมาะสม
- 2) ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา มีความเห็นว่ารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานศึกษามีความเป็นไปได้
- 3) รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยาประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 5 ส่วน คือ 3.1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมสถานศึกษา ประกอบด้วย การวิเคราะห์ภารกิจและผลผลิต การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน และการประเมินสภาพสถานศึกษา โดยมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 3.2) การกำหนดทิศทางการศึกษา ประกอบด้วย กำหนดวิสัยทัศน์ กำหนดพันธกิจ และกำหนดเป้าหมายผลผลิตหลักโดยมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 3.3) กำหนดกลยุทธ์สถานศึกษา ประกอบด้วย ระดมความคิดของผู้มีส่วนกำหนดแนวทางในการดำเนินงาน กำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะและกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ ระบุความสำเร็จที่ต้องการ วิเคราะห์ความเป็นไปได้ของทางเลือกและระบุแผนงานโครงการ/กิจกรรมโดยมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 3.4) การปฏิบัติตามกลยุทธ์สถานศึกษา ประกอบด้วย กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ จัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน จัดเตรียมข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน สร้างความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมความคิดในการดำเนินงานและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามกลยุทธ์โดยมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 3.5) การควบคุมและการประเมินกลยุทธ์สถานศึกษา ประกอบด้วย แต่งตั้งคณะกรรมการการติดตามและประเมิน กำหนดปฏิทินการประเมินผล สร้างเครื่องมือในการประเมินติดตามการประเมินกลยุทธ์ รายงานผลและปรับปรุงแก้ไขกลยุทธ์โดยมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

เสรี ขามประไพ (2550 : 203) การมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์สถานศึกษา ของข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่นผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้ 1) สภาพการมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์สถานศึกษา ของข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่

ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ ด้าน การศึกษาสถานภาพของสถานศึกษา ด้านการกำหนดทิศทางของสถานศึกษา ด้านการกำหนดกล ยุทธ์ของสถานศึกษา และด้านการกำหนดตัวชี้วัดผลลัพธ์และผลผลิตหลัก ตามลำดับ 2) ปัญหา การมีส่วนร่วมการวางแผนกลยุทธ์สถานศึกษา ของข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปาน กลางเรียงตามลำดับดังนี้ คือ ด้านการกำหนดตัวชี้วัดผลลัพธ์และผลผลิตหลัก ด้านการกำหนดกล ยุทธ์ของสถานศึกษา ด้านการกำหนดทิศทางของสถานศึกษา และด้านการศึกษาสถานภาพของ สถานศึกษา ด้านการกำหนดทิศทางของสถานศึกษา และด้านการศึกษาสถานภาพของ สถานศึกษาตามลำดับ 3) การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมในการ วางแผนกลยุทธ์สถานศึกษา ของข้าราชการครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนก ตามประเภทของบุคลากร โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามเพศของบุคลากร โดยภาพรวม พบว่าแตกต่างกันอย่าง มี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการศึกษาสถานภาพของสถานศึกษาซึ่งพบว่าไม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา การมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ สถานศึกษา จำแนกตามประเภทบุคลากร โดยภาพรวมและ รายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็น จำแนกตามเพศของบุคลากรโดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05

สุเมธ จิตขันตี (2550 : 189) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอโนนสะอาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุดรธานี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า แบบแผนการมีส่วนร่วมในการศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอโนนสะอาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุดรธานี เขต 2 เรียง ตามลำดับ ได้แก่ การร่วมรับข้อมูลข่าวสาร (ร้อยละ 1.46) และร่วมรับผลประโยชน์ (ร้อยละ 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1) ด้านวิชาการ ลักษณะการมีส่วนร่วมเป็นการร่วมรับรู้ข้อมูล ข่าวสารมากที่สุด รองลงมาเป็นการร่วมดำเนินการ ร่วมวางแผน ร่วมประเมินผล และร่วมรับ ผลประโยชน์เป็นอันดับสุดท้ายเรื่องที่มีส่วนร่วมสูงสุด คือ การพัฒนาระบบการเรียนรู้ 2) ด้าน งบประมาณ ลักษณะการมีส่วนร่วมเป็นแบบร่วมรับข้อมูลข่าวสารร่วมวางแผนร่วมดำเนินการ ร่วม ประเมินผลและร่วมรับผลประโยชน์ตามลำดับ เรื่องที่มีส่วนร่วมสูงสุดคือการขอระเบียบ

ข้อบังคับ และแนวปฏิบัติในการบริหารการเงิน 3) ด้านบริหารงานบุคคล ลักษณะการมีส่วนร่วมเป็นแบบร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสารร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมินผลและร่วมรับผลประโยชน์ตามลำดับ เรื่องที่มีส่วนร่วมสูงสุดคือการกำกับดูแลการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ 4) ด้านการบริหารทั่วไป ส่วนใหญ่มีรูปแบบการมีส่วนร่วมโดยการรับรู้ข้อมูลข่าวสารลงมา คือ ร่วมวางแผน และมีการร่วมประเมินผลในด้านนี้น้อยมาก เรื่องที่มีส่วนร่วมสูงสุดคือการจัดระบบควบคุมภายในหน่วยงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรการและวิธีการที่เหมาะสม

พวงเพชร บงบุตร (2550 : 233) การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนบ้านนาพระ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครพนม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการขาดนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมีสาเหตุมาจาก 1) ครูขาดการจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ 2) โรงเรียนขาดแคลนแหล่งเรียนรู้ 3) ผู้ปกครองขาดการเอาใจใส่ และ 4) ตัวของผู้เรียนขาดความสนใจในการอ่าน จากสาเหตุดังกล่าวผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยจึงได้จัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนขึ้น ประกอบด้วยกิจกรรม ได้แก่ 4.1) กิจกรรม การเขียนหนังสือสำหรับเด็ก 4.2) กิจกรรมการเล่านิทาน 4.3) กิจกรรมภาษาไทย ภาษาอังกฤษวันละคำ 4.4) กิจกรรมการเล่าข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน 4.5) กิจกรรมยอคนักอ่าน 4.6) กิจกรรมการประกวดเพื่อส่งเสริมการอ่าน 4.7) กิจกรรมห้องสมุดเพื่อการสอน และ 4.8) กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ผู้ปกครองจัดขึ้นที่บ้าน เช่น การอ่านหนังสือเป็นแบบอย่างแก่บุตรหลาน การซื้อหนังสือให้บุตรหลานอ่านที่บ้าน การกำหนดเวลาในการอ่านหนังสือ การสังเกตพฤติกรรมของบุตรหลานและรายงานให้ครูทราบ เป็นต้น ผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ทั้ง 8 กิจกรรมดังกล่าว พบว่า สามารถพัฒนานิสัยรักการอ่านของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้ดี กล่าวคือ นักเรียนใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือต่าง ๆ มากขึ้น ทั้งในห้องเรียน ห้องสมุด และที่บ้าน

ทัศนีย์ แสงอรุณ (2550 : 258) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาการมีส่วนร่วม และแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียน กิ่งอำเภอกะชัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรชด ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษาการมีส่วนร่วมและแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียน กิ่งอำเภอกะชัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรชด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียน กิ่งอำเภอกะชัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรชด จำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียน เกาะช้าง และโรงเรียนเกาะช้างใต้ พบว่าโดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) 3) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียน กิ่งอำเภอกะชัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรชด จำแนกตามสถานภาพของของผู้ตอบแบบสอบถาม

โดยรวม และรายได้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.5$) 4) แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารโรงเรียน กิ่งอำเภอเกาะช้าง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด ควรมีการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นมีส่วนร่วมจัดทำแผนจัดตั้งงบประมาณรวมทั้งการติดตาม ควบกับการประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนการใช้จ่ายร่วมเป็นคณะกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน และพิจารณาเห็นชอบกับโครงการที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิบัติการประจำปี

งานวิจัยในต่างประเทศ

Whitaker (1978 : 1120-A) ศึกษาทัศนคติผู้ปกครอง ผู้บริหารที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการตัดสินใจด้านการศึกษา พบว่า ผู้ปกครองมีความรู้สึกลัวว่าไม่สะดวกในการรับรู้ข้อมูลหรือประกาศเกี่ยวกับโรงเรียน ซึ่งเป็นอุปสรรคในเรื่องนโยบายการตัดสินใจทางการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนยังเห็นความสำคัญของผู้ปกครอง แม้ว่าจะให้ความสำคัญน้อยก็ตาม ดังนั้น ถือได้ว่าชุมชนมีความสำคัญและบุคลากรในโรงเรียนควรที่ตระหนักถึงโครงการพัฒนาที่เน้นให้บุคคลในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนด้วย

Pallozzi (1981 : 2160-A) วิจัยรูปแบบของชุมชนต่อการเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมของโรงเรียน ความร่วมมือทั้งสองฝ่าย คือ โรงเรียนไม่ควรติดอยู่กับนโยบายมากนัก ส่วนฝ่ายชุมชนควรจะเกี่ยวข้องเฉพาะนโยบายที่สัมพันธ์กับความสามารถที่ตัวเองจะทำให้ จากการศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ชุมชนยังไม่มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเท่าที่ควร โดยเฉพาะชุมชนนอกหน่วยงานทางการศึกษามีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมน้อยมาก โรงเรียนมักไม่เปิดโอกาสให้ชุมชนได้รับรู้ข่าวสารข้อมูลของโรงเรียน จึงทำให้ชุมชนไม่ทราบความต้องการและแนวทางในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

Harold (1983 : 2517-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอำนาจบทบาทของคณะกรรมการศึกษาในการบริหารการศึกษาระดับท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการการศึกษา มีบทบาทสำคัญมากในการกำหนดนโยบายและการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของท้องถิ่น

Meegan (1986 : 1139-A) วิจัยการมีส่วนร่วมในการวางแผนและคุณภาพของโรงเรียนคาทอลิกในรัฐวิสคอนซิน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นคว้าเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการเพิ่มขึ้นขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในการวางแผน และแนวคิดของบุคลากรเกี่ยวกับคุณภาพของโรงเรียน พบว่า การวางแผนและคุณภาพของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดเกี่ยวกับการวางแผน คือ หลักสูตร ทั้งนี้ ครูใหญ่มีทัศนะเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงคุณภาพของโรงเรียนในแง่บวกมากกว่าครูทั่วไป

Soder (1987 : 2410-A) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวางแผนกลยุทธ์ทางการศึกษา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญการวางแผนชุมชนในวิทยาลัยชุมชนแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา พบว่า การวางแผนจะได้ผลก็ต่อเมื่อมีการวางแผนกลยุทธ์ด้วยการวิเคราะห์ระบบ จัดเป็นโครงการพัฒนาระหว่างแผนต่อแผน และการวางแผนนั้นไม่ควรจำกัดด้านเวลา ข้อตกลงในการวางแผนกลยุทธ์ควรได้รับพิจารณาอย่างเคร่งครัดและเป็นไปอย่างถูกต้อง

Amenu Tekaa (1988 : 1656-A) ศึกษาทัศนะของชาวอินเดียในประเทศแคนาดา เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การจัดการศึกษาของชุมชนที่ประสบความสำเร็จนั้น สืบเนื่องมาจากประชาชนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร โดยให้หลักสูตรตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน และสอดคล้องกับสภาพวัฒนธรรมของชุมชน งานวิจัยของอเมนู เทคา เน้นที่การมีส่วนร่วมจะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา ทั้งนี้ผู้บริหารและครูจะต้องมีบทบาทช่วยส่งเสริมด้วย

Schuler (1990 : 1479-A) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการศึกษาในมหาวิทยาลัยมินนิโซตา สหรัฐอเมริกา โดยการศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยพบว่า การเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไม่มีประสิทธิภาพเกิดจากการบกพร่องในการติดต่อสื่อสารปัญหาการมีส่วนร่วม ได้แก่ ระดับการมีส่วนร่วม การเข้าร่วมเพียงครั้งเดียว การเข้าร่วมโดยขาดความเข้าใจในสถานการณ์ทั้งหมด ขาดข้อตกลงเกี่ยวกับขอบเขตของการมีส่วนร่วม

Moo (1991 : 4169-A) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวางแผนยุทธศาสตร์และการพัฒนาองค์กร เพื่อเป็นทางเลือกในการเปลี่ยนยุทธวิธีสำหรับผู้ศึกษาโรงเรียนรัฐบาลระดับ K-12 รัฐออเรกอน สหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า แผนกลยุทธ์และการพัฒนาองค์กรสามารถอุปในทางทฤษฎีได้จริง ๆ และมีประเด็นที่ชี้ว่าแผนกลยุทธ์และการพัฒนาองค์กรเพื่อที่จะสร้างองค์ประกอบกลยุทธ์ในการพัฒนาโรงเรียนรัฐบาล และทฤษฎีแบบแยกสัดส่วนได้พัฒนามาจากแผนกลยุทธ์และการพัฒนาองค์กร

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรการมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษา เพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในครั้งนี้ เป็นการวิจัยประยุกต์ (Applied Research) โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mix Method) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมและปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนดังนี้

3.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษา และครู โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้งหมด 6,096 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษา และครู โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างที่จะทำการศึกษาวิจัย โดยการใช้สูตรของ Taro Yamane ที่ระดับนัยสำคัญที่ .05 ความคลาดเคลื่อนร้อยละ ± 5 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 375 คน ใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยแบ่งเป็น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 150 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 75 คน และครู จำนวน 150 คน

3.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อสอบถามคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหาร และครูเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมและปัญหาในการบริหารจัดการศึกษา โดยมีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

3.1.2.1 กำหนดประเด็นหลักในการสอบถามตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ระบุรายการข้อมูลที่ต้องการแต่ละประเด็น ครอบคลุมบทบาทและหน้าที่ในการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษา และครู

3.1.2.2 จัดทำร่างแบบสอบถามและรายการข้อคำถามแต่ละประเด็น โดยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ประกอบไปด้วย เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและปัญหาในการบริหารจัดการตามหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหาร และครู 3 ด้าน คือ ด้านการวางแผน การปฏิบัติ การประเมินผล และตามขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน คือ 1) การเตรียมความพร้อมการมีส่วนร่วมในการวางแผน 2) การดำเนินการการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ 3) การประเมินผลการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และ 4) การพัฒนาและปรับปรุง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวของลิเคิร์ต 5 ระดับ คือ 5, 4, 3, 2, และ 1 ตามเกณฑ์ต่อไปนี้

5 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการมีส่วนร่วม/ปัญหาในรายการนั้นมากที่สุด

4 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการมีส่วนร่วม/ปัญหาในรายการนั้นมาก

3 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการมีส่วนร่วม/ปัญหาในรายการนั้นปานกลาง

2 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการมีส่วนร่วม/ปัญหาในรายการนั้นน้อย

1 หมายถึง ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับการมีส่วนร่วม/ปัญหาในรายการนั้นน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ เป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open Form)

3.1.2.3 นำร่างแบบสอบถาม มาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง นำมาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความ

เที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและ
 วัตถุประสงค์ (IOC) (ลิวน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2543 : 40)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC = ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับเนื้อหา
 ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

$\sum R$ = คะแนนรวมความคิดเห็นรวมของผู้เชี่ยวชาญ

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ให้ +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาตาม
 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

ให้ 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องหรือไม่สอดคล้อง
 กับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

ให้ -1 ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับเนื้อหา
 ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

3.1.2.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ไปทดลองใช้กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 เพชรบูรณ์ เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการ
 หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (ลิวน สายยศ และ
 อังคณา สายยศ. 2543 : 45) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .972

3.1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ดำเนินการ ดังนี้

3.1.3.1 ผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือจากต้นสังกัดของกลุ่มตัวอย่างที่จะ
 ตอบแบบสอบถาม เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการวิจัย

3.1.3.2 จัดส่งแบบสอบถามถึงกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ และขอรับ
 แบบสอบถามคืนทางไปรษณีย์

3.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดย
 ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.1.4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย

3.1.4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมและปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 เขต 2 และเขต 3 ที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 56) ตามรายละเอียดดังนี้

คะแนน 1.00-1.49 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม/ปัญหาน้อยที่สุด

คะแนน 1.50-2.49 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม/ปัญหาน้อย

คะแนน 2.50-3.49 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม/ปัญหามาก

คะแนน 3.50-4.49 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม/ปัญหามาก

คะแนน 4.50-5.00 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม/ปัญหามากที่สุด

สถิติที่ใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยมุ่งที่จะวิเคราะห์กระบวนการกลยุทธ์การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมจากสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างที่ดีโดยมีการดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.2.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในโรงเรียนที่เป็นแบบอย่างที่ดี ซึ่งเป็นโรงเรียนต้นแบบ โรงเรียนในฝัน สถานศึกษาที่ได้รับรางวัลพระราชทาน และบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมได้ดี (Best Practice) ได้แก่ โรงเรียนชัยบาดาลวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 โรงเรียนชุมชนวัดจวงโกมิตรภาพที่ 157 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 โรงเรียนวัดโบสถ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี โรงเรียนอนุบาลสุพรรณบุรี (ขยายโอกาส) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสุพรรณบุรี เขต 1 และโรงเรียนวัชรวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 เป็นผู้บริหารสถานศึกษา 5 คน กรรมการสถานศึกษา 5 คน รวม 10 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และโรงเรียนที่ใช้ทดลองรูปแบบ ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ โรงเรียนขนาดกลาง

จังหวัดเพชรบูรณ์ และโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดเพชรบูรณ์ และนำรูปแบบกระบวนการมีส่วนร่วมไปใช้ที่โรงเรียนบ้านคลองทราย อำเภอ วิเชียรบุรี จังหวัด เพชรบูรณ์

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ

3.2.2.1 แบบสอบถามสำหรับสำหรับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.2.2.2 แบบสัมภาษณ์โรงเรียนที่เป็นแบบอย่างที่ดี ซึ่งประกอบด้วย จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของผู้บริหารและกรรมการสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในโรงเรียน

3.2.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ดำเนินการโดยส่งเอกสารทางไปรษณีย์ และส่งเอกสารกลับคืนมายังคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ ดำเนินการ ดังนี้

- ผู้วิจัยติดต่อขอความร่วมมือจากบุคคลผู้ให้สัมภาษณ์ แล้วนัดหมายเพื่อทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง (ผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละท่านเป็นผู้กำหนดวัน เวลา และสถานที่)

- ดำเนินการสัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และทำการบันทึกการสัมภาษณ์ไว้ด้วยเครื่องบันทึกเสียง

3.2.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ส่วนการสัมภาษณ์ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสาระสำคัญใช้การวิเคราะห์แบบแจกแจงความถี่ตามประเด็นที่วิเคราะห์ได้

3.3 การตรวจสอบและประเมินความเป็นไปได้ของกระบวนการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม เพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ส่งวิเคราะห์กระบวนการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม เพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จึงตรวจสอบและประเมินความเป็นไปได้ของกระบวนการกลยุทธ์ที่ได้โดยการสัมภาษณ์กลุ่ม 3 โรงเรียน ตามขั้นตอนดังนี้

3.3.1 การสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

3.3.1.1 ผู้วิจัยพิจารณาเลือกผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์ ซึ่งได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จาก โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดเพชรบูรณ์

3.3.1.2 ผู้วิจัยทำหนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิตามที่ได้พิจารณาคัดเลือกไว้ เข้าร่วมการสัมมนา ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด

3.3.1.3 ผู้วิจัยได้เชิญวิทยากรร่วมในการดำเนินการสัมมนา เพื่อให้ผู้เข้าร่วมการสัมมนาร่วมกันพิจารณาความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการนำกระบวนการกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงกระบวนการกลยุทธ์ ซึ่งมีรายละเอียดในการสัมมนา ดังนี้

1) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาในการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาทั่วไป

2) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างที่ดี

3) นำเสนอร่างกระบวนการกลยุทธ์การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษา และครู

4) ผู้เข้าร่วมการสัมมนา พิจารณาความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการนำกระบวนการกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ร่วมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะสำหรับนำไปปรับปรุงกระบวนการกลยุทธ์ เพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

3.3.1.4 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ มาปรับปรุงเป็นกระบวนการกลยุทธ์การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษา และครู เพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

3.3.2 เครื่องมือที่ใช้

การสัมมนา ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบแสดงความคิดเห็น แบบบันทึกการประชุม แบบประเมินความพึงพอใจ เครื่องบันทึกเสียง และวิดีโอ

3.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นที่ได้จากการร่วมอภิปรายของผู้เข้าร่วมการสัมมนา ที่มีต่อร่างกระบวนการกลยุทธ์การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษา และครู เพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

3.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และเปรียบเทียบความผลการทดลองก่อน - หลัง ใช้กระบวนการมีส่วนร่วม โดยการทดสอบค่าที (t-test)

3.4 การนำเสนอผลงานวิจัย

ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการวิจัย โดยใช้วิธีการบรรยาย (Descriptive) โดยแบ่งเป็นบทต่าง ๆ ตามประเด็นในกรอบแนวคิดการวิจัย และขั้นตอนสุดท้ายจะนำเสนอ “กระบวนการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม เพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน” จากนั้นจึงสรุปผลตามลำดับของวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยมีลำดับการนำเสนอ ดังนี้

บทที่ 1 ที่มาและความสำคัญของกระบวนการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม เพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

บทที่ 3 วิธีการวิจัย

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัย เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมและปัญหา ปัจจัยความสำเร็จ จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส อุปสรรค ในการบริหารจัดการศึกษา และกระบวนการกลยุทธ์การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถานศึกษา และครู

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

3.5 สรุปขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย



ภาพที่ 3 - 1 สรุปขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในครั้งนี้มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ผลการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

4.1.1 ผลการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก จังหวัดเพชรบูรณ์

4.1.2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหากระบวนการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก จังหวัดเพชรบูรณ์

4.2 ผลการประเมินกระบวนการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

4.2.1 ผลการประเมินกระบวนการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

4.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องกับกระบวนการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

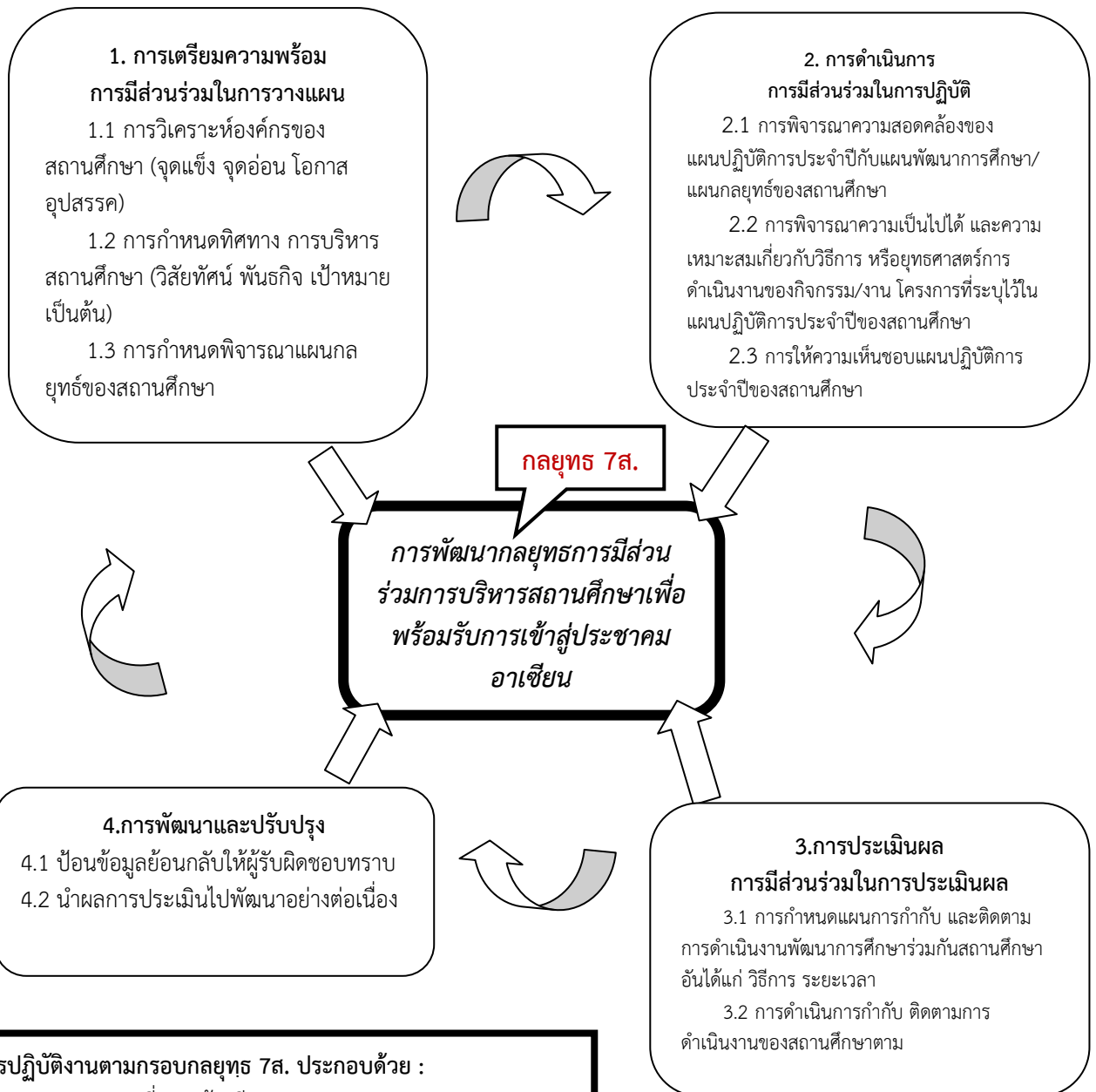
4.3.1 ผลการประเมินความพึงพอใจของการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

รายละเอียดในแต่ละหัวข้อ มีดังต่อไปนี้

**4.1 ผลการพัฒนากลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนา
กลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**

4.1.1 ผลการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก จังหวัดเพชรบูรณ์

จากการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนากลยุทธ์การฯ สรุปความสัมพันธ์ได้ตามรูปแบบกลยุทธ์ 7ส. มีรายละเอียดดังนี้



การปฏิบัติงานตามกรอบกลยุทธ์ 7ส. ประกอบด้วย :

กลยุทธ์กระบวนการที่ 1 สร้างทีมงาน

กลยุทธ์กระบวนการที่ 2 สร้างโครงสร้างการบริหารงานที่เหมาะสม

กลยุทธ์กระบวนการที่ 3 สร้างขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน

กลยุทธ์กระบวนการที่ 4 สร้างแรงศรัทธาและการบริหารจัดการแบบโปร่งใส

กลยุทธ์กระบวนการที่ 5 สร้างความเข้าใจในกระบวนการประเมินผล

กลยุทธ์กระบวนการที่ 6 สร้างวิธีการทำงานที่เหมาะสมกับสถานการณ์

กลยุทธ์กระบวนการที่ 7 สร้างแรงจูงใจในการทำงานตามบทบาทหน้าที่

ผลการสัมภาษณ์กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปได้ดังต่อไปนี้

- 1.1 การเตรียมความพร้อมการมีส่วนร่วมในการวางแผน สถานศึกษาควรปฏิบัติดังนี้
 - 1.1.1 การวิเคราะห์องค์กรของสถานศึกษา (จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค)
 - 1.1.2 การกำหนดทิศทาง การบริหารสถานศึกษา (วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย เป็นต้น)
 - 1.1.3 การกำหนดพิจารณาแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา
 - 1.1.4 การกำหนดแผนกำกับ ติดตาม ประเมินผล และตัวชี้วัดความสำเร็จ
 - 1.1.5 การส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาเป็นรายบุคคลให้มากที่สุด
 - 1.1.6 การสนับสนุน ส่งเสริมให้สถานศึกษาทำงานร่วมกับองค์กรพิทักษ์สิทธิเด็ก
 - 1.1.7 การส่งเสริมการจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อหารายได้สนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
 - 1.1.8 การส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการใช้วิทยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษา
 - 1.1.9 การส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่สืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ของท้องถิ่น และของชาติพร้อมทั้งการยกย่องเชิดชูเกียรติภูมิปัญญาท้องถิ่นตามความเหมาะสม และโอกาสอันควร
 - 1.1.10 การส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาร่วมกับชุมชน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการศึกษาและพัฒนาท้องถิ่น
 - 1.1.11 การส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรและให้บริการ
- 1.2 การดำเนินการการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ สถานศึกษาควรปฏิบัติดังนี้
 - 1.2.1 การพิจารณาความสอดคล้องของแผนปฏิบัติการประจำปีกับแผนพัฒนาการศึกษา/แผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา
 - 1.2.2 การพิจารณาความเป็นไปได้ และความเหมาะสมเกี่ยวกับวิธีการ หรือ ยุทธศาสตร์การดำเนินงานของกิจกรรม/งาน โครงการที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
 - 1.2.3 การให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
 - 1.2.4 การสนับสนุนหรือให้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับจำนวนผู้เรียน การคมนาคม สภาพเศรษฐกิจของชุมชน และข้อมูลอื่นที่จำเป็นที่เป็นปัจจุบันแก่สถานศึกษา

1.2.5 การสนับสนุน/การจัดหาที่เรียนให้เด็กในเขตพื้นที่บริการได้เข้าเรียนอย่างทั่วถึง

1.2.6 การสนับสนุน/การจัดหาทุนการศึกษา อุปกรณ์กีฬาและสิ่งจำเป็นอื่น ๆ แก่ผู้เรียนที่ขาดแคลนและไม่สามารถพึ่งตนเองได้

1.2.7 การสอดส่องดูแลเด็กที่ได้รับกาทารุณ กดขี่ ข่มเหง ล่วงละเมิดทางเพศ ใช้แรงงานเด็ก และให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษ

1.2.8 การช่วยเหลือนักเรียนที่ด้อยโอกาส ให้มีโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.3 การประเมินผลการมีส่วนร่วมในการประเมินผล สถานศึกษาควรปฏิบัติดังนี้

1.3.1 การกำหนดแผนการกำกับ และติดตามการดำเนินงานพัฒนาการศึกษาร่วมกัน สถานศึกษา อันได้แก่ วิธีการ ระยะเวลา

1.3.2 การดำเนินการกำกับ ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาที่กำหนดไว้ โดยใช้เครื่องมือ และวิธีการที่หลากหลาย

1.3.3 การให้ข้อมูลป้อนกลับแก่สถานศึกษา ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน และขวัญกำลังใจในการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนการพัฒนการศึกษา และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

1.4 การพัฒนาและปรับปรุง สถานศึกษาควรปฏิบัติดังนี้

1.4.1 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องนำเสนอผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาในรอบปี การศึกษานั้น ๆ ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

1.4.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

1.4.2.1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน/อุปสรรคของกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก จังหวัดเพชรบูรณ์ มีรายละเอียดดังนี้

1) สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก มีสภาพปัจจุบันสรุปรายละเอียดดังต่อไปนี้

สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมของโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก ในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมพบว่า ด้านที่มีการมีส่วนร่วมมาก คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน รองลงมามีส่วนร่วมปานกลาง ด้านการประเมินผล และด้านการปฏิบัติ ตามลำดับ และเมื่อพิจารณารายด้านสรุปได้ดังต่อไปนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ในภาพรวมมีระดับการมีส่วนร่วมมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุดอันดับแรก คือ การกำหนดทิศทางการบริหารสถานศึกษา (วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย) รองลงมาคือ การให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาต่อผู้บริหารสถานศึกษา การให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเงิน และการจัดหารายได้จากทรัพย์สินของสถานศึกษา หรือปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับเรื่องนี้ตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศฯ กำหนด การให้ข้อเสนอแนะ และส่งเสริมสนับสนุนในการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และการส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่สืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ของท้องถิ่น และของชาติพร้อมทั้งการยกย่องเชิดชูเกียรติภูมิปัญญาท้องถิ่นตามความเหมาะสม และโอกาสอันควรตามลำดับ

ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ในภาพรวมมีระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับปัญหามากที่สุดอันดับแรก คือ การพิจารณาความเป็นไปได้ และความเหมาะสมเกี่ยวกับวิธีการ หรือยุทธศาสตร์การดำเนินงานของกิจกรรม/งาน โครงการที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา รองลงมาคือ การช่วยเหลือนักเรียนที่ด้อยโอกาส ให้มีโอกาสดำเนินการศึกษาระดับพื้นฐาน การให้ความเห็นชอบในการวางแผนการพัฒนาการบริหารงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา การให้ความเห็นชอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการปฏิบัติหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ตามมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตามลำดับ

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลในภาพรวม มีระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับการมีส่วนร่วมมาก อันดับแรกมีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ การดำเนินการกำกับ ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาที่กำหนดไว้ โดยใช้เครื่องมือ และวิธีการที่หลากหลาย และการให้ข้อมูลป้อนกลับแก่สถานศึกษา ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน และขวัญกำลังใจในการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนพัฒนาการศึกษา และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รองลงมาคือ การกำหนดแผนการกำกับ และติดตามการดำเนินงานพัฒนาการศึกษาร่วมกันสถานศึกษา อันได้แก่ วิธีการ ระยะเวลา และการสรุปผลการดำเนินการกำกับ ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อนำไปใช้พัฒนาคุณภาพ ตามลำดับ

2) สภาพอุปสรรคในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก มีสภาพอุปสรรคสรุปรายละเอียดดังต่อไปนี้

สภาพอุปสรรคในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก ในภาพรวมมีระดับปัญหา มาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับปัญหามาก คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ รองลงมาคือ มีส่วนร่วมปานกลางในด้านการวางแผน และด้านการประเมินผล ตามลำดับ และเมื่อพิจารณารายด้านสรุปได้ดังต่อไปนี้

สภาพอุปสรรคด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนในภาพรวม มีระดับปัญหา ปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับปัญหามากที่สุดอันดับแรก คือ การให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาต่อผู้บริหารสถานศึกษา รองลงมาคือ การให้ความเห็น ข้อเสนอแนะและคำปรึกษาในการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ แนวปฏิบัติ ฯลฯ ในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนดการให้ความเห็น ข้อเสนอแนะและกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของครู และสถานศึกษาให้เป็นไปตามแนวทางที่ถูกต้องและเหมาะสม การให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และช่วยตรวจสอบและติดตามการใช้จ่ายงบประมาณต่าง ๆ ให้เป็นไปตามระเบียบ แนวปฏิบัติให้เกิดประโยชน์มากที่สุด และการให้ความเห็น ข้อเสนอแนะและร่วมกิจกรรมเสริมสร้างขวัญ กำลังใจและยกย่องเชิดชูเกียรติแก่ครูและบุคลากรอื่นในสถานศึกษาตามลำดับ

สภาพอุปสรรคด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ในภาพรวมมีระดับปัญหามาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับปัญหามากที่สุดอันดับแรก มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ การพิจารณาความสอดคล้องของแผนปฏิบัติการประจำปีกับแผนพัฒนาการศึกษา/แผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา และการปฏิบัติหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ตามมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 รองลงมาคือ การให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา การให้ความเห็นชอบในการวางแผนการพัฒนางานด้านวิชาการ การให้ความเห็นชอบในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษา ตามลำดับ

สภาพอุปสรรคด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ในภาพรวมมีระดับปัญหา ปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับปัญหามากอันดับแรกคือ การให้ข้อมูลป้อนกลับแก่สถานศึกษา ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน และขวัญกำลังใจในการดำเนินงาน

ของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนการพัฒนาศึกษา และมีการพัฒนา อย่างต่อเนื่อง รองลงมา คือการสรุปผลการดำเนินการกำกับ ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อนำไปใช้พัฒนา คุณภาพการศึกษาและการกำหนดแผนการกำกับ และติดตามการดำเนินงานพัฒนาศึกษา ร่วมกันสถานศึกษา อันได้แก่ วิธีการ ระยะเวลา และการดำเนินการกำกับ ติดตามการดำเนินงาน ของสถานศึกษาตามแผนพัฒนาศึกษาที่กำหนดไว้ โดยใช้เครื่องมือ และวิธีการที่หลากหลาย ตามลำดับ

4.2 ผลการประเมินกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนา กลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.2.1 ผลการประเมินกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนา กลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตารางที่ 4-1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาควรปฏิบัติที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนา
กลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง
ก่อนการทดลองใช้

ผลการปฏิบัติงาน ตามกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1. การเตรียมความพร้อมการมีส่วนร่วมในการวางแผน สถานศึกษาควรปฏิบัติ	3.65	.63	3.68	.65	3.64	.58	3.66	.62	มาก
2. การดำเนินการการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ สถานศึกษาควรปฏิบัติ	3.67	.59	3.53	.58	3.64	.57	3.61	.58	มาก
3. การประเมินผลการมีส่วนร่วมในการประเมินผล สถานศึกษาควรปฏิบัติ	3.59	.61	3.62	.55	3.57	.53	3.59	.57	มาก
4. การพัฒนาและปรับปรุง สถานศึกษาควรปฏิบัติ	3.33	.55	3.37	.60	3.42	.56	3.37	.56	ปานกลาง
รวม	3.56	.58	3.54	.61	3.57	.56	3.56	.58	มาก

จากตารางที่ 4-1 พบว่า ก่อนการทดลองใช้การเตรียมความพร้อมการมีส่วนร่วมในการวางแผนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การกำหนดพิจารณาแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการพัฒนาและปรับปรุง สถานศึกษาควรปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4-2 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาควรปฏิบัติที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนา
กลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง
หลังการทดลองใช้

ผลการปฏิบัติงาน ตามกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1. การเตรียมความพร้อมการมีส่วนร่วมในการวางแผน สถานศึกษาควรปฏิบัติ	4.66	.61	4.62	.50	4.65	.52	4.64	.55	มากที่สุด
2. การดำเนินการการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ สถานศึกษาควรปฏิบัติ	4.51	.53	4.67	.54	4.64	.59	4.61	.54	มากที่สุด
3. การประเมินผลการมีส่วนร่วมในการประเมินผล สถานศึกษาควรปฏิบัติ	4.54	.57	4.57	.51	4.50	.55	4.54	.54	มากที่สุด
4. การพัฒนาและปรับปรุง สถานศึกษาควรปฏิบัติ	4.66	.53	4.65	.55	4.59	.50	4.63	.53	มากที่สุด
รวม	4.58	.56	4.59	.52	4.58	.56	4.57	.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 4-2 พบว่า หลังการทดลองใช้การเตรียมความพร้อมการมีส่วนร่วมในการวางแผนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
พบว่า การกำหนดพิจารณาแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการพัฒนาและปรับปรุง สถานศึกษาควรปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4-3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความแตกต่างของค่าเฉลี่ยกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนา
กลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสอง สำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง

ผลการปฏิบัติงาน ตามกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	P
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
1. การเตรียมความพร้อมการมีส่วนร่วมในการวางแผน สถานศึกษาควรปฏิบัติ	3.66	.62	4.64	.55	8.643	.05
2. การดำเนินการการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ สถานศึกษาควรปฏิบัติ	3.61	.58	4.61	.54	8.762	.05
3. การประเมินผลการมีส่วนร่วมในการประเมินผล สถานศึกษาควรปฏิบัติ	3.59	.57	4.54	.54	8.563	.05
4. การพัฒนาและปรับปรุง สถานศึกษาควรปฏิบัติ	3.37	.56	4.63	.53	8.570	.05
รวม	3.56	.58	4.57	.55	8.662	.05

$P \geq .05$

จากตารางที่ 4-3 พบว่า หลังการทดลองใช้กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมสูงกว่าก่อนการทดลองใช้ทั้งในภาพรวมและรายด้านแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 4-4 พบว่า ก่อนการทดลองใช้กระบวนการการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการจัดสภาพแวดล้อมการประเมินผลการมีส่วนร่วมในการประเมินผล สถานศึกษาควรปฏิบัติ เช่น การดำเนินงานให้สำเร็จโดยความร่วมมือของคณะกรรมการสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และการจัดสภาพแวดล้อมการพัฒนาและปรับปรุง เช่น การปรับตัวของผู้บริหารกับคณะกรรมการสถานศึกษาในกลุ่มมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ตารางที่ 4-5 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่งหลังการทดลองใช้

การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องอย่างต่อเนื่อง	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1. การจัดสภาพแวดล้อมการเตรียมความพร้อมการมีส่วนร่วมในการวางแผน เช่น การขอความร่วมมือในการมาประชุม	4.52	.57	4.48	.52	4.56	.58	4.52	.56	มากที่สุด
2. การจัดสภาพแวดล้อมการดำเนินการการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ เช่น การจัดระบบการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพ	4.77	.53	4.65	.58	4.61	.66	4.68	.59	มากที่สุด

ตารางที่ 4-5 (ต่อ)

การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมกระบวนการ บริหารแบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องอย่างต่อเนื่อง	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
3. การจัดสภาพแวดล้อมการประเมินผลการมีส่วนร่วม ในการประเมินผล เช่น การดำเนินงานให้สำเร็จโดย ความร่วมมือของคณะกรรมการสถานศึกษา	4.42	.56	4.45	.51	4.50	.65	4.46	.57	มาก
4. การจัดสภาพแวดล้อมการพัฒนาและปรับปรุงเช่น การปรับตัวของผู้บริหารกับคณะกรรมการสถานศึกษา ในกลุ่ม	4.56	.55	4.52	.54	4.60	.58	4.56	.56	มากที่สุด
รวม	4.57	.55	4.53	.54	4.57	.62	4.45	.57	มาก

จากตารางที่ 4-5 พบว่า หลังการทดลองใช้กระบวนการการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การจัดสภาพแวดล้อมการดำเนินการการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ เช่น เช่น การจัดระบบการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการจัดสภาพแวดล้อมการประเมินผลการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เช่น การดำเนินงานให้สำเร็จโดยความร่วมมือของคณะกรรมการสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ตารางที่ 4-6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม อย่างต่อเนื่องที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรการมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐานของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง

การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมกระบวนการบริหาร แบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องอย่างต่อเนื่อง	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	P
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
1. การจัดสภาพแวดล้อมการเตรียมความพร้อมการมีส่วนร่วมในการวางแผน เช่น การขอความร่วมมือในการมาประชุม	3.69	.57	4.52	.56	8.679	.05
2. การจัดสภาพแวดล้อมการดำเนินการการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ เช่น การจัดระบบการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพ	3.60	.54	4.68	.59	8.758	.05
3. การจัดสภาพแวดล้อมการประเมินผลการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เช่น การดำเนินงานให้สำเร็จโดยความร่วมมือของคณะกรรมการสถานศึกษา	3.72	.59	4.46	.57	8.467	.05
4. การจัดสภาพแวดล้อมการพัฒนาและปรับปรุงเช่น การปรับตัวของผู้บริหารกับคณะกรรมการสถานศึกษาในกลุ่ม	3.48	.70	4.56	.56	8.673	.05
รวม	3.62	.60	4.45	.57	8.644	.05

$P \geq .05$

จากตารางที่ 4-6 พบว่า หลังทดลองใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม อย่างต่อเนื่องสูงกว่าก่อนการทดลองใช้ทั้งในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 4-7 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการเตรียมความพร้อมการมีส่วนร่วมในการวางแผนที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์ การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง ก่อนการทดลอง ใช้

การเตรียมความพร้อมการมีส่วนร่วม ในการวางแผน	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1. การวิเคราะห์ห้องศิครของสถานศึกษา (จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค)	3.60	.63	3.75	.75	3.59	.58	3.65	.65	มาก
2. การกำหนดทิศทางการบริหารสถานศึกษา (วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย เป็นต้น)	3.75	.62	3.71	.55	3.62	.61	3.69	.59	มาก
3. การกำหนดแผนกำกับ ติดตาม ประเมินผล และ ตัวชี้วัดความสำเร็จ	3.60	.63	3.58	.65	3.71	.54	3.63	.61	มาก
รวม	3.65	.63	3.68	.65	3.64	.58	3.66	.62	มาก

จากตารางที่ 4-7 พบว่า ก่อนการทดลองใช้กระบวนการเตรียมความพร้อมการมีส่วนร่วมในการวางแผนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อกำหนดทิศทาง การบริหารสถานศึกษา (วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย เป็นต้น) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการกำหนดแผนกำกับ ติดตาม ประเมินผล และตัวชี้วัดความสำเร็จมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ตารางที่ 4-8 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการเตรียมความพร้อมการมีส่วนร่วมในการวางแผนที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์ การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง หลังการทดลองใช้

การเตรียมความพร้อมการมีส่วนร่วม ในการวางแผน	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1. การวิเคราะห์องค์การของสถานศึกษา (จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค)	4.78	.68	4.70	.58	4.52	.55	4.67	.60	มากที่สุด
2. การกำหนดทิศทาง การบริหารสถานศึกษา (วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย เป็นต้น)	4.65	.58	4.62	.47	4.75	.56	4.67	.54	มากที่สุด
3. การกำหนดแผนกำกับ ติดตาม ประเมินผล และ ตัวชี้วัดความสำเร็จ	4.56	.58	4.53	.46	4.68	.44	4.59	.49	มากที่สุด
รวม	4.66	.61	4.62	.50	4.65	.52	4.64	.54	มากที่สุด

จากตารางที่ 4-8 พบว่า หลังการทดลองใช้กระบวนการเตรียมความพร้อมการมีส่วนร่วมในการวางแผนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าการวิเคราะห์องค์การของสถานศึกษา (จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค) และการกำหนดทิศทาง การบริหารสถานศึกษา (วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย เป็นต้น) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการกำหนดแผนกำกับ ติดตาม ประเมินผล และตัวชี้วัดความสำเร็จมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ตารางที่ 4-9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการเตรียมความพร้อมการมีส่วนร่วมในการวางแผนที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธการมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐานของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง

การเตรียมความพร้อมการมีส่วนร่วม ในการวางแผน	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	P
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
1. การวิเคราะห์องค์การของสถานศึกษา (จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค)	3.65	.65	4.67	.60	8.897	.05
2. การกำหนดทิศทาง การบริหารสถานศึกษา (วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย เป็นต้น)	3.69	.59	4.67	.54	8.697	.05
3. การกำหนดแผนกำกับ ติดตาม ประเมินผล และตัวชี้วัดความสำเร็จ	3.63	.61	4.59	.49	8.687	.05
รวม	3.66	.62	4.64	.54	8.760	.05

$P \geq .05$

จากตารางที่ 4-9 พบว่า หลังทดลองใช้การเตรียมความพร้อมการมีส่วนร่วมในการวางแผนสูงกว่าก่อนการทดลองใช้ทั้งในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 4-10 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การดำเนินการการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์ การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง ก่อนการทดลองใช้

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1. การพิจารณาความสอดคล้องของแผนปฏิบัติการประจำปีกับแผนพัฒนาการศึกษา/แผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา	3.62	.58	3.55	.65	3.61	.61	3.59	.61	มาก
2. การพิจารณาความเป็นไปได้ และความเหมาะสมเกี่ยวกับวิธีการ หรือยุทธศาสตร์การดำเนินงานของกิจกรรม/งาน โครงการที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา	3.75	.52	3.42	.43	3.58	.56	3.58	.50	มาก
3. การให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา	3.74	.71	3.65	.58	3.72	.54	3.70	.61	มาก
4. การสนับสนุน/การจัดหาที่เรียนให้เด็กในเขตพื้นที่บริการได้เข้าเรียนอย่างทั่วถึง	3.56	.54	3.48	.65	3.63	.56	3.56	.58	มาก
รวม	3.67	.59	3.53	.58	3.64	.57	3.61	.58	มาก

$P \geq .05$

จากตารางที่ 4-10 พบว่า ก่อนการทดลองใช้การดำเนินการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการสนับสนุน/การจัดหาที่เรียนให้เด็กในเขตพื้นที่บริการได้เข้าเรียน อย่างทั่วถึงมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ตารางที่ 4-11 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วม การบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง หลังการทดลองใช้

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1. การพิจารณาความสอดคล้องของแผนปฏิบัติการประจำปีกับแผนพัฒนาการศึกษา/แผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา	4.58	.65	4.68	.48	4.70	.68	4.65	.60	มากที่สุด
2. การพิจารณาความเป็นไปได้ และความเหมาะสมเกี่ยวกับวิธีการ หรือยุทธศาสตร์การดำเนินงานของกิจกรรม/งาน โครงการที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา	4.44	.45	4.58	.57	4.63	.60	4.55	.54	มากที่สุด
3. การให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา	4.56	.56	4.75	.54	4.65	.44	4.65	.51	มากที่สุด

ตารางที่ 4-11 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
4. การสนับสนุน/การจัดหาที่เรียนให้เด็กในเขตพื้นที่									
บริการได้เข้าเรียนอย่างทั่วถึง	4.45	.45	4.68	.58	4.58	.64	4.57	.56	มากที่สุด
รวม	4.51	.53	4.67	.54	4.64	.59	4.61	.55	มากที่สุด

$P \geq .05$

จากตารางที่ 4-11 พบว่า หลังการทดลองใช้กระบวนการการดำเนินการการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การพิจารณาความสอดคล้องของแผนปฏิบัติการประจำปีกับแผนพัฒนาการศึกษา และการให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และการพิจารณาความเป็นไปได้ และความเหมาะสมเกี่ยวกับวิธีการ หรือยุทธศาสตร์การดำเนินงานของกิจกรรม/งาน โครงการที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ตารางที่ 4-12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการดำเนินการการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ที่สอดคล้องกับรูปแบบ
การพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียน
ทั้ง 3 แห่ง

การดำเนินการการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	P
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
1. การพิจารณาความสอดคล้องของแผนปฏิบัติการประจำปีกับแผนพัฒนาการศึกษา/แผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา	3.59	.61	4.65	.60	8.681	.05
2. การพิจารณาความเป็นไปได้ และความเหมาะสมเกี่ยวกับวิธีการ หรือยุทธศาสตร์การดำเนินงานของกิจกรรม/งาน โครงการที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา	3.58	.50	4.55	.54	8.568	.05
3. การให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา	3.70	.61	4.65	.51	8.523	.05
4. การสนับสนุน/การจัดหาที่เรียนให้เด็กในเขตพื้นที่บริการได้เข้าเรียนอย่างทั่วถึง	3.56	.58	4.57	.56	8.484	.05
รวม	3.61	.58	4.61	.55	8.564	.05

$P \geq .05$

จากตารางที่ 4-12 พบว่าหลังทดลองใช้การดำเนินการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ สูงกว่าก่อนการทดลองใช้ทั้งในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 4-13 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินผลการมีส่วนร่วมในการประเมินผลที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์ การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง ก่อนการทดลองใช้

การประเมินผลการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1. การกำหนดแผนการกำกับ และติดตามการดำเนินงานพัฒนาการศึกษาร่วมกันสถานศึกษา อันได้แก่ วิธีการ ระยะเวลา	3.40	.53	3.47	.58	3.41	.45	3.43	.52	ปานกลาง
2. การดำเนินการกำกับ ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาที่กำหนดไว้ โดยใช้เครื่องมือ และวิธีการที่หลากหลาย	3.53	.54	3.51	.64	3.54	.55	3.53	.58	มาก
3. การให้ข้อมูลป้อนกลับแก่สถานศึกษา ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน และขวัญกำลังใจในการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนการพัฒนาการศึกษา และมีการพัฒนา อย่างต่อเนื่อง	3.45	.52	3.51	.62	3.47	.50	3.48	.55	ปานกลาง
รวม	3.46	.53	3.50	.61	3.47	.50	3.48	.55	ปานกลาง

จากตารางที่ 4-13 พบว่า ก่อนการทดลองใช้การประเมินผลการมีส่วนร่วมในการประเมินผลในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การดำเนินการกำกับ ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาที่กำหนดไว้ โดยใช้เครื่องมือ และวิธีการที่หลากหลายมีค่าเฉลี่ย สูงที่สุด และการกำหนดแผนการกำกับ และติดตามการดำเนินงานพัฒนาการศึกษาร่วมกันสถานศึกษา อันได้แก่ วิธีการ ระยะเวลา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ตารางที่ 4-14 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินผลการมีส่วนร่วมในการประเมินผลที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์ การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง หลังการทดลองใช้

การประเมินผลการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1. การกำหนดแผนการกำกับ และติดตามการดำเนินงานพัฒนาการศึกษาร่วมกันสถานศึกษา อันได้แก่ วิธีการ ระยะเวลา	4.61	.52	4.68	.53	4.25	.57	4.51	0.54	มากที่สุด
2. การดำเนินการกำกับ ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาที่กำหนดไว้ โดยใช้เครื่องมือ และวิธีการที่หลากหลาย	4.32	.61	4.44	.45	4.55	.52	4.44	.53	มาก

ตารางที่ 4-14 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
3. การให้ข้อมูลป้อนกลับแก่สถานศึกษา ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน และขวัญกำลังใจในการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนการพัฒนาการศึกษา และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	4.68	.58	4.58	.56	4.71	.56	4.66	.57	มากที่สุด
รวม	4.54	.57	4.57	.51	4.50	.55	4.54	.54	มากที่สุด

จากตารางที่ 4-14 พบว่า หลังการทดลองใช้การประเมินผลการมีส่วนร่วมในการประเมินผลในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การให้ข้อมูลป้อนกลับแก่สถานศึกษา ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน และขวัญกำลังใจในการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนการพัฒนาการศึกษา และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และการดำเนินการกำกับ ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาที่กำหนดไว้โดยใช้เครื่องมือ และวิธีการที่หลากหลายมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ตารางที่ 4-15 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการประเมินผลการมีส่วนร่วมในการประเมินผลที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธการมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง

การประเมินผลการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	P
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
1. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องนำเสนอผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาในรอบปีการศึกษานั้น ๆ ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย	3.43	.52	4.51	.54	8.251	.05
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง	3.53	.58	4.44	.53	8.696	.05
3. การให้ข้อมูลป้อนกลับแก่สถานศึกษา ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน และขวัญกำลังใจในการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนการพัฒนาศึกษา และมีการพัฒนา อย่างต่อเนื่อง	3.48	.55	4.66	.57	8.761	.05
รวม	3.48	.55	4.57	.54	8.569	.05

$P \geq .05$

จากตารางที่ 4-15 พบว่าหลังทดลองใช้การประเมินผลการมีส่วนร่วมในการประเมินผลสูงกว่าก่อนการทดลองใช้ทั้งในภาพรวมและรายด้านแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 4-16 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาและปรับปรุงที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธการมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง ก่อนการทดลองใช้

การพัฒนาและปรับปรุง	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องนำเสนอผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาในรอบปีการศึกษานั้น ๆ ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย	3.41	.64	3.52	.55	3.32	.52	3.42	.57	ปานกลาง
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง	3.51	.63	3.57	.52	3.61	.55	3.56	.57	มาก
รวม	3.46	.61	3.55	.55	3.46	.53	3.49	.56	มาก

จากตารางที่ 4-16 พบว่า ก่อนการทดลองใช้การพัฒนาและปรับปรุงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางปรับปรุงอย่างต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และผู้บริหารสถานศึกษาต้องนำเสนอผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาในรอบปีการศึกษานั้น ๆ ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ตารางที่ 4-17 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาและปรับปรุงที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหาร
สถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง หลังการทดลองใช้

การพัฒนาและปรับปรุง	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องนำเสนอผลการปฏิบัติงาน ของสถานศึกษาในรอบปีการศึกษานั้น ๆ ต่อผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	4.52	.44	4.68	.62	4.57	.63	4.59	.56	มากที่สุด
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการประเมินมา วิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง	4.58	.56	4.52	.58	4.41	.52	4.50	.55	มากที่สุด
รวม	4.55	.53	4.60	.55	4.49	.50	4.55	.53	มากที่สุด

จากตารางที่ 4-17 พบว่า หลังการทดลองใช้การพัฒนาและปรับปรุงในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้บริหาร
สถานศึกษาต้องนำเสนอผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาในรอบปีการศึกษานั้น ๆ ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และผู้บริหารสถานศึกษา
ควรนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางปรับปรุงอย่างต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ตารางที่ 4-18 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการพัฒนาและปรับปรุงที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์
การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง

การพัฒนาและปรับปรุง	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	P
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
1. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องนำเสนอผลการปฏิบัติงาน ของสถานศึกษาในรอบปีการศึกษานั้น ๆ ต่อผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่าย	3.42	.57	4.59	.56	8.757	.05
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการประเมินมา วิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง	3.56	.57	4.50	.55	8.457	.05
รวม	3.49	.56	4.55	.47	8.700	.05

$P \geq .05$

จากตารางที่ 4-18 พบว่าหลังทดลองใช้การพัฒนาและปรับปรุงกว่าก่อนการทดลองใช้ทั้งในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
.05

ส่วนผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ไม่ใช่ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 375 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบร้อยละ 100 ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ดังนี้

1. ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 58.93 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 243 คน คิดเป็นร้อยละ 64.80 การเป็นกรรมการสถานศึกษาในตำแหน่งผู้แทนศิษย์เก่ามากที่สุด จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 25.60 รองลงมาคือ ตำแหน่งผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 19.46 สำหรับประสบการณ์การเป็นกรรมการสถานศึกษา ส่วนใหญ่เคยเป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมาแล้ว 2 วาระขึ้นไป จำนวน 233 คน คิดเป็นร้อยละ 62.13 รายละเอียดดังตารางที่ 4-19

ตารางที่ 4-19 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (n = 375)	ร้อยละ (100)
เพศ		
ชาย	221	58.93
หญิง	154	41.07
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	129	34.40
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	246	65.60
ตำแหน่งในคณะกรรมการสถานศึกษา		
ผู้แทนผู้ปกครอง	61	16.27
ผู้แทนศิษย์เก่า	96	25.60
ผู้แทนองค์กรชุมชน	39	10.40
ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	73	19.46
ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่	50	13.33
ผู้ทรงคุณวุฒิ	16	4.27
ผู้แทนครู	40	10.67
ประสบการณ์การเป็นกรรมการสถานศึกษา		
วาระแรก	142	37.87
เคยเป็นมาแล้ว 2 วาระขึ้นไป	233	62.13

2. สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมและปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวม ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง ($\bar{x} = 3.47$, S.D.=0.16) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีระดับการมีส่วนร่วมมากในด้านการวางแผน ($\bar{x} = 4.43$, S.D.=0.23) รองลงมา ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง ด้านการประเมินผล ($\bar{x} = 3.21$, S.D.=0.40) และด้านการปฏิบัติ ($\bar{x} = 2.77$, S.D.=0.14) ตามลำดับ ส่วนสภาพปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมมีระดับปัญหามา ($\bar{x} = 3.60$, S.D.=0.21) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีระดับปัญหามากในด้านการปฏิบัติ ($\bar{x} = 4.42$, S.D.=0.18) รองลงมา มีระดับปัญหาปานกลางในด้านการวางแผน ($\bar{x} = 3.21$, S.D.=0.16) และด้านการประเมินผล ($\bar{x} = 3.17$, S.D.=0.22) ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4-20

ตารางที่ 4-20 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมและปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การบริหารจัดการ การศึกษาของคณะกรรมการฯ	ระดับการมีส่วนร่วม (n = 375)			ระดับปัญหา (n = 375)		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ	$\bar{x}$	S.D.	แปลความ
ด้านการวางแผน	4.43	0.23	มาก	3.21	0.16	ปานกลาง
ด้านการปฏิบัติ	2.77	0.14	ปานกลาง	4.42	0.18	มาก
ด้านการประเมินผล	3.21	0.40	ปานกลาง	3.17	0.22	ปานกลาง
รวม	3.47	0.16	ปานกลาง	3.60	0.21	มาก

2.1 สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมและปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการวางแผน ในภาพรวมระดับการมีส่วนร่วมมาก ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.23) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุดอันดับแรก คือ การกำหนดทิศทางการบริหารสถานศึกษา (วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย) ($\bar{x} = 4.89$, S.D. = 0.30) รองลงมา คือ การให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาต่อผู้บริหารสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.80$, S.D. = 0.59) การให้ความเห็น

และข้อเสนอแนะในการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเงิน และการจัดหารายได้จากทรัพย์สินของสถานศึกษา หรือปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับเรื่องนี้ตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศฯ กำหนด ($\bar{x} = 4.76$, S.D. = 0.55) การให้ข้อเสนอแนะ และส่งเสริมสนับสนุน ในการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 4.73$, S.D. = 0.44) และการส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่สืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ของท้องถิ่น และของชาติพร้อมทั้งการยกย่องเชิดชูเกียรติภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามความเหมาะสม และโอกาสอันควร ($\bar{x} = 4.69$, S.D. = 0.64) ตามลำดับ

ส่วนด้านปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ในภาพรวมมีระดับปัญหาลดลง ($\bar{x} = 3.21$, S.D. = 0.16) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับปัญหามากที่สุดอันดับแรก คือ การให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาต่อผู้บริหาร สถานศึกษา ($\bar{x} = 4.86$, S.D. = 0.34) รองลงมา เป็นการให้ความเห็น ข้อเสนอแนะและคำปรึกษา ในการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ แนวปฏิบัติ ฯลฯ ในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของ สถานศึกษาตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศฯ กำหนด ($\bar{x} = 4.79$, S.D. = 0.48) การให้ ความเห็น ข้อเสนอแนะและกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของครู และสถานศึกษาให้เป็นไปตาม แนวทางที่ถูกต้องและเหมาะสม ($\bar{x} = 4.76$, S.D. = 0.42) การให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และช่วย ตรวจสอบและติดตามการใช้จ่ายงบประมาณต่าง ๆ ให้เป็นไปตามระเบียบ แนวปฏิบัติให้เกิด ประโยชน์มากที่สุด ($\bar{x} = 4.73$, S.D. = 0.51) และการให้ความเห็น ข้อเสนอแนะและร่วมกิจกรรม เสริมสร้างขวัญ กำลังใจและยกย่องเชิดชูเกียรติแก่ครูและบุคลากรอื่นในสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.67$, S.D. = 0.59) ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4-21

ตารางที่ 4-21 สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมและปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการมีส่วนร่วม ในการวางแผน

การบริหารจัดการศึกษาของกรรมการ สถานศึกษา	ระดับ การมีส่วนร่วม (n = 375)			ระดับปัญหา (n = 375)		
	$\bar{x}$	S.D.	แปล ความ	$\bar{x}$	S.D.	แปล ความ
ด้านการวางแผน กำกับ ติดตามและประเมินผลฯ						
1. การวิเคราะห์องค์ประกอบของสถานศึกษาด้านจุด แข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค	4.23	0.42	มาก	1.50	0.50	น้อย
2. การกำหนดทิศทางการบริหารสถานศึกษา	4.89	0.30	มาก ที่สุด	2.49	0.50	น้อย
3. การกำหนดพิจารณาแผน กลยุทธ์ ของสถานศึกษา	4.20	0.54	มาก	2.49	0.50	น้อย
4. การกำหนดแผนกำกับ ติดตาม ประเมินผล และตัวชี้วัดความสำเร็จ	4.43	0.80	มาก	2.49	0.50	น้อย
ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการกิจการด้านต่างๆ ของสถานศึกษา						
1. การส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัด การศึกษาให้แก่ เด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ ได้ รับการพัฒนาเป็นรายบุคคลฯ	4.16	0.52	มาก	2.49	0.50	น้อย
2. การสนับสนุน ส่งเสริมให้สถานศึกษาทำงาน ร่วมกับองค์กรพิทักษ์สิทธิเด็ก	4.67	0.59	มาก ที่สุด	2.49	0.50	น้อย
3. การส่งเสริมการจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อหา รายได้สนับสนุนการจัดการศึกษาของ สถานศึกษา	4.26	0.62	มาก	2.00	0.10	น้อย

ตารางที่ 4-21 (ต่อ)

การบริหารจัดการศึกษาของกรรมการ สถานศึกษา	ระดับ การมีส่วนร่วม (n = 375)			ระดับปัญหา (n = 375)		
	$\bar{x}$	S.D.	แปล ความ	$\bar{x}$	S.D.	แปล ความ
4. การส่งเสริมและสนับสนุน ให้มีการใช้วิทยาการ และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการศึกษา	4.26	0.44	มาก	2.00	0.10	น้อย
5. การส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาจัด กิจกรรมที่สืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ของท้องถิ่น และของชาติพร้อม ทั้งการยกย่องเชิดชูเกียรติภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามความเหมาะสม และ โอกาสอันควร	4.69	0.58	มาก ที่สุด	2.49	0.50	น้อย
6. การส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษา ร่วมกับชุมชน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการศึกษาและพัฒนา ท้องถิ่น	4.26	0.44	มาก	2.49	0.50	น้อย
7. การส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็น แหล่งวิทยาการและให้บริการด้านต่าง ๆ แก่ ชุมชนและท้องถิ่น	4.43	0.49	มาก	2.49	0.50	น้อย

ตารางที่ 4-21 (ต่อ)

การบริหารจัดการศึกษาของกรรมการ สถานศึกษา	ระดับ การมีส่วนร่วม (n = 375)			ระดับปัญหา (n = 375)		
	$\bar{x}$	S.D.	แปล ความ	$\bar{x}$	S.D.	แปล ความ
ด้านการกำหนดแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป						
1. ด้านวิชาการ						
1.1 การให้ข้อเสนอแนะ และส่งเสริมสนับสนุน ในการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญา ท้องถิ่น เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.73	0.44	มาก ที่สุด	2.49	0.50	น้อย
1.2 การให้ข้อเสนอแนะ และส่งเสริมสนับสนุน ในการผลิตจัดหา พัฒนาและการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียน การสอน และการพัฒนางานวิชาการกับ สถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน/สถาบันอื่น	4.16	0.63	มาก	2.50	0.50	ปาน กลาง

ตารางที่ 4-21 (ต่อ)

การบริหารจัดการศึกษาของกรรมการ สถานศึกษา	ระดับ การมีส่วนร่วม (n = 375)			ระดับปัญหา (n = 375)		
	$\bar{x}$	S.D.	แปล ความ	$\bar{x}$	S.D.	แปล ความ
2. ด้านงบประมาณ						
2.1 การให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และช่วย ตรวจสอบและติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ ต่าง ๆ ให้เป็นไปตามระเบียบ แนวปฏิบัติให้เกิด ประโยชน์มากที่สุด	4.36	0.48	ปาน กลาง	4.73	0.51	มาก ที่สุด
2.2 การให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการ ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการเงิน และการจัดหารายได้จาก ทรัพย์สินของสถานศึกษา หรือปฏิบัติหน้าที่อื่น เกี่ยวกับเรื่องนี้ตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศฯ กำหนด	4.76	0.55	มาก ที่สุด	4.03	0.18	มาก
3. ด้านการบริหารงานบุคคล						
3.1 การให้ความเห็น ข้อเสนอแนะและร่วม กิจกรรมเสริมสร้างขวัญ กำลังใจและ ยกย่องเชิดชูเกียรติแก่ครูและบุคลากรอื่นใน สถานศึกษา	4.56	0.66	มาก ที่สุด	4.67	0.59	มาก ที่สุด

ตารางที่ 4-21 (ต่อ)

การบริหารจัดการศึกษาของกรรมการ สถานศึกษา	ระดับ การมีส่วนร่วม (n = 375)			ระดับปัญหา (n = 375)		
	$\bar{x}$	S.D.	แปล ความ	$\bar{x}$	S.D.	แปล ความ
3.2 การเสนอความต้องการจำนวนและอัตรา ตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษา เพื่อเสนอ อ.ค.ก.ศ. เขตพื้นที่ การศึกษาพิจารณา	3.90	0.65	มาก	4.19	0.39	มาก
3.3 การให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงาน บุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการ ศึกษาในสถานศึกษาต่อผู้บริหารสถานศึกษา	4.80	0.59	มาก ที่สุด	4.86	0.34	มาก ที่สุด
3.4 การให้ความเห็น ข้อเสนอแนะและกำกับ ดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของครู และสถานศึกษาให้ เป็นไปตามแนวทางที่ถูกต้องและเหมาะสม	4.17	0.58	มาก	4.76	0.42	มาก ที่สุด
4. ด้านการบริหารงานบริหารทั่วไป						
4.1 การรับทราบ ให้ความเห็น และ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง และพัฒนา คุณภาพการศึกษาและกิจการของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ	4.69	0.64	มาก ที่สุด	4.26	0.51	มาก

ตารางที่ 4-21 (ต่อ)

การบริหารจัดการศึกษาของกรรมการสถานศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม (n = 375)			ระดับปัญหา (n = 375)		
	$\bar{x}$	S.D.	แปล ความ	$\bar{x}$	S.D.	แปล ความ
4.2 การให้ความเห็น ข้อเสนอแนะและคำปรึกษาในการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ แนวปฏิบัติ ฯลฯ ในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด	4.33	0.47	มาก	4.79	0.48	มากที่สุด
4.3 การให้ความเห็น ข้อเสนอแนะและให้คำปรึกษาในการส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชน และสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น ๆ ในชุมชนและท้องถิ่น	4.33	0.47	มาก	4.00	0.44	มาก
รวม	4.43	0.23	มาก	3.21	0.16	ปานกลาง

2.2 สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมและปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ

สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ในภาพรวมมีระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง ($\bar{x} = 2.77$, S.D. = 0.14) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับการมีส่วนร่วมมากอันดับแรก คือ การพิจารณาความเป็นไปได้ และความเหมาะสมเกี่ยวกับวิธีการ หรือยุทธศาสตร์การดำเนินงานของกิจกรรม/งาน โครงการที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ($\bar{x} = 3.93$, S.D. = 0.62) รองลงมาคือการช่วยเหลือนักเรียนที่ด้อยโอกาส ให้มีโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{x} = 2.81$, S.D. = 0.54) การให้ความเห็นชอบในการวางแผนการพัฒนาการบริหารงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ($\bar{x} = 2.79$, S.D. = 0.55) การให้ความเห็นชอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{x} = 2.73$, S.D. = 0.62) และการปฏิบัติหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ตามมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ($\bar{x} = 2.65$, S.D. = 0.69) ตามลำดับ

ส่วนด้านปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ในภาพรวมมีระดับปัญหามาก ($\bar{x} = 4.42$,
 $S.D. = 0.18$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับปัญหามากที่สุดอันดับแรก มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน
 คือการพิจารณาความสอดคล้องของแผนปฏิบัติการประจำปีกับแผนพัฒนาการศึกษา/แผนกลยุทธ์
 ของสถานศึกษา และการปฏิบัติหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา
 ตามมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ($\bar{x} = 4.87$,
 $S.D. = 0.34$) รองลงมาคือการให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
 ($\bar{x} = 4.86$, $S.D. = 0.34$) การให้ความเห็นชอบในการวางแผนการพัฒนางานด้านวิชาการ และ
 การให้ความเห็นชอบในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษา
 มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ ($\bar{x} = 4.83$, $S.D. = 0.37$) ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4-22

ตารางที่ 4-22 สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมและปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของ
 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ

การบริหารจัดการศึกษาของกรรมการ สถานศึกษา	ระดับ การมีส่วนร่วม (n = 375)			ระดับปัญหา (n = 375)		
	$\bar{x}$	S.D.	แปล ความ	$\bar{x}$	S.D.	แปล ความ
1. ด้านการวางแผน กำกับ ติดตามและประเมินผลฯ						
1.1 การพิจารณาความสอดคล้องของ แผนปฏิบัติการประจำปีกับแผนพัฒนา การศึกษา/แผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา	1.01	0.13	น้อย ที่สุด	4.87	0.34	มาก ที่สุด

ตารางที่ 4-22 (ต่อ)

การบริหารจัดการศึกษาของกรรมการ สถานศึกษา	ระดับ การมีส่วนร่วม (n = 375)			ระดับปัญหา (n = 375)		
	$\bar{x}$	S.D.	แปล ความ	$\bar{x}$	S.D.	แปล ความ
1.2 การพิจารณาความเป็นไปได้ และความ เหมาะสมเกี่ยวกับวิธีการ หรือยุทธศาสตร์การ ดำเนินงานของกิจกรรม/งาน โครงการที่ระบุไว้ ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา	3.93	0.62	มาก	3.93	0.62	มาก
1.3 การให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการ ประจำปีของสถานศึกษา	1.86	0.56	น้อย	4.86	0.34	มาก ที่สุด
2. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการ ดำเนินการกิจการด้านต่างๆ ของสถานศึกษา						
2.1 การสนับสนุนหรือให้ข้อมูลสารสนเทศที่ เกี่ยวกับจำนวนผู้เรียน การคมนาคม สภาพ เศรษฐกิจของชุมชน และข้อมูลอื่นที่จำเป็นที่เป็น ปัจจุบันแก่สถานศึกษา	1.85	0.56	น้อย	4.10	0.59	มาก
2.2 การสนับสนุน/การจัดหา ที่เรียนให้เด็กในเขต พื้นที่บริการได้เข้าเรียนอย่างทั่วถึง	2.44	0.55	น้อย	4.50	0.67	มาก ที่สุด
2.3 การสนับสนุน/การจัดหาทุนการศึกษา อุปกรณ์กีฬาและสิ่งจำเป็นอื่น ๆ แก่ผู้เรียนที่ขาด แคลนและไม่สามารถพึ่งตนเองได้	2.45	0.55	น้อย	4.36	0.91	มาก

ตารางที่ 4-22 (ต่อ)

การบริหารจัดการศึกษาของกรรมการ สถานศึกษา	ระดับ การมีส่วนร่วม (n = 375)			ระดับปัญหา (n = 375)		
	$\bar{x}$	S.D.	แปล ความ	$\bar{x}$	S.D.	แปล ความ
3. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการ ดำเนินการกิจการด้านต่างๆ ของสถานศึกษา						
3.1 การสอดส่องดูแลเด็กที่ได้รับการทารุณ กดขี่ ข่มเหง ล่วงละเมิดทางเพศ ใช้แรงงานเด็ก และให้ ความช่วยเหลือเป็นพิเศษ	1.01	0.13	น้อย ที่สุด	4.16	0.37	มาก
3.2 การช่วยเหลือนักเรียนที่ด้อยโอกาส ให้มี โอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	2.81	0.54	ปาน กลาง	3.60	0.71	มาก
4. ด้านการกำหนดแนวทางและมีส่วนร่วมใน การบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้าน งบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และ ด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา						
1. ด้านวิชาการ						
1.1 การให้ความเห็นชอบในการวางแผนการ พัฒนางานด้านวิชาการ	1.49	0.50	น้อย ที่สุด	4.83	0.37	มาก ที่สุด
1.2 การให้ความเห็นชอบในการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นของ สถานศึกษา	1.82	0.57	น้อย	4.82	0.35	มาก ที่สุด
1.3 การให้ความเห็นชอบในการพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	1.78	0.59	น้อย	3.90	0.29	มาก
1.4 การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของ สถานศึกษาและที่จัดโดยบุคคล ครอบครั วงศ์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	1.50	0.50	น้อย	4.76	0.49	มาก ที่สุด

ตารางที่ 4-22 (ต่อ)

การบริหารจัดการศึกษาของกรรมการ สถานศึกษา	ระดับ การมีส่วนร่วม (n = 375)			ระดับปัญหา (n = 375)		
	$\bar{x}$	S.D.	แปล ความ	$\bar{x}$	S.D.	แปล ความ
2. ด้านงบประมาณ						
2.1 การให้ความเห็นชอบในการจัดทำแผน งบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณ เพื่อเสนอ ต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน	1.01	0.13	น้อย ที่สุด	3.46	0.56	ปาน กลาง
2.2 การให้ความเห็นชอบในการจัดทำ แผนปฏิบัติการประจำปี ตามที่ได้รับจัดสรร งบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	2.73	0.62	ปาน กลาง	4.83	0.37	มาก ที่สุด
2.3 การให้ความเห็นชอบในการขอโอนและการ เปลี่ยนแปลงงบประมาณ	1.49	0.50	น้อย ที่สุด	4.29	0.45	มาก
2.4 การให้ความเห็นชอบในการระดม ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา	1.87	0.63	น้อย	4.73	0.44	มาก ที่สุด
2.5 การให้ความเห็นชอบในการบริหารจัดการ ทรัพยากรเพื่อการศึกษา	1.49	0.50	น้อย ที่สุด	4.03	0.47	มาก

ตารางที่ 4-22 (ต่อ)

การบริหารจัดการศึกษาของกรรมการ สถานศึกษา	ระดับ การมีส่วนร่วม (n = 375)			ระดับปัญหา (n = 375)		
	$\bar{x}$	S.D.	แปล ความ	$\bar{x}$	S.D.	แปล ความ
3. ด้านการบริหารงานบุคคล						
3.1 การให้ความเห็นชอบในการวางแผนอัตรา กำลังคน	1.50	0.50	น้อย	4.70	0.52	มาก ที่สุด
3.2 การกำกับ ดูแลการบริหารงานบุคคลใน สถานศึกษา ให้สอดคล้องกับนโยบาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการตามที่ ก.ค.ศ. และอ.ค.ก.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา กำหนด	1.49	0.50	น้อย ที่สุด	4.63	0.65	มาก ที่สุด
4. ด้านการบริหารงานบริหารทั่วไป						
4.1 การให้ความเห็นชอบในการวางแผนการ พัฒนาการบริหารงานด้านต่าง ๆ ของ สถานศึกษา	2.79	0.55	ปาน กลาง	4.20	0.48	มาก
4.2 การให้ความเห็นชอบในการรับนักเรียน	1.49	0.50	น้อย ที่สุด	4.76	0.42	มาก ที่สุด
4.3 การให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับ เรื่อง การ จัดตั้ง ยุบ รวมและเลิกสถานศึกษา	1.07	0.26	น้อย ที่สุด	4.29	0.45	มาก
4.4 การให้ความเห็นชอบในการระดม ทรัพยากรเพื่อการศึกษา	1.08	0.27	น้อย ที่สุด	4.73	0.51	มาก ที่สุด
4.5 การให้ความเห็นชอบรายงานผลการ ดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาก่อนเสนอ ต่อสภาวัฒนธรรม	1.52	0.50	น้อย	4.03	0.18	มาก

ตารางที่ 4-22 (ต่อ)

การบริหารจัดการศึกษาของกรรมการ สถานศึกษา	ระดับ การมีส่วนร่วม (n = 375)			ระดับปัญหา (n = 375)		
	$\bar{x}$	S.D.	แปล ความ	$\bar{x}$	S.D.	แปล ความ
ด้านการแต่งตั้งที่ปรึกษา และหรือ คณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินงานตามที่ เห็นสมควร						
1. การแต่งตั้งที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญ เพื่อ ดำเนินงานตามระเบียบต่าง ๆ	1.03	0.18	น้อย ที่สุด	4.67	0.59	มาก ที่สุด
2. การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อดำเนินงาน ตามระเบียบต่าง ๆ	1.02	0.16	น้อย ที่สุด	4.19	0.39	มาก
ด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนดให้เป็นอำนาจ หน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน						
1. การปฏิบัติหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุน กิจการของสถานศึกษา ตามมาตรา 40 แห่ง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545	2.65	0.69	ปาน กลาง	4.87	0.34	มาก ที่สุด
2. การปฏิบัติหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุน กิจการของสถานศึกษา มาตรา 38 แห่ง พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวง ศึกษาธิการ พ.ศ. 2546	1.49	0.50	น้อย ที่สุด	4.76	0.42	มาก ที่สุด
3. การปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงาน บุคคลสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทาง การศึกษาในสถานศึกษา ฯลฯ	1.80	0.58	น้อย	4.26	0.51	มาก
4. การปฏิบัติหน้าที่ให้ความเห็นชอบในการ บริหารและการจัดการศึกษาของผู้อำนวยการ สถานศึกษาตามที่ได้รับมอบหมายอำนาจ ฯลฯ	1.76	0.60	น้อย	4.79	0.48	มาก ที่สุด

ตารางที่ 4-22 (ต่อ)

การบริหารจัดการศึกษาของกรรมการ สถานศึกษา	ระดับ การมีส่วนร่วม (n = 375)			ระดับปัญหา (n = 375)		
	$\bar{x}$	S.D.	แปล ความ	$\bar{x}$	S.D.	แปล ความ
5. การปฏิบัติหน้าที่ให้ความเห็นชอบในการ บริหารและการจัดการศึกษาของผู้อำนวยการ สถานศึกษาประเภทที่หนึ่งหรือประเภทที่สอง ใน ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหาร บุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ฯลฯ	1.50	0.50	น้อย	4.00	0.44	มาก
รวม	2.77	0.14	ปาน กลาง	4.42	0.18	มาก

2.3 สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมและปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ในภาพรวมระดับการมีส่วนร่วม
ปานกลาง ($\bar{x} = 3.21$, S.D. = 0.40) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับการมีส่วนร่วม
มาก อันดับแรกมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ การดำเนินการกำกับ ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษา
ตามแผนพัฒนาการศึกษาที่กำหนดไว้ โดยใช้เครื่องมือ และวิธีการที่หลากหลาย และ การให้ข้อมูล
ป้อนกลับแก่สถานศึกษา ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน และขวัญกำลังใจในการดำเนินงานของ
สถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนพัฒนาการศึกษา และมีการพัฒนา อย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 4.43$,
S.D. = 0.80) รองลงมาคือ การกำหนดแผนการกำกับ และติดตามการดำเนินงานพัฒนา
การศึกษาร่วมกันสถานศึกษา อันได้แก่ วิธีการ ระยะเวลา ($\bar{x} = 1.99$, S.D. = 0.09) และการ
สรุปผลการดำเนินการกำกับ ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อนำไปใช้พัฒนาคุณภาพ
($\bar{x} = 1.98$, S.D. = 0.10) ตามลำดับ

ส่วนด้านปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ในภาพรวมมีระดับปัญหามานปานกลาง ($\bar{x} = 3.17$,
S.D. = 0.22) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับปัญหามากอันดับแรก คือ การให้ข้อมูล
ป้อนกลับแก่สถานศึกษา ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน และขวัญกำลังใจในการดำเนินงานของ

สถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนการพัฒนาศึกษา และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.80) รองลงมาคือการสรุปผลการดำเนินการกำกับ ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{x} = 4.26$, S.D. = 0.51) การกำหนดแผนการกำกับ และติดตามการดำเนินงานพัฒนาศึกษาร่วมกันสถานศึกษา อันได้แก่ วิธีการ ระยะเวลา ($\bar{x} = 1.96$, S.D. = 0.19) และการดำเนินการกำกับ ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาตามแผนพัฒนาศึกษาที่กำหนดไว้ โดยใช้เครื่องมือ และวิธีการที่หลากหลาย ($\bar{x} = 1.95$, S.D. = 0.20) ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 4-23

ตารางที่ 4-23 สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมและปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการประเมินผล

การบริหารจัดการศึกษาของกรรมการ สถานศึกษา	ระดับ การมีส่วนร่วม (n = 375)			ระดับปัญหา (n = 375)		
	$\bar{x}$	S.D.	แปล ความ	$\bar{x}$	S.D.	แปล ความ
ด้านการวางแผน กำกับ ติดตามและ ประเมินผลฯ						
1. การกำหนดแผนการกำกับ และติดตามการ ดำเนินงานพัฒนาการศึกษาร่วมกันสถานศึกษา อันได้แก่ วิธีการ ระยะเวลา	1.99	0.09	น้อย	1.96	0.19	น้อย
2. การดำเนินการกำกับ ติดตามการดำเนินงาน ของสถานศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาที่ กำหนดไว้ โดยใช้เครื่องมือ และวิธีการที่ หลากหลาย	4.43	0.80	มาก	1.95	0.20	น้อย
3. การให้ข้อมูลป้อนกลับแก่สถานศึกษา ให้ความ ช่วยเหลือสนับสนุน และขวัญกำลังใจในการ ดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตาม แผนการพัฒนาการศึกษา และมีการพัฒนา อย่างต่อเนื่อง	4.43	0.80	มาก	4.43	0.80	มาก
4. การสรุปผลการดำเนินการกำกับ ติดตามการ ดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อนำไปใช้พัฒนา คุณภาพการศึกษา	1.98	0.10	น้อย	4.26	0.51	มาก
รวม	3.21	0.40	ปาน กลาง	3.17	0.22	ปาน กลาง

2.3 การทดสอบสมมติฐาน

2.3.1 สมมติฐานที่ 1 คณะกรรมการสถานศึกษาเพศต่างกันมีส่วนร่วมและปัญหาในด้านการวางแผน การปฏิบัติและการประเมินผลในการบริหารจัดการศึกษาแตกต่างกัน

ผู้วิจัยทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ t-test พบว่า สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($t = .597, p = .551$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า กรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาในด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติ และด้านการประเมินผลไม่แตกต่างกัน

ส่วนปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่มีเพศต่างกันมีปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($t = .833, p = .405$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า กรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่มีเพศต่างกันมีปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาในด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติ และด้านการประเมินผลไม่แตกต่างกัน รายละเอียดดังตารางที่ 4-24

ตารางที่ 4-24 การเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมและปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานจำแนกตามเพศ

การบริหารจัดการศึกษาของ กรรมการสถานศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม (n = 375)					
	ชาย (n = 221)		หญิง (n = 154)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการวางแผน	4.53	1.00	4.33	1.08	.765	.445
ด้านการปฏิบัติ	2.87	0.72	2.67	0.79	.217	.831
ด้านการประเมินผล	3.34	0.88	3.08	0.94	.698	.486
รวม	3.58	0.85	3.36	0.93	.597	.551

การบริหารจัดการศึกษาของ กรรมการสถานศึกษา	ระดับปัญหาการมีส่วนร่วม (n = 375)					
	ชาย (n = 221)		หญิง (n = 154)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการวางแผน	3.32	0.93	3.10	0.99	.734	.463
ด้านการปฏิบัติ	4.49	0.99	4.35	1.07	.854	.394
ด้านการประเมินผล	3.21	0.87	3.13	0.91	.878	.381
รวม	3.67	0.91	3.53	0.98	.833	.405

2.3.2 สมมติฐานที่ 2 คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมและปัญหาในด้านการวางแผน การปฏิบัติและการประเมินผลในการบริหารจัดการศึกษาแตกต่างกัน

ผู้วิจัยทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ t-test พบว่า สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($t = .330, p = .741$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาในด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติ และด้านการประเมินผลไม่แตกต่างกัน

ส่วนปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($t = .583, p = .560$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาในด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติ และด้านการประเมินผลไม่แตกต่างกัน รายละเอียดดังตารางที่ 4-25

ตารางที่ 4-25 การเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมและปัญหาในการบริหารจัดการ

การศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามระดับการศึกษา

การบริหารจัดการศึกษาของ กรรมการสถานศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม (n = 375)					
	ต่ำปริญาตรี (n = 129)		ปริญาตรีหรือสูงกว่า (n = 246)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการวางแผน	4.42	0.22	4.43	0.24	.030	.976
ด้านการปฏิบัติ	2.84	0.69	2.74	0.69	1.371	.171
ด้านการประเมินผล	3.18	0.87	3.23	0.78	.529	.597
รวม	3.48	0.52	3.46	0.46	.330	.741

การบริหารจัดการศึกษาของ กรรมการสถานศึกษา	ระดับปัญหาการมีส่วนร่วม (n = 375)					
	ต่ำปริญญตรี (n = 129)		ปริญญตรีหรือสูงกว่า (n = 246)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการวางแผน	3.20	0.30	3.21	0.33	.333	.740
ด้านการปฏิบัติ	4.39	0.20	4.44	0.21	1.881	.061
ด้านการประเมินผล	3.18	0.87	3.23	0.78	.529	.597
รวม	3.48	0.52	3.46	0.46	.330	.741

2.3.3 สมมติฐานที่ 3 คณะกรรมการสถานศึกษาดำเนินงานต่างกันมีส่วนร่วมและปัญหาในการวางแผน การปฏิบัติและการประเมินผลในการบริหารจัดการศึกษาแตกต่างกัน

จากค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในตารางที่ 4-13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในตารางที่ 4-14 ผู้วิจัยทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) พบว่า สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่มีตำแหน่งต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($F = 1.338, p = .295$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า กรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่มีตำแหน่งต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาในการวางแผน ด้านการปฏิบัติ และด้านการประเมินผลไม่แตกต่างกัน รายละเอียดดังตารางที่ 4-11

ส่วนปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่มีตำแหน่งต่างกันมีปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($F = .963, p = .512$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า กรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่มีตำแหน่งต่างกันมีปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาในการวางแผน ด้านการปฏิบัติ และด้านการประเมินผลไม่แตกต่างกัน รายละเอียดดังตารางที่ 4-26, 4-27, 4-28, 4-29

ตารางที่ 4-26 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ
การศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามตำแหน่ง (n = 375)

การบริหารจัดการ แบบมีส่วนร่วม	ตำแหน่ง (n = 375)							
	1. ผู้ปกครอง (n = 61)		2. ศิษย์เก่า (n = 96)		3. องค์กร ชุมชน (n = 39)		4. ส่วนท้องถิ่น (n = 73)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านการวางแผน	4.66	0.06	4.59	0.15	4.31	0.04	4.33	0.10
ด้านการปฏิบัติ	2.80	0.13	2.76	0.15	2.79	0.17	2.73	0.15
ด้านการประเมินผล	3.45	0.00	3.25	0.24	3.45	0.00	2.85	0.49
รวม	3.64	1.00	3.53	0.94	3.52	0.82	3.30	0.82

การบริหารจัดการ แบบมีส่วนร่วม	ตำแหน่ง (n = 375)					
	5. พระ (n = 50)		6. ผู้ทรงคุณวุฒิ (n = 16)		7. ครู (n = 40)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านการวางแผน	4.03	0.20	4.61	0.00	4.49	0.12
ด้านการปฏิบัติ	2.78	0.12	2.75	0.10	2.78	0.12
ด้านการประเมินผล	2.71	0.44	3.46	0.00	3.29	0.23
รวม	3.17	0.81	3.61	0.76	3.52	0.88

ตารางที่ 4-27 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามตำแหน่ง (n = 375)

การบริหารจัดการ แบบมีส่วนร่วม	ตำแหน่ง (n = 375)							
	1. ผู้ปกครอง (n = 61)		2. ศิษย์เก่า (n = 96)		3. องค์กร ชุมชน (n = 39)		4. ส่วนท้องถิ่น (n = 73)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านการวางแผน	3.50	0.06	3.50	0.15	3.05	0.04	3.07	0.10
ด้านการปฏิบัติ	4.46	0.13	4.42	0.15	4.45	0.17	4.37	0.15
ด้านการประเมินผล	3.40	0.00	3.20	0.24	3.40	0.00	2.80	0.49
รวม	4.17	1.07	4.07	1.02	3.63	0.87	3.41	0.84

การบริหารจัดการ แบบมีส่วนร่วม	ตำแหน่ง (n = 375)					
	5. พระ (n = 50)		6. ผู้ทรงคุณวุฒิ (n = 16)		7. ครู (n = 40)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านการวางแผน	2.77	0.20	3.35	0.00	3.23	0.12
ด้านการปฏิบัติ	4.44	0.12	4.38	0.10	4.44	0.12
ด้านการประเมินผล	2.66	0.44	3.40	0.00	3.30	0.23
รวม	3.29	0.86	3.71	0.84	3.66	0.95

ตารางที่ 4-28 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามตำแหน่ง

การบริหารจัดการ แบบมีส่วนร่วม	แหล่ง ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
ด้านการวางแผน	ระหว่างกลุ่ม	5.22	6	0.87	.887	.561
	ภายในกลุ่ม	360.04	368	0.98		
	รวม	365.26	374			
ด้านการปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	6.15	6	1.03	2.060	.084
	ภายในกลุ่ม	183.33	368	0.50		
	รวม	189.48	374			
ด้านการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	7.54	6	1.26	1.726	.156
	ภายในกลุ่ม	269.61	368	0.73		
	รวม	277.15	374			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	5.67	6	0.95	1.338	.295
	ภายในกลุ่ม	260.30	368	0.71		
	รวม	265.97	374			

ตารางที่ 4-29 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหาร
จัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามตำแหน่ง

การบริหารจัดการ แบบมีส่วนร่วม	แหล่ง ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
ด้านการวางแผน	ระหว่างกลุ่ม	4.75	6	0.80	.964	.518
	ภายในกลุ่ม	306.27	368	0.83		
	รวม	311.02	374			
ด้านการปฏิบัติ	ระหว่างกลุ่ม	5.23	6	0.87	.906	.548
	ภายในกลุ่ม	352.98	368	0.96		
	รวม	358.21	374			
ด้านการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	5.25	6	0.88	1.222	.352
	ภายในกลุ่ม	263.40	368	0.72		
	รวม	268.65	374			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4.67	6	0.78	.963	.512
	ภายในกลุ่ม	298.20	368	0.81		
	รวม	302.87	374			

2.3.4 สมมติฐานที่ 4 คณะกรรมการสถานศึกษาประเภทต่างกันมีส่วนร่วมและปัญหาในด้านการวางแผน การปฏิบัติและการประเมินผลในการบริหารจัดการศึกษาแตกต่างกัน

ผู้วิจัยทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ t-test พบว่า สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($t = .735$, $p = .463$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาในด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติและด้านการประเมินผลไม่แตกต่างกัน ส่วนปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพต่างกันมีปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ($t = .602$, $p = .413$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพต่างกัน

มีปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาในด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติ และด้านการประเมินผล ไม่แตกต่างกัน รายละเอียดดังตารางที่ 4-30

ตารางที่ 4-30 การเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมและปัญหาในการบริหารจัดการ
การศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามประสบการณ์

การบริหารจัดการศึกษา ของกรรมการสถานศึกษา	ระดับการมีส่วนร่วม (n=375)					
	วาระแรก (n=142)		2 วาระขึ้นไป (n=233)		t	p
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
ด้านการวางแผน	4.39	1.10	4.47	0.99	0.598	0.550
ด้านการปฏิบัติ	2.74	0.79	2.80	0.72	0.642	0.522
ด้านการประเมินผล	3.22	0.94	3.20	0.87	0.944	0.346
รวม	3.45	0.94	3.49	0.85	0.735	0.463

การบริหารจัดการศึกษา ของกรรมการสถานศึกษา	ระดับปัญหาการมีส่วนร่วม (n=375)					
	วาระแรก (n=142)		2 วาระขึ้นไป (n=233)		t	p
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
ด้านการวางแผน	3.20	1.01	3.22	0.92	.292	.471
ด้านการปฏิบัติ	4.40	1.08	4.44	0.99	.396	.403
ด้านการประเมินผล	3.11	0.92	3.23	0.87	.146	.392
รวม	3.57	0.99	3.63	0.92	.602	.413

2.4 สภาพปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม)

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามปลายเปิดกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ไม่ใช่ผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งหมด 375 คน มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่แสดงความคิดเห็นมีจำนวนทั้งสิ้น 375 คน คิดเป็นร้อยละ 100 โดยให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในเรื่องปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีข้อเสนอแนะที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเห็นตรงกันจำนวนมากที่สุด ลำดับที่ 1 คือ คณะกรรมการไม่ค่อยมีเวลาที่จะมาประชุม เพราะต้องประกอบอาชีพ มีผู้ให้ข้อเสนอแนะ

ในด้านนี้จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 24.63 รองลงมาคือ คณะกรรมการมีปัญหาด้านเศรษฐกิจ มีฐานะยากจน ไม่สามารถสนับสนุนด้านการเงินให้กับโรงเรียนได้ มีผู้ให้ข้อเสนอแนะในด้านนี้ จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 20.35 รายละเอียดดังตารางที่ 4-31

ตารางที่ 4-31 สภาพปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สภาพปัญหา	ความถี่	ลำดับความสำคัญ
ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน		
1. คณะกรรมการไม่ค่อยมีเวลาที่จะมาประชุม เพราะต้องประกอบอาชีพ	98	1
2. คณะกรรมการไม่มีความรู้ ความเข้าใจใน บทบาทหน้าที่ที่แท้จริง	30	5
ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ		
1. คณะกรรมการมีปัญหาด้านเศรษฐกิจ มีฐานะยากจน ไม่สามารถสนับสนุนด้านการเงินให้กับโรงเรียนได้	81	2
2. คณะกรรมการมีน้อยเกินไป ไม่สอดคล้องกับภาระงานของโรงเรียนที่มีมาก	26	6
3. คณะกรรมการไม่ได้หวังผลตอบแทนจากการเข้ามาช่วยพัฒนาโรงเรียน แต่ก็ควรมีเบี้ยประชุม เล็ก ๆ น้อย ๆ เพียงเพื่อเป็นขวัญกำลังใจ	37	4
4. คณะกรรมการต้องการเข้ามาช่วยพัฒนาโรงเรียนแต่ไม่มีงบประมาณ ต้องการให้รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณให้เพราะกรรมการมีแรงกายแต่ไม่มีเงินทุน	75	3
5. ต้องการให้มีครูมากกว่านี้จะได้ช่วยกันพัฒนาโรงเรียนได้รวดเร็วขึ้นกว่านี้ เพราะกรรมการก็น้อย ครูก็น้อยการพัฒนาจึงช้ากว่าโรงเรียนใหญ่ ๆ ที่มีบุคลากรเพียงพอ	19	8

ตารางที่ 4-31 (ต่อ)

สภาพปัญหา	ความถี่	ลำดับความสำคัญ
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล 1. ต้องการให้โรงเรียนเปิดโอกาสให้กรรมการได้มีส่วนร่วมในการให้คะแนนประเมินพฤติกรรมเด็ก เพราะจะได้ช่วยสอดส่องตักเตือนเด็กที่ทำผิดได้อย่างเต็มที่ เช่น เด็กที่หนีเรียนไปเล่นเกม คอมพิวเตอร์	9	9
2. ควรมีการประเมินผลแบบลับเพื่อจะได้ข้อมูลที่แท้จริง	23	7

หลังจากที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์กระบวนการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงตรวจสอบและประเมินความเป็นไปได้ของกระบวนการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหารกับคณะกรรมการสถานศึกษาการที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการจัดสัมมนากลุ่มโดยผู้วิจัยได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 โรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก รวมจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิได้ 20 คน และประเมินความเป็นไปได้และความพึงพอใจของกระบวนการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความถี่และร้อยละของความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมสัมมนา พบว่ามีความเหมาะสมความเป็นไปได้และความพึงพอใจทุกกระบวนการ โดยมีกระบวนการที่เหมาะสมร้อยละ 100 มีรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน คือกลยุทธ์ 7ส. ประกอบด้วย 7 กระบวนการ ดังนี้

กลยุทธ์กระบวนการที่ 1 สร้างทีมงาน

กลยุทธ์กระบวนการที่ 2 สร้างโครงสร้างการบริหารงานที่เหมาะสม

กลยุทธ์กระบวนการที่ 3 สร้างขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน

กลยุทธ์กระบวนการที่ 4 สร้างแรงศรัทธาและการบริหารจัดการแบบโปร่งใส

กลยุทธ์กระบวนการที่ 5 สร้างความเข้าใจในกระบวนการประเมินผล

กลยุทธ์กระบวนการที่ 6 สร้างวิธีการทำงานที่เหมาะสมกับสถานการณ์

กลยุทธ์กระบวนการที่ 7 สร้างแรงจูงใจในการทำงานตามบทบาทหน้าที่

ตารางที่ 4-32 ค่าความถี่และค่าร้อยละของความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าสัมมนา
จำนวน 20 คน (n = 20) เกี่ยวกับความเหมาะสมของกระบวนการบริหาร
สถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับการบริหารสถานศึกษา
เพื่อพร้อมรับเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

กระบวนการกลยุทธ์	ความคิดเห็น (n = 20)					
	เหมาะสม		ไม่เหมาะสม		ไม่แน่ใจ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กลยุทธ์กระบวนการที่ 1 สร้างทีมงาน	20	100	0	0	0	0
กลยุทธ์กระบวนการที่ 2 สร้าง โครงสร้างการบริหารงานที่เหมาะสม	20	100	0	0	0	0
กลยุทธ์กระบวนการที่ 3 สร้างขีด ความสามารถในการปฏิบัติงาน	20	100	0	0	0	0
กลยุทธ์กระบวนการที่ 4 สร้างแรง ศรัทธาและการบริหารจัดการแบบ โปร่งใส	20	100	0	0	0	0
กลยุทธ์กระบวนการที่ 5 สร้างความ เข้าใจในกระบวนการประเมินผล	20	100	0	0	0	0
กลยุทธ์กระบวนการที่ 6 สร้างวิธีการ ทำงานที่เหมาะสมกับสถานการณ์	19	95	0	0	1	5
กลยุทธ์กระบวนการที่ 7 สร้าง แรงจูงใจในการทำงานตามบทบาท หน้าที่	18	90	2	10	0	0

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการแสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่
เข้าร่วมสัมมนา จำนวน 20 คน แล้วนำมาอภิปรายร่วมกัน ได้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
เพิ่มเติมเกี่ยวกับกระบวนการกลยุทธ์ 7ส. ดังนี้

สร้างขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน (n = 20)

1. ประเด็นที่กล่าวว่า ผู้ที่ดำรงตำแหน่งกรรมการสถานศึกษาหลายวาระติดต่อกันจะสามารถปฏิบัติงานพัฒนาสถานศึกษาได้ดีกว่าผู้ที่เข้ามาดำรงตำแหน่งใหม่นั้น ไม่จริงเสมอไป แต่ผู้ที่มีศักยภาพในตัวบุคคลนั้น ๆ สูงและความมุ่งมั่นสูงจะสามารถพัฒนางานได้แม้จะเข้ามาเป็นกรรมการสถานศึกษาครั้งแรก แต่ถ้ามีขีดความสามารถในการวางแผนที่ดีจะส่งผลต่อการปฏิบัติงานที่ดี ก็สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาสถานศึกษาได้ดีเช่นกัน

2. ผู้ที่เป็นกรรมการสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ มีขีดความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่สูง ย่อมได้รับความไว้วางใจและการยอมรับจากกรรมการสถานศึกษาคนอื่น ๆ

สร้างโครงสร้างการบริหารงานที่เหมาะสม (n = 20)

1. ผู้ที่ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการสถานศึกษาไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ แต่เป็นใครก็ได้ในคณะกรรมการที่มีศักยภาพ มีความเป็นผู้นำ สร้างความศรัทธาต่อชุมชนในการเข้าร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาสถานศึกษา

สร้างแรงศรัทธาและการบริหารจัดการแบบโปร่งใส (n = 20)

1. การสร้างความตระหนักในบทบาทและภารกิจของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น ใช้หลักธรรมาภิบาล โปร่งใส สถานศึกษามิถึงประมาณมีแผนปฏิบัติการอย่างไร ต้องให้คณะกรรมการสถานศึกษาฯ เข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุด

สร้างทีมงาน (n = 20)

1. ทีมงานที่เข้มแข็งจะทำให้การพัฒนาไปสู่ความสำเร็จได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งทีมงานที่ว่านี้ไม่ได้หมายความว่าเพียงคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเท่านั้นแต่รวมถึงทีมงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา รวมทั้งทีมงานของผู้ปกครองและชุมชนที่ต้องมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันจึงจะขับเคลื่อนให้การพัฒนาสำเร็จดังเป้าหมายที่วางไว้

2. การที่ทีมงานจะขับเคลื่อนการพัฒนาได้โดยไม่ติดขัด ย่อมต้องมีผู้ประสานที่ดีระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และบุคลากรรวมทั้งผู้ปกครองและชุมชน และผู้ประสานนั้นคือผู้บริหารสถานศึกษาที่จะเป็นผู้เชื่อมรอยต่อที่ดีระหว่างทีมงาน

สร้างความเข้าใจในกระบวนการประเมินผล (n = 20)

1. กรรมการสถานศึกษาส่วนหนึ่งมีความรู้ไม่มากนัก จะทราบกระบวนการทำงานและประเมินผลว่าสำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่ แต่ในส่วนของความสอดคล้องกับแผนกลยุทธ์หรือความคุ้มค่าของผลลัพธ์นั้นน่าจะให้บุคลากรในสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมพิจารณา

สร้างวิธีการทำงานที่เหมาะสมกับสถานการณ์ (n = 19)

1. ควรให้ความสำคัญกับการประชุมที่มีปฏิทินที่แน่นอน โดยกำหนดให้มีการประชุมคณะกรรมการที่มีวาระแน่นอน เนื่องจากคณะกรรมการไม่ค่อยมีเวลาที่จะมาประชุม เพราะต้องประกอบอาชีพ และจะได้วางแผนการมาเข้าร่วมประชุมได้ทุกครั้ง

สร้างแรงจูงใจในการทำงานตามบทบาทหน้าที่ (n = 18)

1. ผู้ที่สมัครเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา แสดงให้เห็นถึงความตั้งใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาด้วยความเต็มใจ ไม่ได้หวังเงินตอบแทน ดังนั้นการให้กรรมการเข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะเสมือนเป็นส่วนหนึ่งในสถานศึกษา จะทำให้กรรมการสถานศึกษามีความรู้สึกรักและเป็นเจ้าของสถานศึกษานั้น ๆ ซึ่งจะมีความตั้งใจ ความศรัทธาในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างเต็มที่โดยไม่มีเจตนาหวังผลตอบแทน

2. แม้กรรมการสถานศึกษาจะไม่หวังผลตอบแทน แต่การได้รับเกียรติให้ยอมรับ และการให้ขวัญกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงาน จะทำให้กรรมการสถานศึกษาทุ่มเทในการปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ

4.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องกับการบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.3.1 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษากับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตารางที่ 4-33 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของผู้บริหารเกี่ยวกับกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียน
ทั้ง 3 แห่ง

กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1. การเตรียมความพร้อมการมีส่วนร่วมในการวางแผน	3.55	0.56	4.17	0.61	3.86	0.56	3.86	0.57	มาก
2. การดำเนินการการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ	4.33	0.51	4.41	0.63	4.36	0.60	4.37	0.58	มาก
3. การประเมินผลการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.40	0.53	4.44	0.60	4.40	0.61	4.41	0.58	มาก
4. การพัฒนาและปรับปรุง	3.89	0.56	4.49	0.63	3.71	0.50	4.03	0.56	มาก
รวม	3.89	0.54	4.44	0.61	3.91	0.57	4.08	0.57	มาก

จากตารางที่ 4-33 พบว่า ผู้บริหารมีความพึงพอใจกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยภาพรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารมีความพึงพอใจในระดับมากทุกด้าน

ตารางที่ 4-34 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจด้านการเตรียมความพร้อมการมีส่วนร่วมในการวางแผนที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง

การเตรียมความพร้อมการมีส่วนร่วมในการวางแผน	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1. การวิเคราะห์ห้องครุของสถานศึกษา (จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค)	3.65	0.56	4.21	0.56	3.87	0.56	3.91	0.56	มาก
2. การกำหนดทิศทางการบริหารสถานศึกษา (วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย เป็นต้น)	3.58	0.57	4.35	0.65	3.96	0.58	3.96	0.60	มาก
3. การกำหนดแผนกำกับ ติดตาม ประเมินผล และตัวชี้วัดความสำเร็จ	3.40	0.43	4.11	0.58	3.87	0.65	3.79	0.55	มาก
รวม	3.55	0.56	4.17	0.61	3.86	0.56	3.86	0.57	มาก

จากตารางที่ 4-34 พบว่าการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเตรียมความพร้อมการมีส่วนร่วมในการวางแผนโดยภาพรวม ผู้บริหารมีความพึงพอใจในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อการจัดสภาพแวดล้อมด้านการกำหนดทิศทางการบริหารสถานศึกษา (วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย เป็นต้น) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการจัดสภาพแวดล้อมด้านการกำหนดแผนกำกับ ติดตาม ประเมินผล และตัวชี้วัดความสำเร็จมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4-35 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจด้านการดำเนินการการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนา
กลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง

การดำเนินการการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1. การพิจารณาความสอดคล้องของแผนปฏิบัติการประจำปีกับแผนพัฒนาการศึกษา/แผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา	4.32	0.53	4.40	0.56	4.28	0.56	4.33	0.55	มาก
2. การพิจารณาความเป็นไปได้ และความเหมาะสมเกี่ยวกับวิธีการ หรือยุทธศาสตร์การดำเนินงานของกิจกรรม/งาน โครงการที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา	4.56	0.56	4.63	0.70	4.68	0.58	4.62	0.61	มากที่สุด
3. การให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา	4.10	0.43	4.21	.63	4.11	.65	4.14	0.57	มาก
รวม	4.33	0.51	4.41	0.63	4.36	0.60	4.37	0.58	มาก

จากตารางที่ 4-35 พบว่าการดำเนินการการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ โดยภาพรวม ผู้บริหารมีความพึงพอใจในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ การพิจารณา ความเป็นไปได้ และความเหมาะสมเกี่ยวกับวิธีการ หรือยุทธศาสตร์การดำเนินงานของกิจกรรม/งาน โครงการที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4-36 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจด้านการประเมินผลการมีส่วนร่วมในการประเมินผลที่สอดคล้องกับรูปแบบ
การพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียน
ทั้ง 3 แห่ง

การประเมินผลการมีส่วนร่วมในการ ประเมินผล	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1. การกำหนดแผนการกำกับ และติดตามการ ดำเนินงานพัฒนาการศึกษาาร่วมกันสถานศึกษา อัน ได้แก่ วิธีการ ระยะเวลา	4.35	0.56	4.40	0.49	4.36	0.57	4.37	0.54	มาก
2. การดำเนินการกำกับ ติดตามการดำเนินงานของ สถานศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาที่กำหนดไว้ โดย ใช้เครื่องมือ และวิธีการที่หลากหลาย	4.68	0.55	4.72	0.67	4.75	0.54	4.72	0.59	มากที่สุด
3. การให้ข้อมูลป้อนกลับแก่สถานศึกษา ให้ความ ช่วยเหลือสนับสนุน และขวัญกำลังใจในการดำเนินงาน ของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนการพัฒนา การศึกษา และมีการพัฒนา อย่างต่อเนื่อง	4.23	0.43	4.31	0.63	4.20	0.65	4.25	0.57	มาก
รวม	4.40	0.53	4.44	0.60	4.40	0.61	4.41	0.58	มาก

จากตารางที่ 4-36 พบว่าการประเมินผลการมีส่วนร่วมในการประเมินผลโดยภาพรวม ผู้บริหารมีความพึงพอใจในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อการดำเนินการกำกับ ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาที่กำหนดไว้ โดยใช้เครื่องมือ และวิธีการที่หลากหลายมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการให้ข้อมูลป้อนกลับแก่สถานศึกษา ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน และขวัญกำลังใจในการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนการพัฒนาการศึกษา และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4-37 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจด้านการพัฒนาและปรับปรุงที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธการมีส่วนร่วม การบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง

การพัฒนาและปรับปรุง	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องนำเสนอผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาในรอบปีการศึกษานั้น ๆ ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย	3.98	0.52	4.48	0.64	3.65	0.48	4.04	0.55	มาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง	4.25	0.64	4.67	0.61	3.98	0.54	4.30	0.60	มาก
รวม	4.12	0.56	4.57	0.63	3.82	0.50	4.17	0.56	มาก

จากตารางที่ 4-37 พบว่าการพัฒนาและปรับปรุงโดยภาพรวม ผู้บริหารมีความพึงพอใจในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อผู้บริหารสถานศึกษาควรนำ

ผลการประเมินมาวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางปรับปรุงอย่างต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และผู้บริหารสถานศึกษาต้องนำเสนอผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาในรอบปีการศึกษานั้น ๆ ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

4.3.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 4-38 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง

กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1. การเตรียมความพร้อมการมีส่วนร่วมในการวางแผน	3.59	0.56	4.21	0.61	3.86	0.56	3.89	0.57	มาก
2. การดำเนินการการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ	3.70	0.53	4.33	0.59	3.80	0.55	3.94	0.55	มาก
3. การประเมินผลการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.42	0.51	4.48	0.60	4.44	0.59	4.44	0.57	มาก
4. การพัฒนาและปรับปรุง	3.53	0.55	4.53	0.60	3.50	0.59	3.85	0.58	มาก
รวม	3.77	0.54	4.42	0.60	3.80	0.56	4.00	0.56	มาก

จากตารางที่ 4-38 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษามีความพึงพอใจกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยภาพรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากทุกด้าน

ตารางที่ 4-39 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจด้านการเตรียมความพร้อมการมีส่วนร่วมในการวางแผนที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง

การเตรียมความพร้อมการมีส่วนร่วมในการวางแผน	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1. การวิเคราะห์ห้องค์กรของสถานศึกษา (จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค)	3.75	0.57	4.23	0.56	3.85	0.56	3.94	0.56	มาก
2. การกำหนดทิศทางการบริหารสถานศึกษา (วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย เป็นต้น)	3.58	0.57	4.36	0.65	3.96	0.58	3.97	0.60	มาก
3. การกำหนดแผนกำกับ ติดตาม ประเมินผล และตัวชี้วัดความสำเร็จ	3.46	0.45	4.24	0.58	3.87	0.65	3.86	0.56	มาก
รวม	3.59	0.56	4.21	0.61	3.86	0.56	3.89	0.57	มาก

จากตารางที่ 4-39 พบว่าการเตรียมความพร้อมการมีส่วนร่วมในการวางแผนโดยภาพรวม คณะกรรมการสถานศึกษามีความพึงพอใจในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อการกำหนดทิศทาง การบริหารสถานศึกษา (วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย เป็นต้น) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการกำหนดแผนกำกับ ติดตาม ประเมินผล และตัวชี้วัดความสำเร็จมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4-40 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจด้านการดำเนินการการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนา กลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง

การดำเนินการการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1. การพิจารณาความสอดคล้องของแผนปฏิบัติการประจำปีกับแผนพัฒนาการศึกษา/แผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา	4.10	0.54	4.56	0.63	3.98	0.57	4.21	0.58	มาก
2. การพิจารณาความเป็นไปได้ และความเหมาะสมเกี่ยวกับวิธีการ หรือยุทธศาสตร์การดำเนินงานของกิจกรรม/งาน โครงการที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา	3.45	0.48	4.32	0.65	3.68	0.56	3.82	0.56	มาก
3. การให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา	3.54	0.56	4.11	0.49	3.74	0.51	3.80	0.52	มาก
รวม	3.70	0.53	4.33	0.59	3.80	0.55	3.94	0.55	มาก

จากตารางที่ 4-40 พบว่าการดำเนินการการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติโดยภาพรวม คณะกรรมการสถานศึกษามีความพึงพอใจในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อการพิจารณาความสอดคล้องของแผนปฏิบัติการประจำปีกับแผนพัฒนาการศึกษา/แผนกลยุทธ์ของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการพิจารณาความเป็นไปได้ และความเหมาะสมเกี่ยวกับวิธีการ หรือยุทธศาสตร์การดำเนินงานของกิจกรรม/งาน โครงการที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4-41 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจด้านการประเมินผลการมีส่วนร่วมในการประเมินผลที่สอดคล้องกับรูปแบบ
การพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียน
ทั้ง 3 แห่ง

การประเมินผลการมีส่วนร่วมในการ ประเมินผล	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1. การกำหนดแผนการกำกับ และติดตามการ ดำเนินงานพัฒนาการศึกษาร่วมกันสถานศึกษา อัน ได้แก่ วิธีการ ระยะเวลา	4.35	0.56	4.40	0.49	4.36	0.57	4.37	0.54	มาก
2. การดำเนินการกำกับ ติดตามการดำเนินงานของ สถานศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาที่กำหนดไว้ โดย ใช้เครื่องมือ และวิธีการที่หลากหลาย	4.68	0.55	4.72	0.67	4.75	0.54	4.72	0.59	มากที่สุด
3. การให้ข้อมูลป้อนกลับแก่สถานศึกษา ให้ความ ช่วยเหลือสนับสนุน และขวัญกำลังใจในการดำเนินงาน ของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนการพัฒนา การศึกษา และมีการพัฒนา อย่างต่อเนื่อง	4.23	0.43	4.31	0.63	4.20	0.65	4.25	0.57	มาก
รวม	4.42	0.51	4.48	0.60	4.44	0.59	4.44	0.57	มาก

จากตารางที่ 4-41 พบว่าการประเมินผลการมีส่วนร่วมในการประเมินผลโดยภาพรวม คณะกรรมการสถานศึกษามีความพึงพอใจในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อการดำเนินการกำกับ ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาที่กำหนดไว้ โดยใช้เครื่องมือ และวิธีการที่หลากหลายมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการให้ข้อมูลป้อนกลับแก่สถานศึกษา ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน และขวัญกำลังใจในการดำเนินงานของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามแผนการพัฒนาการศึกษา และมีการพัฒนา อย่างต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4-42 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจด้านการพัฒนาและปรับปรุงที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วม การบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง

การพัฒนาและปรับปรุง	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องนำเสนอผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาในรอบปีการศึกษานั้น ๆ									
ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย	3.53	0.55	4.53	0.48	3.42	0.57	3.83	0.53	มาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง	3.61	0.47	4.65	0.65	3.75	0.65	4.00	0.59	มาก
รวม	3.57	0.55	4.59	0.60	3.59	0.59	3.92	0.58	มาก

จากตารางที่ 4-42 พบว่าการพัฒนาและปรับปรุงโดยภาพรวม คณะกรรมการสถานศึกษามีความพึงพอใจในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางปรับปรุงอย่างต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องนำเสนอผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาในรอบปีการศึกษานั้น ๆ ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

4.3.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของครูเกี่ยวกับกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 4-43 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของครูเกี่ยวกับกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษา เพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง

กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1. การเตรียมความพร้อมการมีส่วนร่วมในการวางแผน	3.69	0.54	4.31	0.61	3.80	0.56	3.93	0.57	มาก
2. การดำเนินการการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ	3.78	0.57	4.36	0.57	3.63	0.52	3.92	0.55	มาก
3. การประเมินผลการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.42	0.52	4.48	.58	4.44	0.57	4.45	0.56	มาก
4. การพัฒนาและปรับปรุง	3.56	0.56	4.55	0.57	3.56	0.57	3.89	0.56	มาก
รวม	3.81	0.54	4.47	0.59	3.77	0.54	4.02	0.56	มาก

จากตารางที่ 4-43 พบว่า ครูมีความพึงพอใจเกี่ยวกับกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยภาพรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูมีความพึงพอใจในระดับมากทุกด้าน

ตารางที่ 4-44 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจด้านการเตรียมความพร้อมการมีส่วนร่วมในการวางแผนที่สอดคล้องกับรูปแบบ
การพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียน
ทั้ง 3 แห่ง

การเตรียมความพร้อมการมีส่วนร่วมในการ วางแผน	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1. การวิเคราะห์องค์กรของสถานศึกษา (จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค)	3.95	0.49	4.36	0.56	3.85	0.56	4.05	0.54	มาก
2. การกำหนดทิศทาง การบริหารสถานศึกษา (วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย เป็นต้น)	3.97	0.57	4.52	0.65	3.96	0.58	4.15	0.60	มาก
3. การกำหนดแผนกำกับ ติดตาม ประเมินผล และ ตัวชี้วัดความสำเร็จ	3.43	0.45	4.24	0.58	3.64	0.65	3.77	0.56	มาก
รวม	3.69	0.54	4.31	0.61	3.80	0.56	3.93	0.57	มาก

จากตารางที่ 4-44 พบว่าด้านการเตรียมความพร้อมการมีส่วนร่วมในการวางแผนโดยภาพรวม ครูมีความพึงพอใจในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
การกำหนดทิศทาง การบริหารสถานศึกษา (วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย เป็นต้น) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการกำหนดแผนกำกับ ติดตาม ประเมินผล และตัวชี้วัด
ความสำเร็จค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4-45 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจด้านการดำเนินการการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนา
กลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง

การดำเนินการการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1. การพิจารณาความสอดคล้องของแผนปฏิบัติการประจำปีกับแผนพัฒนาการศึกษา/แผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา	4.12	0.57	4.68	0.61	3.86	0.54	4.22	0.57	มาก
2. การพิจารณาความเป็นไปได้ และความเหมาะสมเกี่ยวกับวิธีการ หรือยุทธศาสตร์การดำเนินงานของกิจกรรม/งาน โครงการที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา	3.46	0.58	4.42	0.65	3.58	0.53	3.82	0.59	มาก
3. การให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา	3.54	0.56	4.16	0.52	3.74	0.52	3.81	0.53	มาก
รวม	3.78	0.57	4.36	0.57	3.63	0.52	3.92	0.55	มาก

จากตารางที่ 4-45 พบว่าด้านการดำเนินการการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ โดยภาพรวม ครูมีความพึงพอใจในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อการพิจารณาความสอดคล้องของแผนปฏิบัติการประจำปีกับแผนพัฒนาการศึกษา/แผนกลยุทธ์ของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4-46 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจด้านการประเมินผลการมีส่วนร่วมในการประเมินผลที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง

การประเมินผลการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1. การกำหนดแผนการกำกับ และติดตามการดำเนินงานพัฒนาการศึกษาร่วมกันสถานศึกษา อันได้แก่ วิธีการ ระยะเวลา	4.38	0.54	4.40	0.47	4.35	0.54	4.38	0.52	มาก
2. การดำเนินการกำกับ ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาที่กำหนดไว้ โดยใช้เครื่องมือ และวิธีการที่หลากหลาย	4.68	0.51	4.72	0.65	4.74	0.52	4.71	0.56	มากที่สุด
3. การให้ข้อมูลป้อนกลับแก่สถานศึกษา ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน และขวัญกำลังใจในการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนการพัฒนาการศึกษา และมีการพัฒนา อย่างต่อเนื่อง	4.21	0.51	4.31	0.61	4.22	0.65	4.25	0.59	มาก
รวม	4.42	0.52	4.48	0.58	4.44	0.57	4.45	0.56	มาก

จากตารางที่ 4-46 พบว่าการประเมินผลการมีส่วนร่วมในการประเมินผลโดยภาพรวม ครูมีความพึงพอใจในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ การดำเนินการกำกับ ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาที่กำหนดไว้ โดยใช้เครื่องมือ และวิธีการที่หลากหลายมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการให้

ข้อมูลป้อนกลับแก่สถานศึกษา ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน และขวัญกำลังใจในการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนการพัฒนาศึกษา และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4-47 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจด้านการพัฒนาและปรับปรุงที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธการมีส่วนร่วม การบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนทั้ง 3 แห่ง

การพัฒนาและปรับปรุง	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	
1. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องนำเสนอผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาในรอบปีการศึกษานั้น ๆ									
ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย	3.51	0.53	4.58	0.52	3.50	0.52	3.86	0.52	มาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง	3.66	0.53	4.62	0.69	3.80	0.65	4.03	0.62	มาก
รวม	3.56	0.56	4.55	0.57	3.56	0.57	3.89	0.56	มาก

จากตารางที่ 4-47 พบว่าการพัฒนาและปรับปรุงโดยภาพรวม ครูมีความพึงพอใจในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางปรับปรุงอย่างต่อเนื่องมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และผู้บริหารสถานศึกษาต้องนำเสนอผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาในรอบปีการศึกษานั้น ๆ ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ผู้วิจัยปรับปรุงและสรุปรายละเอียดรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้ผลการตรวจสอบและประเมินความพึงพอใจของกระบวนการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นแนวทางในการปรับปรุง และนำกระบวนการที่ได้มาทำการปรับปรุงความหมาย ให้มีความชัดเจนขึ้นตามข้อเสนอจากการจัดสัมมนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ (n = 20) เพิ่มเติมรายละเอียดบางกระบวนการให้มีความเข้าใจเป็นรูปธรรมมากขึ้น ตามรายละเอียดในตารางที่ 4-48

ตารางที่ 4-48 ผลการประเมินความพึงพอใจของกระบวนการ ในรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์
การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

กระบวนการบริหารฯ	ความพึงพอใจของกระบวนการ (n = 20)		
	$\bar{x}$	S.D.	แปล ความ
1. การเตรียมความพร้อมการมีส่วนร่วมในการวางแผน ประกอบด้วย - สร้างขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน - สร้างโครงสร้างการบริหารงานที่เหมาะสม - สร้างแรงศรัทธาและการบริหารจัดการแบบโปร่งใส	4.23	0.42	มาก
2. การดำเนินการการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติประกอบด้วย - สร้างทีมงาน - สร้างแรงจูงใจในการทำงานตามบทบาทหน้าที่	4.20	0.54	มาก
3. การประเมินผลการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ประกอบด้วย - สร้างความเข้าใจในกระบวนการประเมินผล	4.03	0.80	มาก
4. การพัฒนาและปรับปรุง ประกอบด้วย - สร้างวิธีการทำงานที่เหมาะสมกับสถานการณ์	4.33	0.47	มาก
รวม	4.43	0.23	มาก

กระบวนการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนา
กลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการประเมินความพึงพอใจของกระบวนการในภาพรวมของทั้ง 3
โรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็กมีระดับความพึงพอใจ
อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.23) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การเตรียมความพร้อม
การมีส่วนร่วมในการวางแผนประกอบด้วย สร้างขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน
สร้างโครงสร้างการบริหารงานที่เหมาะสม และ สร้างแรงศรัทธาและการบริหารจัดการแบบโปร่งใส
มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.23$, S.D. = 0.42) การดำเนินการการมีส่วนร่วม
ในการปฏิบัติประกอบด้วย สร้างทีมงานและสร้างแรงจูงใจในการทำงานตามบทบาทหน้าที่มีระดับ

ความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.20$, S.D. = 0.54) การประเมินผลการมีส่วนร่วมในการประเมินผลประกอบด้วย สร้างความเข้าใจในกระบวนการประเมินผล มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.03$, S.D. = 0.80) และ การพัฒนาและปรับปรุงประกอบด้วย สร้างวิธีการทำงานที่เหมาะสมกับสถานการณ์ มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = 0.47) ตามลำดับ

ดังนั้นกระบวนการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนา กลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ปรับปรุงแล้วตามข้อเสนอแนะจากการตรวจสอบความเหมาะสมและประเมินความพึงพอใจของกลยุทธ์กระบวนการ ดังนี้

กลยุทธ์ 7ส. ประกอบด้วย 7 กระบวนการ ดังนี้

กลยุทธ์กระบวนการที่ 1 สร้างทีมงาน

กลยุทธ์กระบวนการที่ 2 สร้างโครงสร้างการบริหารงานที่เหมาะสม

กลยุทธ์กระบวนการที่ 3 สร้างขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน

กลยุทธ์กระบวนการที่ 4 สร้างแรงศรัทธาและการบริหารจัดการแบบโปร่งใส

กลยุทธ์กระบวนการที่ 5 สร้างความเข้าใจในกระบวนการประเมินผล

กลยุทธ์กระบวนการที่ 6 สร้างวิธีการทำงานที่เหมาะสมกับสถานการณ์

กลยุทธ์กระบวนการที่ 7 สร้างแรงจูงใจในการทำงานตามบทบาทหน้าที่

จากการตรวจสอบความเหมาะสมและประเมินความพึงพอใจของกระบวนการกลยุทธ์ ชูขีดความสามารถ “กลยุทธ์ 7ส.” โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 20 คน ปรากฏว่า กระบวนการกลยุทธ์ชูขีดความสามารถ “กลยุทธ์ 7ส.” เป็นกระบวนการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหารกับคณะกรรมการสถานศึกษาการที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้รับการยอมรับและมีความคิดเห็นว่าจะสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมที่มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยขอสรุป อภิปรายผล และนำเสนอข้อเสนอนี้จากการวิจัย ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

5.1.1 พัฒนารูปแบบกิจกรรมที่มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

5.1.1.1 สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหาร และครู มีรายละเอียดดังนี้

1) สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหาร และครู ในภาพรวมพบว่า ด้านที่มีระดับการมีส่วนร่วมมาก คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน รองลงมาคือมีส่วนร่วมปานกลาง ด้านการประเมินผล และด้านการปฏิบัติ ตามลำดับ และเมื่อพิจารณารายด้านสรุปได้ดังต่อไปนี้

2) ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ในภาพรวมมีระดับการมีส่วนร่วมมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุดอันดับแรก คือ การกำหนดทิศทางการบริหารสถานศึกษา (วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย) รองลงมาคือทำให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาต่อผู้บริหารสถานศึกษา การให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเงิน และการจัดหารายได้จากทรัพย์สินของสถานศึกษา หรือปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับเรื่องนี้ตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศฯ กำหนด การให้ข้อเสนอแนะ และส่งเสริมสนับสนุนในการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และการส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่สืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ของท้องถิ่น และของชาติพร้อมทั้งการยกย่องเชิดชูเกียรติภูมิปัญญาท้องถิ่นตามความเหมาะสม และโอกาสอันควรตามลำดับ

3) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ในภาพรวมมีระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับปัญหามากที่สุดอันดับแรก คือ การพิจารณาความเป็นไปได้ และความเหมาะสมเกี่ยวกับวิธีการ หรือยุทธศาสตร์การดำเนินงานของกิจกรรม/งาน โครงการที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา รองลงมาคือ การช่วยเหลือนักเรียนที่ด้อยโอกาส ให้มีโอกาสดำเนินการศึกษาขั้นพื้นฐาน การให้ความเห็นชอบในการวางแผนการพัฒนาการบริหารงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา การให้ความเห็นชอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการปฏิบัติหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ตามมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตามลำดับ

4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลในภาพรวม มีระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับการมีส่วนร่วมมาก อันดับแรกมีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ การดำเนินการกำกับ ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาที่กำหนดไว้ โดยใช้เครื่องมือ และวิธีการที่หลากหลาย และการให้ข้อมูลป้อนกลับแก่สถานศึกษา ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน และขวัญกำลังใจในการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนพัฒนาการศึกษา และมีการพัฒนา อย่างต่อเนื่อง รองลงมาคือ การกำหนดแผนการกำกับ และติดตามการดำเนินงานพัฒนาการศึกษา ร่วมกับสถานศึกษา อันได้แก่ วิธีการ ระยะเวลา และการสรุปผลการดำเนินการกำกับ ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อนำไปใช้พัฒนาคุณภาพ ตามลำดับ

5.1.1.2 ปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหาร และครู มีรายละเอียดดังนี้

1) ปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหาร และครู ในภาพรวมมีระดับปัญหามาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับปัญหามาก คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ รองลงมาคือ มีส่วนร่วมปานกลางในด้านการวางแผน และด้านการประเมินผล ตามลำดับ และเมื่อพิจารณารายด้านสรุปได้ดังต่อไปนี้

2) ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนในภาพรวม มีระดับปัญหา ปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับปัญหามากที่สุดอันดับแรก คือ การให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษาต่อผู้บริหารสถานศึกษา รองลงมาคือ การให้ความเห็น ข้อเสนอแนะและคำปรึกษา ในการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ แนวปฏิบัติ ฯลฯ ในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของ

สถานศึกษา ตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนดการให้ความเห็น ข้อเสนอแนะและกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของครู และสถานศึกษาให้เป็นไปตามแนวทางที่ถูกต้องและเหมาะสม การให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และช่วยตรวจสอบและติดตามการใช้จ่ายงบประมาณต่าง ๆ ให้เป็นไปตามระเบียบ แนวปฏิบัติให้เกิดประโยชน์มากที่สุด และการให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และร่วมกิจกรรมเสริมสร้างขวัญ กำลังใจและยกย่องเชิดชูเกียรติแก่ครูและบุคลากรอื่นในสถานศึกษา ตามลำดับ

3) ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ในภาพรวมมีระดับปัญหามาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับปัญหามากที่สุดอันดับแรก มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ การพิจารณาความสอดคล้องของแผนปฏิบัติการประจำปีกับแผนพัฒนาการศึกษา/แผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา และการปฏิบัติหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ตามมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 รองลงมา คือ การให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา การให้ความเห็นชอบในการวางแผนการพัฒนางานด้านวิชาการ การให้ความเห็นชอบในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษา ตามลำดับ

4) ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ในภาพรวมมีระดับปัญหา ปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับปัญหามากอันดับแรกคือ การให้ข้อมูล ป้อนกลับแก่สถานศึกษา ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน และขวัญกำลังใจในการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนพัฒนาการศึกษา และมีการพัฒนา อย่างต่อเนื่อง รองลงมาคือ การสรุปผลการดำเนินการกำกับ ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาและการกำหนดแผนการกำกับ และติดตามการดำเนินงานพัฒนาการศึกษา ร่วมกันสถานศึกษา อันได้แก่ วิธีการ ระยะเวลา และการดำเนินการกำกับ ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาที่กำหนดไว้ โดยใช้เครื่องมือ และวิธีการที่หลากหลาย ตามลำดับ

5.1.2 สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วม และปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหาร และครู จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน มีรายละเอียดดังนี้

1) ผลการทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหาร และครู ที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมในด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติ และการประเมินผลไม่แตกต่างกัน

2) ผลการทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหาร และครู ที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า การมีส่วนร่วมในด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติและการประเมินผลไม่แตกต่างกัน

3) ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) พบว่า สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหาร และครู ที่มีตำแหน่งต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมในด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติและการประเมินผลไม่แตกต่างกัน

4) ผลการทดสอบด้วยสถิติ t-test พบว่า สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหาร และครู ที่มีประสบการณ์ต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมในด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติ และการประเมินผลไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหาร และครู มีข้อเสนอแนะที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเห็นตรงกันจำนวนมากที่สุด อันดับแรกคือ คณะกรรมการไม่ค่อยมีเวลาที่จะมาประชุม เพราะต้องประกอบอาชีพ รองลงมาคือ คณะกรรมการมีปัญหาด้านเศรษฐกิจ มีฐานะยากจน ไม่สามารถสนับสนุนด้านการเงินให้กับโรงเรียนได้ และคณะกรรมการต้องการเข้ามาช่วยพัฒนาโรงเรียนแต่ไม่มีงบประมาณ ต้องการให้รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณให้เพราะกรรมการมีแรงกายแต่ไม่มีเงินทุน และคณะกรรมการไม่ได้หวังผลตอบแทนจากการเข้ามาช่วยพัฒนาโรงเรียน แต่ก็ควรมีเบี้ยประชุมเล็ก ๆ น้อย ๆ เพียงเพื่อเป็นขวัญกำลังใจ และคณะกรรมการไม่มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่แท้จริง

5.1.3 กระบวนการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดจากแบบสอบถาม เอกสารงานวิจัย และการสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบกันเป็นกระบวนการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภายใต้ชื่อกลยุทธ์ว่า

กระบวนการกลยุทธ์ 7 ส. โดยมีขอบข่ายของแต่ละกลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์กระบวนการที่ 1 สร้างทีมงาน

กลยุทธ์กระบวนการที่ 2 สร้างโครงสร้างการบริหารงานที่เหมาะสม

กลยุทธ์กระบวนการที่ 3 สร้างขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน

กลยุทธ์กระบวนการที่ 4 สร้างแรงศรัทธาและการบริหารจัดการ

แบบโป่งใส

กลยุทธ์กระบวนการที่ 5 สร้างความเข้าใจในกระบวนการประเมินผล

กลยุทธ์กระบวนการที่ 6 สร้างวิธีการทำงานที่เหมาะสมกับสถานการณ์

กลยุทธ์กระบวนการที่ 7 สร้างแรงจูงใจในการทำงานตามบทบาทหน้าที่

5.2 อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหาร และครู ในภาพรวม ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า มีระดับการมีส่วนร่วมมากในด้านการวางแผน รองลงมาระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง ในด้านการประเมินผล และระดับการมีส่วนร่วมปานกลางในด้านการปฏิบัติ ตามลำดับ ส่วนสภาพปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมมีระดับปัญหามาก เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า มีระดับปัญหามากในด้านการปฏิบัติ รองลงมา มีระดับปัญหาปานกลางเท่ากันทั้งในด้านการวางแผนและด้านการประเมินผล

จากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในเรื่องปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหาร และครู อันดับแรกคือ ไม่ค่อยมีเวลาที่จะมาประชุม เพราะต้องประกอบอาชีพ รองลงมาคือ คณะกรรมการมีปัญหาด้านเศรษฐกิจ มีฐานะยากจน ไม่สามารถสนับสนุนด้านการเงินให้กับโรงเรียนได้ และคณะกรรมการต้องการเข้ามาช่วยพัฒนาโรงเรียน แต่ไม่มีงบประมาณ ต้องการให้รัฐบาลสนับสนุนงบประมาณให้เพราะกรรมการมีร่างกายแต่ไม่มีเงินทุน

ส่วนข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย จึงนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. เปรียบเทียบสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมและปัญหาในการบริหารจัดการศึกษา

ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกัน จากผลการวิจัยดังกล่าวอาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบันนี้เพศชายและเพศหญิงต่างมีสิทธิมีความพร้อม มีวุฒิการศึกษา การรับข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนการทำงานเท่าเทียมกัน จึงทำให้ไม่เป็นไปกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ บังอร สันธนิพัฒน์ (2550 : 213) ที่ศึกษาการ

ดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการเปรียบเทียบ ระหว่างเพศชายและเพศหญิง ในภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน

2. เปรียบเทียบสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมและปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน จากผลการวิจัยดังกล่าวอาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบันนี้การศึกษาหาความรู้ สามารถทำได้ทั้งในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย กระบวนการที่ไม่ได้จบวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า อาจมีความพร้อมด้านเวลา ด้านเศรษฐกิจ มีความรู้ด้านบทบาทหน้าที่ของ กรรมการเป็นที่ยอมรับนับถือกันในกลุ่มชน ทำให้การมีส่วนร่วมในการทำงานกับสถานศึกษาเป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ ชูชาติ บุญสม (2551 : 198) ที่ศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามหน้าที่ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษาของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีวุฒิการศึกษา และประสบการณ์เป็น กรรมการสถานศึกษาต่างกันพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามหน้าที่ของกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน และมีปัญหาในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไม่ แตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมและปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกัน จากผลการวิจัยดังกล่าวอาจเป็นเพราะว่าการทำงานร่วมกันกับสถานศึกษา ผู้เข้า มาในตำแหน่งคณะกรรมการล้วนมีความพึงพอใจ มีความเต็มใจ ในการปฏิบัติหน้าที่ ไม่ว่าจะ ดำรงตำแหน่งใด ต่างก็มีสิทธิและเสียงในการยอมรับฟังความคิดเห็นของคณะทำงานเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับ ผาด สุขไชยะชัย (2551 : 201) ที่ศึกษาการดำเนินงานของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในจังหวัดเลย ตามทัศนะของกรรมการฝ่ายข้าราชการครู ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ของกรรมการครูโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

4. เปรียบเทียบสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมและปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามประสบการณ์ โดยภาพรวมและรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกัน จากผลการวิจัยดังกล่าวอาจเป็นเพราะว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของ คณะกรรมการสถานศึกษา เป็นกิจกรรมที่ต้องร่วมกันทำทั้งโรงเรียน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งผู้ที่ มีเป็นกรรมการครั้งแรก และเป็นกรรมการตั้งแต่ 2 วาระขึ้นไป จึงทำให้ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

สอดคล้องกับ กำพล แสนวนุญเรือง (2552 : 223) ที่กล่าวว่า การทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยความตั้งใจ ด้วยความรู้สึกร่วมกันเป็นการเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกัน ทำให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนร่วมเข้าใจสถานการณ์ และอุทิศตนมากยิ่งขึ้น เพื่อการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนา

จากการศึกษาวิจัยเก็บรวบรวม และการประมวลผลข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพนำไปสู่กระบวนการวิเคราะห์จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) หรือการทำ SWOT Analysis มาสังเคราะห์เป็นกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วนำไปตรวจสอบและประเมินความเป็นไปได้ของกระบวนการกลยุทธ์ที่ได้ โดยการจัดสัมมนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 20 คน ผู้วิจัยจึงได้กระบวนการกลยุทธ์ชุดขีดความสามารถ “กลยุทธ์ 7ส.” และสามารถอภิปรายแนวทางการนำไปใช้ในแต่ละกลยุทธ์ ดังต่อไปนี้

กลยุทธ์กระบวนการที่ 1 สร้างทีมงาน

การทำงานหรือแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จได้นั้นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญคือการทำงานที่บุคคลทุกฝ่าย ทั้งคณะกรรมการสถานศึกษา บุคลากรภายในสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนร่วมแรงร่วมใจกันในการปฏิบัติงาน สถานศึกษาไม่ว่าขนาดเล็ก ขนาดกลาง หรือขนาดใหญ่ ย่อมต้องอาศัยศักยภาพและแรงขับเคลื่อนที่แข็งแกร่งในการพัฒนาสถานศึกษา การที่ทีมงานกรรมการสถานศึกษาเข้มแข็ง มีความเห็นพ้องต้องกันในการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาท ไม่ซึ่งดั่งซึ่งเด่น มีความคิดเห็นไม่แตกแยกกัน ย่อมส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาสถานศึกษาตามเป้าหมายที่วางไว้ ทั้งนี้มิได้หมายความว่ากรรมการสถานศึกษาต้องมีความคิดเห็นตรงกันทุกประเด็นโดยไม่มีการคัดค้านหรือเสนอแนะใด ๆ แต่หมายถึง การเสนอแนะหรือแสดงความคิดเห็นย่อมต้องอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้องตามหลักประชาธิปไตยและเป็นไปในทางสร้างสรรค์ ดังตรงกับหลักการมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration or Involvement) นคร ดังคะพิภพ (2550 : 244) บุญช่วย ศิริเกษ (2550 : 199) อุทัย บุญประเสริฐ (2552 : 248) Wohstetter (1995 : 233) ที่กล่าวถึงหลักการสำคัญของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่กล่าวถึงการ เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษาทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียน การที่บุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและจะรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น

กลยุทธ์กระบวนการที่ 2 สร้างโครงสร้างการบริหารงานที่เหมาะสม

โครงสร้างการดำเนินงานต้องชัดเจน เนื่องจากเป็นปัจจัยหลักในการชี้แนวทางผลของการพัฒนาสถานศึกษา การจัดวางโครงสร้างที่ดีทั้งในส่วนของประธานกรรมการสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาย่อมส่งผลต่อการพัฒนา ประธานกรรมการสถานศึกษามีส่วนสำคัญในการนำพาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมาย หากจัดวางโครงสร้างองค์กรผิดพลาด ประธานกรรมการที่คัดเลือกไม่ได้มีภาวะผู้นำ หรือไม่มีศักยภาพในการดำเนินงาน ย่อมไม่ได้รับความร่วมมือทั้งจากคณะกรรมการเองหรือจากชุมชน ในทางกลับกัน หากกรรมการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ทุกคน ทุกฝ่ายให้การยอมรับ การดำเนินงาน ก็จะได้รับความร่วมมือ ร่วมใจด้วยดี ส่งผลต่อการพัฒนาสถานศึกษาเป็นไปด้วยความราบรื่น นอกจากนี้หากกรรมการสถานศึกษามีจำนวนน้อยเกินไป ก็สามารถพิจารณาคัดเลือกหรือสรรหาที่ปรึกษาอื่น ๆ ที่เห็นว่ามีศักยภาพเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมพัฒนาสถานศึกษาได้ สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่คณะกรรมการสถานศึกษาตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ซึ่งสอดคล้องกับ มาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กล่าวว่านอกจากคณะกรรมการสถานศึกษาแล้ว ยังมีผู้นำของชุมชนหรือประชาชนในท้องถิ่นอีกไม่น้อยที่ยินดีจะเข้ามาช่วยในการพัฒนาการศึกษา ดังนั้น เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลดังกล่าวได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญที่จะสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้เป็นที่ปรึกษาและคณะอนุกรรมการ เพื่อช่วยดำเนินการในภารกิจของคณะกรรมการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นได้ คณะกรรมการสถานศึกษาจึงควรมีบทบาทในการพิจารณาแต่งตั้งที่ปรึกษาและ/หรือคณะอนุกรรมการตามภารกิจของคณะกรรมการสถานศึกษาตามความจำเป็นและตามความเหมาะสม ส่งเสริม สนับสนุนโดยการเป็นที่ปรึกษาให้คณะกรรมการได้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มศักยภาพในการช่วยเหลือกิจกรรมของสถานศึกษา และสอดคล้องกับ เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2552 : 356) ที่กล่าวว่า ประสิทธิภาพขององค์กรขึ้นอยู่กับการรวมพลังของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับองค์กรนั้น ในการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย วิธีการหนึ่งในการรวมพลังความคิดสติปัญญาก็คือ การให้บุคคลมีส่วนร่วมในองค์กรนั้น บุคคลจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับผูกพันต่อกิจกรรมและองค์กรในที่สุด

กลยุทธ์กระบวนการที่ 3 สร้างขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน

ความชำนาญในการปฏิบัติงาน เป็นสิ่งจำเป็นอีกประการหนึ่ง เนื่องจากการพัฒนาสถานศึกษาในบางเรื่องจำเป็นต้องอาศัยระยะเวลา ดังนั้นกรรมการสถานศึกษาที่เป็นติดต่อกันหลายวาระ ย่อมรับรู้แผนงานการพัฒนาที่วางไว้ รับรู้จุดแข็ง จุดอ่อนของสถานศึกษา รับรู้บริบทของสถานศึกษา รับรู้แนวทางการพัฒนาและสามารถดำเนินการพัฒนาต่อยอดได้โดยสะดวก ทำให้การพัฒนาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ในทางกลับกันหากกรรมการสถานศึกษามีการปรับเปลี่ยน

บ่อยครั้ง ย่อมเสียเวลาในการเริ่มต้นวางแผนงานใหม่ และแนวทางการดำเนินงานอาจปรับเปลี่ยนไปจากกรรมการวาระเดิม ทำให้การดำเนินงานที่ค้างอยู่อาจไม่ได้รับการเหลียวแลอีกต่อไป เพราะรูปแบบการปฏิบัติงานของแต่ละคนย่อมมีส่วนที่เหมือนหรือแตกต่างกันไป ดังนั้นการที่กรรมการสถานศึกษาที่มีศักยภาพ เข้าร่วมเป็นกรรมการติดต่อกันหลายวาระย่อมส่งผลดีต่อการพัฒนาที่เป็นไปอย่างต่อเนื่องในลักษณะที่ต่อยอดไปในทางที่สร้างสรรค์ สอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการบริหารการศึกษา ที่กล่าวว่า ผู้ที่เป็นกรรมการสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ มีความชำนาญในการปฏิบัติหน้าที่ ย่อมได้รับความไว้วางใจและการยอมรับจากคณะกรรมการสถานศึกษาคนอื่น ๆ

กลยุทธ์กระบวนการที่ 4 สร้างแรงศรัทธาและการบริหารจัดการแบบโปร่งใส

การให้ข้อมูลหรือการบริหารจัดการแบบโปร่งใสตรวจสอบได้ ส่วนหนึ่งของการดำเนินงานที่ไม่ประสบผลสำเร็จ คือ การที่สถานศึกษาบริหารงานแบบไม่โปร่งใส ทำให้ไม่ได้รับความไว้วางใจจากกรรมการ การที่สถานศึกษาให้กรรมการสถานศึกษาได้รับทราบข้อมูลสารสนเทศทุก ๆ ด้านอย่างแท้จริง จะทำให้กรรมการได้ทราบบริบทที่แท้จริงของโรงเรียน จะง่ายต่อการวางแผนในการพัฒนา และการพัฒนาย่อมทำได้ตรงตามที่สถานศึกษาควรจะได้รับการพัฒนา แต่หากสถานศึกษาให้ข้อมูลเฉพาะบางส่วน หรืออาจให้ข้อมูลเฉพาะส่วนที่เป็นจุดเด่น ปิดบังข้อมูลในส่วนจุดด้อยเพราะกลัวสถานศึกษาจะเสียชื่อเสียง กรรมการสถานศึกษาย่อมไม่สามารถวางแผนในการร่วมปรับปรุง หรือพัฒนาได้ ดังนั้นสถานศึกษาต้องเปิดกว้างยอมรับข้อมูลที่เป็นจริงและพร้อมนำเสนอต่อสาธารณชน เพื่อให้สามารถกำหนดแนวทางในการปรับปรุง และร่วมมือร่วมใจในการพัฒนา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สอดคล้องกับ ทศนีย์ แสงอรุณ (2550 : 256) การเปิดโอกาสให้ประชาชนไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ทำให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่

กลยุทธ์กระบวนการที่ 5 สร้างความเข้าใจในกระบวนการประเมินผล

ความเข้าใจในกระบวนการประเมินผล การพัฒนาสถานศึกษาได้ตามเป้าหมายหรือแผนที่วางไว้หรือไม่นั้น ย่อมต้องมีการประเมินผล แต่กรรมการไม่น้อยที่ขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการประเมินผลที่ถูกต้อง มักคำนึงถึงผลผลิตหรือผลลัพธ์โดยไม่พิจารณาถึงกระบวนการทำงานหรือปัญหาอุปสรรคอื่น ๆ ดังนั้นสถานศึกษาจำเป็นต้องให้ความรู้แก่กรรมการสถานศึกษาในส่วนของการประเมินผล และการประเมินผลควรดำเนินไปอย่างต่อเนื่องไม่ใช่ประเมินผลครั้งเดียวตอนปลายปีการศึกษาเท่านั้น การประเมินผลไม่จำเป็นต้องยึดติดในการประเมินอย่างเป็นทางการในที่ประชุม แต่การประเมินผลแบบไม่เป็นทางการนอกห้องประชุมย่อม

ทำได้สะดวกและสามารถปรับปรุง ปรับเปลี่ยน หรือแก้ไขได้ทันทั่วทั้งที่กว่า สอดคล้องกับคำพล
แสนบุญเรือง (2552 : 229) กล่าวถึงขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรท้องถิ่น
เพื่อการพัฒนาซึ่งขั้นตอนที่ 5 คือ การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลการพัฒนา เป็นขั้นตอน
ที่ประชาชนเข้าร่วมประเมินว่า การพัฒนาที่กระทำไปนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด ซึ่งในการ
ประเมินอาจปรากฏในรูปของการประเมินย่อย (Formative Evaluation) อันนับเป็นการประเมินผล
ความก้าวหน้าที่ทำเป็นระยะ หรือกระทำในรูปของการประเมินผลรวม (Summative Evaluation)
ซึ่งเป็นการประเมินผลสรุปรวมยอด

กลยุทธ์กระบวนการที่ 6 สร้างวิธีการทำงานที่เหมาะสมกับสถานการณ์

ความสามารถในการปรับเปลี่ยนงานได้เหมาะสมกับสถานการณ์ กรรมการสถานศึกษา
ส่วนหนึ่งจะให้ความไว้วางใจที่จะส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษาที่ตนเป็นคณะกรรมการ
ในบางครั้งต้องมารับ ส่ง บุตรหลานด้วยตนเอง ดังนั้นย่อมมองเห็นพัฒนาการของสถานศึกษา
อยู่ตลอดเวลา และเมื่อพบข้อบกพร่องก็สามารถแจ้งกับผู้บริหารหรือบุคลากร รวมทั้งหา
แนวทางแก้ไขร่วมกันได้ทันทั่วทั้ง ในส่วนของผู้บริหารหรือบุคลากรภายในสถานศึกษาเองก็ต้อง
พร้อมที่จะรับฟังหรือพร้อมในการหารือในสิ่งที่กรรมการได้นำเสนอทันที การยึดติดกับการ
ดำเนินงานอย่างเป็นทางการในบางครั้งก็จะทำให้การดำเนินงานล่าช้าลงไป รวมทั้งกรรมการ
สถานศึกษาเองก็มีภาระงานประจำที่ต้องรับผิดชอบ ดังนั้นเพื่ออำนวยความสะดวกและ
เพื่อประโยชน์ของสถานศึกษาเอง บางครั้งบุคลากรย่อมต้องสละเวลานอกเวลาราชการ หรือ
วันหยุด เพื่อจัดประชุมหารือ หรือปฏิบัติงานร่วมกับกรรมการสถานศึกษา ยิ่งในยุคปัจจุบันที่สภาพ
เศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลง กรรมการสถานศึกษาย่อมต้องให้ความสำคัญกับงานหลักของตนเอง
ดังนั้นการทำงานร่วมกันนอกเวลาราชการย่อมเป็นทางเลือกที่ดีในการพัฒนาสถานศึกษาร่วมกัน
สอดคล้องกับงานวิจัยของ Soder (1987 : 2410-A) ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่อง การวางแผนกลยุทธ์
ทางการศึกษา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญการวางแผนชุมชนในวิทยาลัยชุมชนแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา
พบว่า การวางแผนจะได้ผลก็ต่อเมื่อมีการวางแผนกลยุทธ์ด้วยการวิเคราะห์ระบบ จัดเป็นโครงการ
พัฒนาระหว่างแผนต่อแผน และการวางแผนนั้นควรมีความยืดหยุ่น ไม่ควรจำกัดด้านเวลา

กลยุทธ์กระบวนการที่ 7 สร้างแรงจูงใจในการทำงานตามบทบาทหน้าที่

แรงจูงใจในการสมัครเข้ารับเป็นกรรมการสถานศึกษา เป็นสิ่งสำคัญที่จะส่งผลต่อการร่วม
พัฒนาสถานศึกษา กรรมการที่สมัครเข้าร่วมด้วยความสมัครใจย่อมจะมีศักยภาพในการทำงานได้
ดีกว่ากรรมการที่สมัครเข้าร่วมเพราะเกรงใจ การที่กรรมการสถานศึกษาเข้าร่วมจากการสมัครใจ
ย่อมชี้ให้เห็นถึงความตั้งใจ ความมุ่งมั่นในการนำพาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ และ
กรรมการเหล่านี้พร้อมที่จะเสียสละทั้งเวลา แรงกาย แรงใจ และกำลังทรัพย์ในการพัฒนา

สถานศึกษา และจะร่วมแสดงความคิดเห็นโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของสถานศึกษาเป็นหลัก ส่วนกรรมการที่เป็นเพราะเกรงใจมักไม่ค่อยร่วมแสดงความคิดเห็น จะให้บุคลากรในสถานศึกษาคอยชี้แนะเสียเป็นส่วนใหญ่ และผู้ที่สร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานได้ดีคือผู้บริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับ ธีระ รุญเจริญ และ คนอื่น ๆ (2550 : 228) ที่กล่าวว่า การสร้างแรงจูงใจ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีทัศนคติในเชิงบวกกับผู้ร่วมงาน มีการยืดหยุ่นในการทำงาน สร้างความเชื่อมั่นและความเข้าใจในความต้องการของฝ่ายต่าง ๆ ให้ความสำคัญในความพยายามของทีมงาน และสร้างแรงจูงใจในการทำงานด้วยวิธีการต่าง ๆ อาทิ การแสดงความขอบคุณ การเผยแพร่ผลงานของทีมงาน และการยกย่องให้รางวัล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

5.3.1.1 การทำงานเป็นทีมเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาสถานศึกษา ดังนั้นการพิจารณาสรรหาคณะกรรมการสถานศึกษา นอกจากมองที่ศักยภาพเฉพาะตัวของบุคคลแล้ว จึงต้องมองในภาพรวมด้วยว่าเมื่อบุคคลเหล่านั้นเข้ามาอยู่ร่วมกันในรูปของคณะกรรมการแล้ว จะสามารถปฏิบัติงานในการพัฒนาสถานศึกษาร่วมกันได้ดีหรือไม่ หากกรรมการสถานศึกษา มีหลักการที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่ในบทบาทของกรรมการ จะเป็นแรงผลักดันที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการขับเคลื่อนโรงเรียนสู่ความสำเร็จตามทิศทางที่พึงประสงค์

5.3.1.2 การบริหารจัดการโครงสร้างการบริหารงานที่เหมาะสม การจัดวางโครงสร้างที่ดีทั้งในส่วนของประธานกรรมการสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาย่อมส่งผลต่อการพัฒนา ประธานกรรมการสถานศึกษามีส่วนสำคัญในการนำพาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมาย หากจัดวางโครงสร้างองค์กรผิดพลาด ประธานกรรมการที่คัดเลือกไม่ได้มีภาวะผู้นำหรือไม่มีความสามารถในการดำเนินงาน ย่อมไม่ได้รับความร่วมมือ นอกจากนี้หากกรรมการสถานศึกษามีจำนวนน้อยเกินไป ควรพิจารณาคัดเลือกหรือสรรหาที่ปรึกษาอื่น ๆ ที่เห็นว่ามีศักยภาพเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมพัฒนาสถานศึกษาได้

5.3.1.3 ผลสำเร็จของการพัฒนาสถานศึกษาต้องประกอบไปด้วยกรรมการสถานศึกษาที่มีศักยภาพ การเข้าร่วมเป็นกรรมการติดต่อกันหลายวาระย่อมส่งผลดีต่อการพัฒนาที่เป็นไปอย่างต่อเนื่องในลักษณะที่ต่อยอดไปในทางที่สร้างสรรค์ ผู้ที่เป็นกรรมการสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ มีความชำนาญในการปฏิบัติหน้าที่ ย่อมได้รับความไว้วางใจและการยอมรับจากกรรมการท่านอื่น ๆ

5.3.1.4 สถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาต้องปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ทั้งสองฝ่าย ย่อมสร้างแรงศรัทธา ความเชื่อถือ ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

5.3.1.5 สิ่งที่เป็นในการชี้แจงความสำเร็จของการพัฒนาสถานศึกษาอีกประการหนึ่ง คือ กระบวนการประเมินผล ซึ่งหากใช้กระบวนการ PDCA ในการทำงานแล้วจะยิ่งเห็นความสำคัญของการประเมินผลว่าส่งผลต่อการนำข้อมูลมาปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

5.3.1.6 คณะกรรมการไม่ควรยืมเวลาที่จะมาประชุม เพราะต้องประกอบอาชีพ ดังนั้นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาต้องสามารถปรับเปลี่ยนหรือยืดหยุ่นได้ตามบริบทและความเหมาะสมตามสถานการณ์ จึงจะทำให้การพัฒนาสถานศึกษาประสบผลสำเร็จ

5.3.1.7 การสร้างแรงจูงใจให้กรรมการสถานศึกษาปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่เป็นสิ่งสำคัญเนื่องจาก กรรมการสถานศึกษาไม่มีเงินเดือนหรือค่าตอบแทน ดังนั้นแรงจูงใจในส่วนของการแสดงความขอบคุณ การเผยแพร่ผลงานของทีมงาน และการยกย่องให้รางวัล ย่อมส่งผลต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษา และโรงเรียนควรมีเบี้ยประชุมเล็ก ๆ น้อย ๆ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจ

5.3.1.8 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นบุคคลที่เข้ามาทำหน้าที่แทนชุมชนผู้ปกครองและท้องถิ่น ต้องคำนึงถึงการศึกษาที่เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียนซึ่งเป็นลูกหลานของชุมชน ขณะเดียวกันต้องทำงานร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครูโดยคำนึงถึงความเป็น “เจ้าของร่วมกัน” จึงอาศัยกระบวนการทำงานที่เน้นการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม และความโปร่งใส ตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอนของการจัดการศึกษา พร้อมกับยึดถือหลักการของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคม ด้วยการปฏิบัติตามกฎหมายยึดมั่นในความถูกต้อง ดึงมาสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในการรับผิดชอบร่วมกัน และคำนึงถึงความคุ้มค่าในการลงทุนด้านการจัดการศึกษา เนื่องจากในปัจจุบันคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทที่สำคัญในการให้ความเห็นประกอบคำร้องขอย้ายของผู้บริหารสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ซึ่ง ก.ค.ศ. ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการย้ายบริหารสถานศึกษาตามมาตรา 38 ข. (1) และ (2)

5.3.1.9 กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ได้ในครั้งนี้จึงนับว่าเป็นประโยชน์ที่สำคัญยิ่งต่อวงการศึกษาที่จะนำกลยุทธ์ที่ได้ไปปรับใช้กับบริบทของแต่ละสถานศึกษาเพื่อ

ขับเคลื่อนโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จตามทิศทางที่พึงประสงค์ อันมีเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 นำกระบวนการกลยุทธ์ 7 ส. ไปใช้กับสถานศึกษาทั่วไป และติดตามผลเพื่อพัฒนาต่อยอดแนวทางกระบวนการดำเนินกลยุทธ์ให้มีประสิทธิภาพ

5.3.2.2 ควรดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางกลยุทธ์การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาทั่วประเทศ

5.3.2.3 ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยเชิงสาเหตุ ซึ่งสามารถระบุถึงอิทธิพลของตัวแปรเชิงสาเหตุ ด้วยการวิเคราะห์หาลิสเรล (LISREL Analysis) เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่หนักแน่นยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

กำพล แสบุญเรือง. การมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการจัดการศึกษา

ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด.

วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2542.

คณะกรรมการปฏิรูประบบบริหารการศึกษา. ร่างแนวทางการปฏิรูประบบบริหารการศึกษา

ในกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : ครุสภา, 2542.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงาน. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ

ว่าด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการการประถมศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา

พ.ศ. 2525. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2525.

_____. คู่มือการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ครุสภาลาดพร้าว, 2526.

_____. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535. กรุงเทพฯ : ศรีเมืองการพิมพ์, 2535.

_____. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา

พ.ศ. 2539. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2539.

_____. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

พ.ศ. 2543. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543.

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงาน. คู่มือการสรรหาและการเลือกคณะกรรมการ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2546.

_____. คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ :

การศาสนา, 2547.

_____. แนวทางการดำเนินงานขององค์คณะบุคคลและการมีส่วนร่วม.

กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2550.

คณะกรรมการข้าราชการครู สำนักงาน. ระดับคุณภาพครู ผู้บริหารการศึกษาและ

ศึกษานิเทศก์. กระทรวงศึกษาธิการ, 2542.

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจ

และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549), 2544.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงาน. แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559)

ฉบับสรุป. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค, 2545.

บรรณานุกรม (ต่อ)

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงาน. **คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : การศาสนา, 2547.

คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. **ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด คณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติและกระทรวงศึกษาธิการ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
สกายบุ๊กส์, 2544.

เฉลิม แซ่ม้อย. **งานบริหารการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ ในภาคใต้**. ปรินญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต
สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2519.

ฉลอง มาปรีดา. **คุณธรรมสำหรับผู้บริหาร**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2537.

ชูชาติ บุญสม. **การศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
ตามหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวิเศษชัยชาญ**. ปรินญานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ, 2546.

ชูชาติ พ่วงสมจิตร. **การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการ
มีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร.**
วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2541.

เชาวนี แก้วตาปี. **การศึกษาสภาพและความต้องการของโรงเรียนที่จะให้ชุมชน
มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดศรีสะเกษ**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี,
2543.

ชนินทร์ ชุณหพันธ์รักษ์. **นโยบายธุรกิจและการบริหารเชิงกลยุทธ์**. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, 2544.

ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. **ยอดกลยุทธ์การบริหารสำหรับองค์กรยุคใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท, 2545.

ณัฐพล ขวลิตชีวิน และปราโมทย์ ศุภปัญญา. **เทคนิคการวัดผลงานสมัยใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : อินฟอร์มีเดีย บุ๊คส์, 2544.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ดิเรก วรรณเศียร. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management).

กรุงเทพฯ : CPRการพิมพ์, 2544.

ดิเรก วรรณเศียร. การพัฒนาแบบจำลองแบบสมบูรณในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

สำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหาร

การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

ทวีชัย บุญเต็ม. การพัฒนาการจัดการเชิงยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยของแก่น

สำหรับพุทธศักราช 2550. ดุษฎีนิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหาร

การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

ทวี บุตรสุนทร. TQM การบริหารคุณภาพงานทั่วทั้งองค์การ. พิมพ์ครั้งที่ 3. นครปฐม :

มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2539.

ทศพร ไชยชนะ. การบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตาม

ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนสังกัด

สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2546.

ทัศนีย์ แสงอรุณ. การศึกษาการมีส่วนร่วมและแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วม

ของชุมชนในการบริหารโรงเรียน กิ่งอำเภอเกาะช้าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์ การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหาร

การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, 2550.

ธเนศ จิตสุทธิภากร. การพัฒนากลยุทธ์การจัดการโปรแกรมนานาชาติของ

สถาบันอุดมศึกษาไทย. ดุษฎีนิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหาร

การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

ธีระ รุญเจริญ. สภาพการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา

ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : วิ.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น, 2545.

นคร ดังคะพิภพ. บุรณาการความคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. เพชรบุรี :

โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ, 2545.

นงรัตน์ ศรีพรหม. โรงเรียนกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง.

กรุงเทพฯ : ชุณชนการพิมพ์, 2544.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. **หลักการบริหารการศึกษา**. ฉะเชิงเทรา : สถาบันราชภัฏ
ราชนครินทร์, 2545.
- นริวรรณ พรหมชุม และคนอื่น ๆ. **การมีส่วนร่วมของกรรมการศึกษาประจำโรงเรียน
ในโครงการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตยากจน จังหวัดของแก่น**. ขอนแก่น :
มหาวิทยาลัยของแก่น, 2537.
- นิตย สัมมาพันธ์. **ยุทธศาสตร์การบริหารใน 3 โลกธุรกิจสู่ความสำเร็จ** พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท, 2542.
- นิพนธ์ กินาวงศ์. **หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา**.
กรุงเทพฯ : พิมพ์เนศ, 2523.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในพัฒนา ในการมีส่วนร่วม
การของประชาชนในการพัฒนา**. กรุงเทพฯ : ศูนย์การศึกษานโยบาย
สาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. **การจัดการสำนักงาน**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ :
เซ็นทรัลเอ็กซ์เพรส, 2546.
- บังอร สันธนิพัฒน์. **การดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี**. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
กาญจนบุรี, 2546.
- บุญชม ศรีสะอาด. **วิธีการสร้างสถิติสำหรับการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ :
สุวีริยาสาส์น, 2545.
- บุญช่วย ศิริเกษ. **หลักการบริหารการศึกษา**. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยของแก่น, 2532.
- บุญมี จันทรวงศ์. **ยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์ในภาคการเกษตร**. กรุงเทพฯ :
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2544.
- ปกรณ ปรียากร. **การวางแผนกลยุทธ์แนวคิดและแนวทางเชิงประยุกต์** พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : เสมาธรรม, 2544.
- ปฏิรูปการศึกษา. สำนักงาน. **ปฏิรูปการศึกษาไทย-ในมุมมองประชาชน**. กรุงเทพฯ :
สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2544.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ปฏิรูปการศึกษา. สำนักงาน. . ปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : บุญศิริการพิมพ์, 2545.

ประกอบ คุณารักษ์. การศึกษาเป็นกระบวนการหรือผลผลิตในบันทึกเกียรติยศ

นครปฐม : เพชรเกษมการพิมพ์, 2544.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : สหมิตรออฟเซต, 2535.

ประไพ สุนทรมาจจะ. ปัญหาการดำเนินงานของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียน

ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี. ดุษฎีนิพนธ์

ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย, 2536.

ประสพการณ์ นาถ้ำพลอย. การปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเลย.

วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2546.

เปลี่ยน ศิริรังสรรค์กุล. ความเห็นของคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนและ

ครู เกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร

มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

2537.

ผาด สุไชยะชัย. การดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน

ในจังหวัดเลย ตามทัศนะของกรรมการฝ่ายข้าราชการครู. วิทยานิพนธ์

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย,

2548.

พวงเพชร บงบุตร. การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการ

อ่านของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาพระ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

นครพนมเขต 2. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา

บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2550.

บรรณานุกรม (ต่อ)

พิพัฒน์ คันทนา. **การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการการหมู่บ้านในการพัฒนาชนบท :**

ศึกษา เฉพาะกรณีอำเภอเวียงใหญ่ จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์

พัฒนาบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาการบริหาร บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2536.

พิสณฑ์ หิรัญวงษ์. **การศึกษาการบริหารโดยให้บุคลากรมีส่วนร่วมในโรงเรียนประถม**

ศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร

มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

2534.

พนม พงษ์ไพบูลย์ และคณะ. **รวมกฎหมายการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2).** กรุงเทพฯ :

วัฒนาพานิช, 2546.

พนัส หันนาคินทร์. **หลักการบริหารโรงเรียน.** กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2531.

พสุ เดชะรินทร์. **Balance Scorecard รู้ลึกในการปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย, 2546.

พักรัตน์จาง วุฒินลินธุ์ และพสุ เดชะรินทร์. **การจัดการเชิงกลยุทธ์และนโยบายธุรกิจ.**

พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

ปิบูล ทีปะปาล. **การจัดการเชิงกลยุทธ์.** กรุงเทพฯ : อมรรการพิมพ์, 2546.

เมตต์ เมตต์การุณจิต. **การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการ**

การศึกษา ประจำโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย, 2541.

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. **การพัฒนาชุมชนจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ : บางกอกบลิ๊อค, 2534.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. **พระราชกฤษฎีกาเบกษา.** กรุงเทพฯ : การศาสนา, 2540.

ราชกิจจานุเบกษา ฉบับราชกฤษฎีกา. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.**

กรุงเทพฯ : ศุภสมาคมไพฑูริย์, 2542.

รุ่ง แก้วแดง. **ประกันคุณภาพการศึกษา ทุกคนทำได้ ไม่ยาก.** กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช,

2544.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 3.

กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2536.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- เลขาธิการคุรุสภา. สำนักงาน. **ระดับคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ :
คุรุสภาลาดพร้าว, 2541.
- วิฑูรย์ ภูริปัญญวานิช. **คุณภาพ : Total quality management**. กรุงเทพฯ : ธรรมการพิมพ์,
2539.
- วัฒนา วงศ์เกียรติรัตน์ และคณะ. **การวางแผนกลยุทธ์ : ศิลปะการกำหนดแผน
องค์กรสู่ความเป็นเลิศ**. กรุงเทพฯ : อินโนกราฟิกส์, 2546.
- วันชัย วงษา. **การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์การ (TQM)**. กรุงเทพฯ : อักษรการพิมพ์, 2541.
- วิจิตร ศรีสอ้าน. **การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน**. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. **การบริหาร หลักการ ทฤษฎีและประเด็นทางการศึกษา**.
กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ, 2542.
- วีรพจน์ ลือประสิทธิ์สกุล. **TQM living handbook**. กรุงเทพฯ : บีพีอาร์, 2540.
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. **การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนครู**. กรุงเทพฯ :
ไทยสงวนการพิมพ์, 2535.
- ศูนย์ปฏิรูปการศึกษา. **ปฏิรูปการศึกษา : ก้าวอย่างมั่นใจ**. กรุงเทพฯ : การศาสนา, 2544.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. **การบริหารการตลาดยุคใหม่**. กรุงเทพฯ : พัฒนาการศึกษา,
2541.
- ศิริอร ชันธหัตถ์. **องค์การและการจัดการ**. กรุงเทพฯ : อักษราพัฒนา, 2544.
- ศึกษาธิการ กระทรวง. **เส้นทางสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษาไทย แนวทาง
การดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ**. กรุงเทพฯ :
การศาสนา, 2542.
- ศึกษาธิการ กระทรวง. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ
ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ : คุรุสภา, 2545.
- ศึกษาธิการ กระทรวง. **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล**. กรุงเทพฯ :
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์การพิมพ์, 2546.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วัชร สกุล ณ มรรคา. **ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์**
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2544.
- วิเชียร เวลาดี. **การนำเสนอรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ในสถานศึกษาสังกัด**
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระนครศรีอยุธยา, 2547.
- สกล สกลเดช. **ครูกับ Good Governance. กรุงเทพฯ : ครูสภา, 2542.**
- สัมพันธ์ อุปลา. **การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียน**
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น.
วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2541.
- สามัญศึกษา กรม. **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับ**
มัธยมศึกษา ตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.
กรุงเทพฯ : การศาสนา, 2543.
- สาลี งามสม. **ความพึงพอใจของครูต่อพฤติกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วม.**
วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2545.
- เสรี ขามประไพ. **การมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์สถานศึกษาของข้าราชการ**
ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2549.
- แสงเดือน แสงอุทัย. **กลยุทธ์การบริหารที่พึงพากันแบบการผนึกกำลังเพื่อความร่วมมือ**
ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขต. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2544.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สุเมธ จิตขันตี. การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน อำเภอโนนสะอาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 2.
วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2548.
- สนอง เครือมาก. คู่มือปฏิบัติงานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ. นครสวรรค์ : เรียนดีการพิมพ์, 2537.
- สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. การบริหารเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ : อมรินทร์, 2545.
- สมเดช สีแสง. การพัฒนาความรู้ด้วยตนเอง ชุดที่ 3. กรุงเทพฯ : อมรินทร์, 2539.
- สมนึก นนธิจันทร์. รีเอ็นจิเนียริง. กรุงเทพฯ : อมรินทร์, 2538.
- สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหารงานบุคคลแผนใหม่. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2526.
- สมยศ นาวิการ. การบริหารเพื่อความเป็นเลิศ. กรุงเทพฯ : บรรณกิจสานส์, 2533.
- สมาน อัครภูมิ. การจัดและการบริหารการศึกษาท้องถิ่น : กรณีศึกษา Kemton
Shool District. อุบลราชธานี : อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์, 2541.
- สามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกรมสามัญศึกษา.
กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์, 2544.
- สามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. แผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549).
กรุงเทพฯ : การศาสนา, 2545.
- สิทธิ์ศักดิ์ พฤษปิติกุล. การบริหารกลยุทธ์และผลสัมฤทธิ์ขององค์กรด้วยวิธี Balance
Scorecard. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทยญี่ปุ่น), 2546.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช. มหาวิทยาลัย. ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2544.
- สุพจน์ ทวยแก้ว. การจัดการภาครัฐแนวใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 2. พระนครศรีอยุธยา :
เทียนวัฒนา, 2545.
- เสนาะ ตีเยาว์. หลักการบริหาร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2552.

บรรณานุกรม(ต่อ)

- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. แนวโน้มทางการบริหารการศึกษา. นนทบุรี : สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2537.
- _____. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการศึกษา. นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2538.
- _____. รูปแบบระบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์กรในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- _____. การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์ลาดพร้าว, 2541.
- เสาวนิตย์ ชัยมุกลีก. การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระดับสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์,
2543.
- จุฬาร ดิสุคนธ์. การศึกษาสภาพปัญหาในการปฏิบัติงานของกรรมการศึกษา
ประจำโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ.
วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,
2542.
- อकिन รพีพัฒน์. สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์กับการพัฒนาชนบท. ขอนแก่น :
สถาบันและวิจัยและพัฒนาชนบท, 2542.
- อมรวิทย์ นาครทรรพ. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในประเทศไทย.
พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2545.
- อรพรรณ พรสีมา. รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน : ประสบการณ์ที่
คัดสรรโรงเรียนในโครงการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน.
กรุงเทพฯ : วีทีซีคอมมิวนิเคชั่น, 2546.
- อุทัย บุญประเสริฐ. การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
ในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ : ศูนย์ลาดพร้าว,
2542.
- _____. รายงานการวิจัย การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษา
ของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ :
ศูนย์ลาดพร้าว, 2543.
- _____. การบริหารการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based
Management). กรุงเทพฯ : ศูนย์ลาดพร้าว, 2545.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- อุทิศ ขาวเขียว. **การวางแผนกลยุทธ์**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. **การบริหารทักษะและการปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : สุขภาพใจ, 2538.
- Abraham H. Maslow. **A Theory of Human Motivation : The Psychological Review**.
New York : United Nations, 1943.
- Amenu Tekaa, Christian E. Perception of Community Participation in Education on
Canadian India Reserves : A North-Central Alberta Case Study
(Native American). **Dissertation Abstracts International**. (April 1988) : 1656-A.
- Cohen Uphoff. **Effective Behavior in Organizations**. New York : Richard D. Irwin Inc,
1980.
- David, Jane L. **The who, what and why of Site Based-Management Educational
Leadership**. New York : United Nations, 1996.
- Harold, Jackin. "School Board Member Assumed Authority Compared to Their
Legal Authority," **Dissertation Abstracts International**. (May 1983) : 2517-A.
- Meegan, Elizabeth A. Participation in Planning and Quality of Catholic
Elementary School in Milwaukee. **Dissertation Abstracts International**,
(April 1986) : 1139-A.
- Mintzberg, Henry. **The Rise and Fall of Strategic Planning**. New York : The Free Press,
1994.
- Moo, G Gregory. "Toward a Synthesis of Strategic Planning Organization Development
Oregon," **Dissertation Abstracts International**. (June 1991) : 4169-A.
- Palloszi, Dennis Peter. A Model for Community Participation in Local School
District Decision Making. **Dissertation Abstracts International**. (June 1981) :
2160-A.
- Soder, Neil Edward. "Strategic Planning and Factors That Influence its
Implementation and Development : Comparative Case Studies in Selected
California Community Colleges," **Dissertation Abstracts International**.
(July 1987) : 2410-A.

บรรณานุกรม (ต่อ)

United Nations. Department of International Economic and Social Affairs : Popular participation as a strategy for promoting community level action and national development report of the meeting of the ad hoc group of experts, held at UN. New York : United Nations, 1981.

Whitaker, Barbara Ingram. Citizen Participation in Education Decision Making in Urban School District as Perceived by Parent Administrations. **Dissertation Abstracts International**. (July 1978) : 1120-A.

Schuler, Barbara. Citizen Participation in Education Decision-making. **Dissertation Abstracts International**. (May 1990) : 1479-A.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์

ฉบับที่ 1 : แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร ครูและคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน

แบบสอบถาม

เรื่อง

การพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษา เพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

คำชี้แจง

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมและปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมและปัญหาในการบริหารจัดการ ศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามเพศ ตำแหน่งและประสบการณ์ในการทำงาน และเพื่อนำเสนอกลยุทธ์การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมที่เหมาะสมระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ข้อมูลที่ได้รับจะนำเสนอภาพรวม ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อการทำงานและสถานภาพของท่านแต่อย่างใด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่ท่านได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าตอบแบบสอบถามฉบับนี้ด้วยความเคารพมา ณ โอกาสนี้

แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและปัญหาในการบริหารจัดการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่นๆ

ดร.กานต์ อัมพานนท์

ผู้วิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง การพัฒนากิจกรรมมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่
ประชาคมอาเซียน

ตอนที่ 1 : ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดระบุข้อมูลที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ○
ที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. ระดับการศึกษา

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี

☐ ปริญญาตรี

☐ ปริญญาโทหรือสูงกว่า

3. ท่านเป็นกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในตำแหน่งใด

☐ ผู้แทนผู้ปกครอง

☐ ผู้แทนศิษย์เก่า

☐ ผู้แทนองค์กรชุมชน

☐ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

☐ ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่

☐ ผู้ทรงคุณวุฒิ

☐ ผู้แทนครู

4. ประสบการณ์การเป็นกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในโรงเรียนปัจจุบัน

☐ ครั้งนี้เป็นวาระแรก

☐ เคยเป็นกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมาแล้ว 2 วาระขึ้นไป

ตอนที่ 2 : การมีส่วนร่วมและปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของคณะกรรมการ
สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง : อ่านข้อความในแต่ละข้อให้เข้าใจ แล้วพิจารณาคำตอบในแต่ละข้อที่อยู่ทางขวามือ
ของท่าน ซึ่งแต่ละช่องจะมีคำตอบให้ท่านเลือก คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด
แล้วตัดสินใจเลือกคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริง พร้อมทั้งทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเลือก
เพียงช่องเดียวในแต่ละข้อ จงครบทุกข้อ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

รายการ	ระดับการมีส่วนร่วม					ระดับปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
งบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ฯลฯ										

ตอนที่ 3 : ข้อเสนอแนะสภาพปัญหาการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

1. ด้านการวางแผน

.....

.....

.....

2. ด้านการปฏิบัติ

.....

.....

.....

3. ด้านการประเมินผล

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่เสียสละเวลาอันมีค่า

ให้ความร่วมมือในการเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา

ฉบับที่ 2 : แบบสัมภาษณ์สำหรับสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างที่ดี
สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง

การพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษา
เพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

คำชี้แจง

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมและปัญหาในการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมและปัญหาในการบริหารจัดการ ศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามเพศ ตำแหน่งและประสบการณ์ในการทำงาน และเพื่อนำเสนอกลยุทธ์การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมที่เหมาะสมระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ข้อมูลที่ได้รับจะนำเสนอภาพรวม ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อการทำงานและสถานภาพของท่านแต่อย่างใด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่ท่านได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าในการให้สัมภาษณ์ในครั้งนี้ ด้วยความเคารพมา ณ โอกาสนี้

แบบสอบถามฉบับนี้มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐาน

ตอนที่ 2 เป็นประเด็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา ที่เป็นแบบอย่างที่ดี

ตอนที่ 3 เป็นประเด็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่นๆ

ดร.กานต์ อัมพานนท์

ผู้วิจัย

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง

การพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษา
เพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1. ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้ข้อมูล

1. ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์
อาชีพ ตำแหน่ง
ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง
2. สัมภาษณ์เมื่อวันที่ เดือน พ.ศ.
เวลา น. ถึงเวลา น.
รวมเวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ชั่วโมง นาที
3. สถานที่สัมภาษณ์ อำเภอ จังหวัด

2. ข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา

- 2.1 ชื่อสถานศึกษา และต้นสังกัดของสถานศึกษา
- 2.2 ประวัติความเป็นมาของสถานศึกษา
- 2.3 วิสัยทัศน์ ปรัชญา พันธกิจ เป้าหมายของสถานศึกษา
- 2.4 ที่ตั้งสถานศึกษา
 - 2.4.1 สภาพภูมิศาสตร์
 - 2.4.2 สภาพเศรษฐกิจ
 - 2.4.3 สภาพแวดล้อมและสภาพทางกายภาพ (เช่น จำนวนอาคาร สภาพถนน/ทางคมนาคม สภาพรั้ว/อาณาเขตสถานศึกษา สภาพสนามและบริเวณทั่วไป และสภาพสาธารณูปโภค
 - 2.4.4 แหล่งเรียนรู้
- 2.5 ระดับการศึกษาที่จัด จำนวนชั้น และจำนวนห้องเรียน
- 2.6 บุคลากร
 - 2.6.1 จำนวนบุคลากร
 - 2.6.2 สถานสภาพ (ผู้บริหาร ผู้สอน จ้างประจำ วุฒิการศึกษา ฯลฯ)
- 2.7 จำนวนนักเรียนในปัจจุบัน

ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการกลยุทธ์การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างที่ดี

1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน

1.1 ด้านการวางแผน กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

1) จุดแข็ง (Strengths) ของการมีส่วนร่วมในการวางแผน กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

.....
.....
.....

2) จุดอ่อน (Weaknesses) ของการมีส่วนร่วมในการวางแผน กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

.....
.....
.....

3) โอกาส (Opportunities) ของการมีส่วนร่วมในการวางแผน กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

.....
.....
.....

4) อุปสรรค (Threats) ของการมีส่วนร่วมในการวางแผน กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

.....
.....
.....

1.2 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการกิจกรรมด้านต่างๆ ของสถานศึกษา

1) จุดแข็ง (Strengths) ของการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการด้านต่างๆ ของสถานศึกษา

.....
.....
.....

2) จุดอ่อน (Weaknesses) ของการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานด้านต่างๆ ของสถานศึกษา

.....
.....

3) โอกาส (Opportunities) ของการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานด้านต่างๆ ของสถานศึกษา

.....
.....

4) อุปสรรค (Threats) ของการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานด้านต่างๆ ของสถานศึกษา

.....
.....

1.3 ด้านการกำหนดแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา

1) จุดแข็ง (Strengths) ของการมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ของสถานศึกษา

.....
.....

2) จุดอ่อน (Weaknesses) ของการมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ของสถานศึกษา

.....
.....

3) โอกาส (Opportunities) ของการมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ของสถานศึกษา

.....
.....

4) อุปสรรค (Threats) ของการมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ของสถานศึกษา

.....

.....

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ

2.1 ด้านการวางแผน กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

1) จุดแข็ง (Strengths) ของการมีส่วนร่วมในการวางแผน กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

.....

.....

2) จุดอ่อน (Weaknesses) ของการมีส่วนร่วมในการวางแผน กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

.....

.....

3) โอกาส (Opportunities) ของการมีส่วนร่วมในการวางแผน กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

.....

.....

4) อุปสรรค (Threats) ของการมีส่วนร่วมในการวางแผน กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

.....

.....

2.2 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการกิจการด้านต่างๆ ของสถานศึกษา

1) จุดแข็ง (Strengths) ของการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการกิจการด้านต่างๆ ของสถานศึกษา

.....
.....

2) จุดอ่อน (Weaknesses) ของการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการกิจการด้านต่างๆ ของสถานศึกษา

.....
.....

3) โอกาส (Opportunities) ของการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการกิจการด้านต่างๆ ของสถานศึกษา

.....
.....

4) อุปสรรค (Threats) ของการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการกิจการด้านต่างๆ ของสถานศึกษา

.....
.....

2.3 ด้านการกำหนดแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา

1) จุดแข็ง (Strengths) ของการมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ของสถานศึกษา

.....
.....

2) จุดอ่อน (Weaknesses) ของการมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ของสถานศึกษา

.....
.....

3) โอกาส (Opportunities) ของการมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ของสถานศึกษา

4) อุปสรรค (Threats) ของการมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ของสถานศึกษา

2.4 ด้านการแต่งตั้งที่ปรึกษา และหรือคณะกรรมการเพื่อดำเนินงานตามที่เห็นสมควร

1) จุดแข็ง (Strengths) ของการมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งที่ปรึกษา และหรือคณะกรรมการเพื่อดำเนินงานตามที่เห็นสมควร

2) จุดอ่อน (Weaknesses) ของการมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งที่ปรึกษา และหรือคณะกรรมการเพื่อดำเนินงานตามที่เห็นสมควร

3) โอกาส (Opportunities) ของการมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งที่ปรึกษา และหรือคณะกรรมการเพื่อดำเนินงานตามที่เห็นสมควร

4) อุปสรรค (Threats) ของการมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งที่ปรึกษา และหรือคณะกรรมการเพื่อดำเนินงานตามที่เห็นสมควร

2.5 ด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนดไว้ หรือตามที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา

1) จุดแข็ง (Strengths) ของการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมาย
ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนดไว้ หรือตามที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา

.....

.....

2) จุดอ่อน (Weaknesses) ของการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมาย
ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนดไว้ หรือตามที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา

.....

.....

3) โอกาส (Opportunities) ของการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมาย
ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนดไว้ หรือตามที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา

.....

.....

4) อุปสรรค (Threats) ของการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมาย
ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนดไว้ หรือตามที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา

.....

.....

3. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

3.1 ด้านการวางแผน กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา
ให้สอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และความต้องการ
ของชุมชนและท้องถิ่น

1) จุดแข็ง (Strengths) ของการมีส่วนร่วมในการวางแผน กำกับ ติดตาม และ
ประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ
ของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษา และความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

.....

.....

2) จุดอ่อน (Weaknesses) ของการมีส่วนร่วมในการวางแผน กำกับ ติดตาม และ ประเมินผลการดำเนินกิจการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ ของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา และความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

.....

.....

3) โอกาส (Opportunities) ของการมีส่วนร่วมในการวางแผน กำกับ ติดตาม และ ประเมินผลการดำเนินกิจการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ ของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา และความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

.....

.....

4) อุปสรรค (Threats) ของการมีส่วนร่วมในการวางแผน กำกับ ติดตามและ ประเมินผลการดำเนินกิจการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ ของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา และความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

.....

.....

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่เสียสละเวลาอันมีค่า
ให้ความร่วมมือในการเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา

ภาคผนวก ข

หนังสือรับรองการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

ที่ ศธ ๐๔๑๐๘.๐๓๗/๑๙๙



โรงเรียนบ้านคลองทราย
ตำบลชัยน้อย อำเภอลำลูกเกด
จังหวัดเพชรบูรณ์ ๖๗๑๘๐

๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๘

เรื่อง รับรองการนำไปใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัย

เรียน คณบดีคณะครุศาสตร์

ตามที่ อาจารย์ ดร.กานต์ อัมพานนท์ สังกัดคณะ ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เพชรบูรณ์ ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อม
รับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน(The Development Strategy of Participation in
School's Administration Preparing for Entering the ASEAN Community) ได้รับ
ทุนอุดหนุนการวิจัย ประเภทงบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้นำ
งานวิจัยไปเผยแพร่องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัย ณ โรงเรียนบ้านคลองทราย ตำบลชัยน้อย
อำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบูรณ์นั้น โรงเรียนบ้านคลองทราย ได้นำความรู้จากผลการวิจัยเป็น
แนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษา ไปใช้ทำให้โรงเรียนบ้านคลองทราย มีกระบวนการบริหาร
โรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น โรงเรียนบ้านคลองทราย ตำบลชัยน้อย อำเภอลำลูกเกด จังหวัด
เพชรบูรณ์ จึงขอรับรองการนำไปใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยดังกล่าวอย่างแท้จริง

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิภพ นิยมขุนทด)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคลองทราย

ภาคผนวก ค

สรุปองค์ความรู้จากงานวิจัย

ชื่องานโครงการ กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ชื่อผู้รับผิดชอบโครงการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดำรงสิทธิ์ ปทุมมาศ และ
อาจารย์ ดร.กานต์ อัมพานนท์

แหล่งทุน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ปีงบประมาณ 2558

สรุปองค์ความรู้ ที่เกิดจากงานวิจัย

รูปแบบการพัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมการบริหารสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน คือ กลยุทธ์ 7ส. ประกอบด้วย 7 กระบวนการ ดังนี้

- กลยุทธ์กระบวนการที่ 1 สร้างทีมงาน
- กลยุทธ์กระบวนการที่ 2 สร้างโครงสร้างการบริหารงานที่เหมาะสม
- กลยุทธ์กระบวนการที่ 3 สร้างขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน
- กลยุทธ์กระบวนการที่ 4 สร้างแรงศรัทธาและการบริหารจัดการแบบโปร่งใส
- กลยุทธ์กระบวนการที่ 5 สร้างความเข้าใจในกระบวนการประเมินผล
- กลยุทธ์กระบวนการที่ 6 สร้างวิถีการทำงานที่เหมาะสมกับสถานการณ์
- กลยุทธ์กระบวนการที่ 7 สร้างแรงจูงใจในการทำงานตามบทบาทหน้าที่



ภาพที่ 1 สถานที่จัดสัมมนาการนำเสนอองค์ความรู้จากงานวิจัย



ภาพที่ 2 สัมมนาการนำเสนอองค์ความรู้รูปแบบ
“การปฏิบัติงานตามกรอบกลยุทธ์ 7ส.”



ภาพที่ 3 ผู้เข้าร่วมการสัมมนาการนำเสนอองค์
ความรู้รูปแบบ
“การปฏิบัติงานตามกรอบกลยุทธ์ 7ส.”

ภาคผนวก ง

การเผยแพร่ผลงานวิจัย



ที่ ศธ 0514.14/ 870

สถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
อ.เมือง จ.ขอนแก่น
40002

๒ ธันวาคม 2558

เรื่อง ตอบรับบทความและขอเชิญนำเสนอบทความในการประชุมวิชาการระดับชาตินานาชาติ-
CSCD 2015

เรียน นายกานต์ อัมพานนท์

ตามที่ท่านได้ส่งบทความ ประเภทโปสเตอร์ เพื่อนำเสนอใน ระดับชาติ ในการประชุมวิชาการระดับชาตินานาชาติ การพัฒนาชนบทที่ยั่งยืน ครั้งที่ 5 หัวข้อ “อนาคตการพัฒนาชุมชนสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน ในประชาคมอาเซียน” ซึ่งมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยสถาบันวิจัยและพัฒนาและภาคีเครือข่ายการวิจัยและพัฒนา กำหนดจัดขึ้นในระหว่างวันที่ 24-25 ธันวาคม 2558 ณ โรงแรมเซ็นทารา แอนด์ คอนเวนชัน เซนเตอร์ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งท่านได้ลงทะเบียนและชำระค่าลงทะเบียนเป็นการล่วงหน้า ความละเอียดแจ้งแล้วนั้น

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ใคร่ขอเรียนให้ทราบว่า บทความของท่านได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิและกองบรรณาธิการการประชุมแล้ว ซึ่งมีมติ รับบทความของท่านเพื่อนำเสนอในการประชุมวิชาการดังกล่าวโดยมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข ตามรายละเอียดที่ได้แจ้งให้ท่านดำเนินการปรับปรุงก่อนหน้านั้นแล้ว ฉะนั้น สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น จึงขอเชิญท่านไปนำเสนอบทความในการประชุมวิชาการในครั้งนี้ ในระหว่างวันที่ 24-25 ธันวาคม 2558 ตามสถานที่ข้างต้น (รายละเอียดของช่วงวัน เวลา ห้องประชุมและการเตรียมการสำหรับการนำเสนอบทความของท่าน จะรีบแจ้งให้ทราบก่อนวันจัดประชุม)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและเข้าร่วมการประชุมครั้งนี้ รวมทั้งดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป
จกขอขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์บัณฑิตย์ เต็งเจริญกุล)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น

สำนักงานผู้อำนวยการ โทร/โทรสาร 043-202-221

ผู้ประสานการประชุม: นางสาวณัฐวิภา จันโทรี

ประวัติคณะผู้วิจัย

1. ชื่อ-สกุล นายดำรงสวิทย์ ปทุมมาศ
Mr.Damruswit Patummas
2. ตำแหน่งปัจจุบัน คณบดีคณะครุศาสตร์
3. ตำแหน่งทางวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
4. หน่วยงาน 83 หมู่ 11 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ถนนสระบุรี-หล่มสัก ตำบล สะเดียง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์
67000 โทรศัพท์ 056-717147
5. ประวัติการศึกษา ปริญญาโท สาขา พลศึกษา
ปริญญาตรี สาขา พลศึกษา
6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ
พลศึกษา
การบริหารการศึกษา

ประวัติคณะผู้วิจัย

1. ชื่อ-สกุล นายกานต์ อัมพานนท์
Mr.kant Ampanon
2. ตำแหน่งปัจจุบัน รองคณบดีฝ่ายวางแผนและประกันคุณภาพการศึกษา
3. ตำแหน่งทางวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
4. หน่วยงาน 83 หมู่ 11 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ถนนสระบุรี-หล่มสัก ตำบล สะเดียง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์
67000 โทรศัพท์ 056-717147
5. ประวัติการศึกษาปริญญาเอก สาขา การจัดการศึกษา (การศึกษา)
ปริญญาโท สาขา วิศวกรรมศาสตร์ (เครื่องกล)
ปริญญาตรี สาขา วิศวกรรมศาสตร์ (เครื่องกล)
6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ
การบริหารการศึกษา
การจัดการศึกษา (การศึกษา)
วิศวกรรมศาสตร์ (เครื่องกล)
อาชีวศึกษา